

Báseň o jablku

•
alebo
prolegomena
phaenomemeticon

záverečná práca Daniela Hromadu vrámci bakalárskeho štúdia humanitnej vzdelanosti na FHS UK

Vedúci práce: Jan Havlíček PhD.

Oponent: prof. Jan Sokol

Úvodná poznámka pre FHS:

Chcel som Vám predložiť teóriu, novú teóriu o tom čo si sám pre seba pracovne nazývam « zotrvačnosťou znaku » . Jej ústredný protopostulát mal znieť:

Pravdepodobnosť opätovnej aktivácie neurolinguistického obvodu S je nepriamo úmerná času ktorý uplynul od poslednej aktivácie toho istého obvodu.

V svojej prvej metodologickej (Hromada, 2007) práci som Vám predstavil ako empirickú vzorku o miliónoch položkách v porovnaní s ktorou som si trúfal uvedený postulát overiť, tak i novú, vizualizačnú, metódu ktorou som chcel celý akt overenia urobiť. Potom čo práca neuspela, napísal som , jemne urazený a možno i s istou dávkou zášte, prácu novú, tematizujúcu istý spoločenský fenomén ktorého dôsledkom je každoročné jarné odhaľovanie ženských poprsí na istom internetovom diskusnom fóre.

Keď uvedená práca, v podstate prázdna no splňujúca zabehané formálne požiadavky vynucované paradigmatom ktorá vládne v dnešnej akademickej obci, uspela, zdá sa že bolo definitívne rozhodnuté o ústrednej téme môjho bádania, o téme ktorej oslava mi v mojom momentálnom štádiu vývoja dáva zmysel viac ako akákoľvek iná.

Je ňou, samozrejme, ženské ňadro.

Za 9 mesiacov ktoré uplynuli od rozhodnutia napísať moju bakalársku o tejto bohumilej téme som už dávno pochopil že všetky tie pravidelnosti na úrovni slabík a morfémov na ktoré som chcel pôvodne poukázať, sú už skoro storočie analyzované vysoko sofistikovanou vedou nazývanou fonológia o ktorej existencii som takto pred rokom nemal ani potuchy. Tiež som pochopil že ani s tou mojou « zotrvačnosťou znaku » to nebude až také « žhavé » a že na onen uvedený univerzálny princíp ľudskej mysle už aspoň dve desiatky rokov nepriamo poukazujú všetky vedecké články ktorých abstrakt obsahuje kľúčové slovo « **priming** ».

Ak sa táto práca podpráhove dotkne ako primingu, tak i fonológie, učiní tak iba vo vzťahu k ústrednej téme. Ženský prs sa pre mňa na týchto stránkach stane v istom zmysle stredobodom od ktorého sa odrazím, a na príklade ktorého sa pokúsim ilustrovať platnosť istých všeobecnejších pravidiel ľudskej kognície. Bez všeobecna niet vedy, a bolo by lživé tvrdenie ktoré by sa snažilo svet presvedčiť že vedeckosť nieje druhou najpodstatnejšou aspiráciou tohto textu.

Nie však vedeckosť úzkoprsá, slepo zahladená na analýzu malicherného, na Nietzsche už dávno vysmiaty « mozok pijavice » - lež vedeckosť radostná, rozverná, syntetická. V texte nielen že nebude činený rozdiel medzi filológiou, sociológiou a antropológiou, naopak, text sa do seba v istých pasážiach pokúsi zintegrovať aj vedy prírodné a prísne empirické, tak empirické ako len poprsie ženy môže byť.

Ak však má byť niečo pre tento text aspiráciou najvyššou, nech je ňou básnivosť. Nech je tento text podobný traktátom stredovekých agronómov El-Andalúzie, nech je dielom inžiniera napísaným vo veršoch. Nech je záhradou – no nie záhradou vo Versailles čo pozostáva z presne vymieraných geometrických pomerov chladnejších než smrť. Nie, nech je záhradou anglickou – rozľahlým hájomsadomparkom kde na milovníka skrásleného chaosu semtam vykukne malý antický chrám čo skrýva sa v hústí stromov na prvý pohľad akoby bez ladu a skladu rozostavených.

Odstavce mi budú stromami a vety ich listami. Tabuľky, matice a nedajbože i grafy nám budú chrámami. No iba ten čo pomedzi ne zahliadne prebehnúť ladnú gazelu sa bude môcť nazvať tým, čo túto prácu pochopil.

Metafora a metonymia budú metódou mojou.

To či prácu prijmete a budete v tejto záhrade tancovať, alebo ju jediným mávnutím čarovného prútika, jediným chladným posudkom dokonale «etatizovaného» majstra zrovnáte so Zemou a na jej mieste postavíte asfaltové parkovisko, to je na Vás. Na mne je len splnenie mojej poslednej štúdijnej povinnosti – po krásnych 3 rokoch liberálneho štúdia á la Humboldt keď som sa túlal z kurzu na kurz zatiaľčo Vy ste ma medzitým zasvecovali do krás lásky k múdrosti, po rokoch ktorých ste mi prekonštitovali najhlbšie významové štruktúry z ktorých «ja» samotný pozostávam, ale i po rokoch kedy som chtiac-nechtiac musel zistiť že peniaze, cynizmus a «klovacie poriadky» prirodzene prenikli aj do duší tých najmúdrejších, Vám tu teraz predkladám moju poslednú prácu napísanú vrámci Štúdia Humanitnej Vzdelanosti na Univerzite kráľovej.

Prácu v ktorej sa pokúsim upriamiť Vašu pozornosť na to že nielen logos, idea, rituál, kultúra, náboženstvo či vzpriamený postoj robia človeka človekom, ale že človek je v neposlednom rade človekom i preto, že má ľudská samička nebesky krásne dudy.

Toť vskratke všetko poznanie.

Všetko ostatné sú len hypotézy, hypotézy ktoré plodia ďalšie hypotézy, hypotézy o ktorých raz básnik naznačil že sú prchavejšími ako kvapka vody na kvete lotusu.

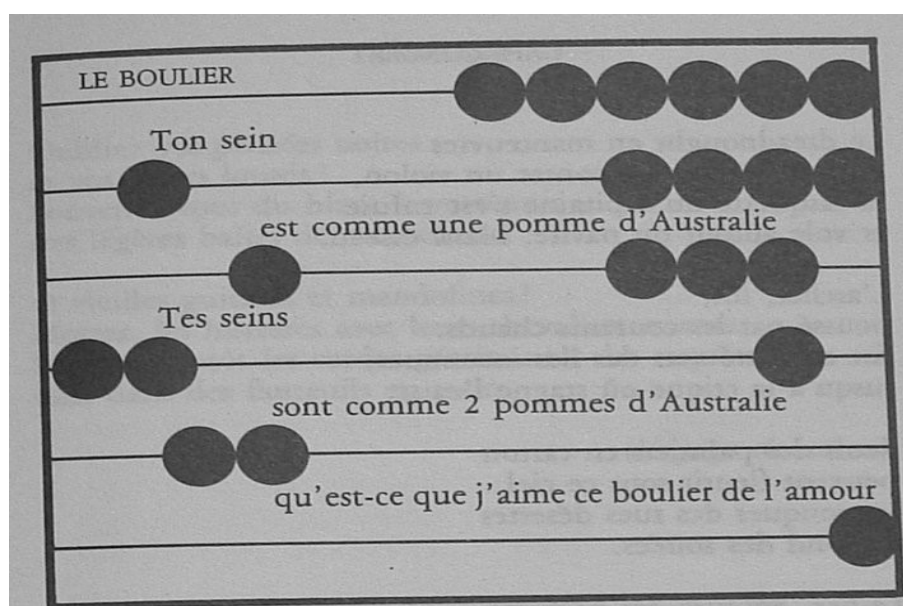
11.6.2008, Manoir de l'étang

Prehlasujem že som
prácu vypracoval
samostatne
s použitím
uvedenej
literatúry
a súhlasím s jej
eventuálnym zverejnením
v elektronickej podobe.

Daniel Hromada
Paríž, 19.2.2009

Orientačná tabuľa

Úvodná poznámka pre FHS.....	2
Orientačná tabuľa.....	4
Vstupná brána.....	5
Záhrada prvá: Dieťa	6
Záhrada prvá, konštrukt prvý: Lingvistika.....	7
Záhrada druhá : Žena	13
Záhrada druhá, konštrukt prvý : Zooantropológia.....	14
Záhrada druhá, konštrukt druhý: Biopsychológia.....	16
Záhrada druhá, konštrukt tretí : Neurosociológia.....	24
Záhrada tretia: Muž	33
Záhrada tretia, konštrukt prvý: H(istólysté)ria.....	34
Záhrada tretia, konštrukt druhý : Aplikácia.....	39
Východ.....	51
Bibliografia.....	53
Webové linky k hlavným zdrojom inšpirácie :	54
Appendix 1: Ilustrácia konvergenencie stochastickej matice k hodnote svojho eigenvectoru.....	55
Appendix 2: PERLový kód iterujúci hodnoty v appendixe 1.....	56
Appendix 3 : Dotazníky D2 a D3.....	57
Záverečná poznámka pre FHS.....	62

(Seiffert, 1987)

Vstupná brána

Predložená esej je výsledkom približne 20mesačnej snahy jedného mladého muža niečo svetu (pove)dať. Spočiatku iba akási do-vedeckého-šatu-zahalená anekdota na tému «Prsia ženy» sa zmenila v hru, aby sa hra napokon zmenila v niečo čo je možno vhodné zobrať aspoň trochu vážne. Pojem ženského prsu a jeho vzťah k pojmu jablka sa tak napokon stali iba akousi nosnou líniou, « stužkou večne zlatavou » (Hofstadter, 1979) do ktorej sa autor pokúsil vpliesť všetku krásu o ktorej bol vrámci svojich bakalárskych štúdií poučený. Všetku krásu o ktorej chce «podať zprávu» do veku do ktorého život na tejto planéte postupne vstupuje – do veku mysliacich strojov.

A keďže tej krásy bolo mnoho – viz. bibliografia- nebola to vpravde práca jednoduchá.

Čím som sa však do práce ponáral hlbšie, tým som bol starší, tým viac som pociťoval potrebu, *túžbu*, predložiť prácu ktorá predsalen odolá zubu času viac ako len ona pomyselná stužka vlajúca vo vlasoch milovanej. A tak bolo treba vytvoriť základnú konštrukciu, konštrukciu ktorá odolá, konštrukciu ktorá pretrvá. Niesom si presne istý tým do akej miery hrala pri výbere onej ideálnej konštrukcie svoju rolu moja kresťanská – ikeď «iba» protestantsko-Lockovská – výchova so všetkými tými jej trojicami, do akej miery hralu svoju rolu ono základné hermeneutické pravidlo - «1. načrtni 2. povedz a 3. zopakuj» či do akej miery zohrala svoju rolu *príťažlivosť onoho čísla samotného*; isté však je že som sa napokon rozhodol prácu rozdeliť do *troch* základných častí:

Kapitola prvá - «**Dieťa**» - je v istom zmysle časťou najvedeckejšou. Možno povedať že tematizuje ženský prs najmä skrze prizmu teórií lingvistiky a vývojovej psychológie.

Kapitola druhá - «**Žena**» - postupne, krok po kroku opúšťa tvrdé, empiriou podložené kognitívne vedy aby v sebe zaintegrovala oveľa špekulatívnejšie vedy humanitné. Ajkeď v popredí záujmu ostáva stále prs a nič iné než prs, dochádza postupne čoraz nápadnejšie k rozozvučaniu antropologických, sociologických, psychologických 'ba i historických motívov.

V kapitole tretej-«**Muž**»-autor napokon definitívne rezignuje v snahe o to aby bol jeho text textom «vedeckým». Práca sa rozpadáva na « fragmenty », akákoľvek syntéza sa zdá byť nemožná, a jediná záchrana spočíva v (bá)snení a mýtoch .Roztekaný študentov pohľad sa tak napokon upiera na analýzu korpusu Veľpiesne Šalamúnovej, aby napokon práve z jej strany došlo k utvrdeniu v tom, že odvedená práca bola predsalen niečím viac ako len akademickým plýtváním času a atramentu.

A tak, v samotnom závere, napokon znovu dochádza k obnoveniu viery v zmyslupnosť úsilia o zjednotenie vied prírodných a vied humanitných. Dochádza k tomu najmä potom čo autor « objavil » ním dávno hľadaný « fenomenoskop », aplikáciu « R » ktorá pre « adeptov perlohry » začiatku 21. storočia vskutku znamenala asi toľko čo teleskop pre renesančných astronómov.

Kľúčom k vybudovaniu elegantnej konštrukcie je totiž použitie vhodných nástrojov.

Na prvý pohľad sa tak môže zdať že kruh veda-história-mýtus-POIESIS-umenie-TECHNE-veda sa teda napokon vďaka konkubinátu Veľpiesne s Teóriou grafov implementovanou v R uzatvorí a čitateľ napokon ostane tam kde bol na začiatku. Ajkeď podobný « cyklický » náhľad istotne nieje náhľadom mylným , nieje náhľadom mylným ani jeho pravý opak – náhľad « lineárny ». Vskutku bola práca koncipovaná tak že s postupom času « starne » - od bľabotu dieťaťa v časti prvej, skrze vibrácie ktoré svojou prítomnosťou v adolescentovom svete rozohrávajú ženine vnady z časti druhej až k akémusi čisto mužskému « boju pre boj samotný¹ » ktorý je v samotnom závere korunovaný nie mocou, ale pochopením a múdrosťou. Starne « ontogeneticky », no starne i « epistemologicky » - začíname u výskumu kojencovho neokortexu a Jakobsonovej fonológie , končíme u laní polí.

Práve z tohto dôvodu, a totiž že štruktúra práce sa snaží dodržať určitý klasický kánon stále stúpajúcej gradácie – považujem ako autor textu za vhodné aby boli obzvlášť prvé dve kapitoly čítané v tom poradí v akom sú predložené: od začiatku do konca.

Príjemnú zábavu.

deň Svätého Valentína 2009 , Paríž

1 A ak sa vôbec proti niečomu na počiatku písania tejto práce chcelo bojovať, nech je tým tá život hrdúsiaca tragikomédia v ktorú sa zmenila biblická doktrína po uplynutí času ktorý jej bol vyhradený.

Záhrada prvá: Dieta

jeho jazyk a jeho zvyk

il Bronzino – Venušin triumf – Londýn

If baby only wanted to, he could fly up to heaven this
moment. It is not for nothing that he does not leave
us. He loves to rest his head on mother's bosom,
and cannot ever bear to lose
sight of her

Baby knows all manner of wise words, though few on earth
can understand their meaning. It is not for nothing
that he never wants to speak. The one thing
he wants is to learn mother's words from
mother's lips. That is why he
looks so innocent

R. Tagore, Baby's way

Záhrada prvá, konštrukt prvý: Lingvistika

Often the sucking activities of a child are accompanied by a slight nasal murmur, the only phonation which can be produced when the lips are pressed to mother's breast or to the feeding bottle and the mouth is full. Later; this phonatory reaction to nursing is reproduced as an anticipatory signal at the mere sight of food and finally as a manifestation of a desire to eat, or more generally, as an expression of discontent and impatient longing for missing food or absent nurser, and any ungranted wish...Since the mother is, in Gregoire's parlance, la grande dispensatrice, most of the infant's longings are addressed to her, and children, being prompted and instigated by the extant nursery words, gradually turn the nasal interjection

into parental

term

Why "mama" and "papa" ?
(Jakobson, 1971)

Keď som sa mojej ctenej sestry opýtal na to, ktoré bolo prvé slovo ktoré jej syn a môj synovec kedy vyslovil, odpovedala mi slovom « Didi ». Po tom, čo mi zo samotnej povahy uvedeného slova prirodzene vyplynulo , « čože tým asi ten malý človečik chcel riečť », mi na myseľ prišla vskutku príťažlivá pracovná hypotéza :

Hal: V prípade že artikulácii uvedených dvoch slabík (signifiant) predchádzal v mysli maličkého istý komunikačný zámer , jednalo by sa vlastne o dôkaz toho, že prvý objekt externého sveta (referent) ktorého reprezentáciu (signifié) si maličký v mysli utvorí, prvý znak ktorý si na svoju tabula rasa načmára, nieje ani otec, ani matka, ale

hojný mliekom naliaty

prsník

Povinnosťou vedca je však byť skeptický, a to dokonca aj zoči-voči vlastnej sestre. A to obzvlášť v prípade keď sa dobre vie že «d» je znelá spoluhláska, a k vyslovovaniu znelých spoluhlások je nutná schopnosť ovládať hlasivkovú štrbinu. Ináč povedané schopnosť vyslovovať znelé spoluhlásky deti väčšinou nadobúdajú až potom čo sa naučili vyslovovať spoluhlásky neznelé. A taktiež sa zdá byť oveľa pravdepodobnejšie že prvú samohlásku ktorú malinkatý ovládne bude otvorené « a » a nie zatvorené « i ».

Preto by ma nebolo prekvapilo keby bolo jeho prvým slovom « ta-ta »². Ešte aj nad « ti-ti » alebo « da-da » by sa dali prižmúriť oči, ale « didi » ? Málo pravdepodobné. A tak som si sestrinu odpoveď vysvetlil následovným spôsobom: « Ako matka vie, že zámerom takmer každého jeho komunikatívneho aktu je dostať sa k ňadru. Vychádzajúc zo sociálneho kontextu kde je ženin hrudník častokrát označovaný termínom « dudy », inštinktívne si intepretovala repetitívny žvatlavý

2 alveolárna okluzíva « t » je neznelým korelátom znej alveolárnej okluzívy « d »

zvuk čoičen vzdialene prítomný uvedenému termínu ako žiadosť maličkého o obed. Ľudia zväčša počujú len to čo počuť chcú a ženy v ktorých stúpa mlieko istotne niesú výnimkou. Bola to v prvom rade ona kto inštinktívne rozšíril svoj slovník o nový termín. »

Je viacmenej isté že veľké množstvo slov – a to obzvlášť tých ktoré sa týkajú rodičovských pojmov ako « mama » alebo « papa » - preniklo do bežného jazyka práve od detí ³. Z tohto predpokladu vychádzal Murdockov World Ethnographic Sample (1957) výskum ktorý zmapoval 1072 termínov ktorými su v jazykoch sveta označované významy « matka » a « otec ». Cieľom výskumu bolo zmapovať univerzálne fonologické tendencie vlastné všetkým deťom druhu *Homo sapiens sapiens*, vychádzajúc z empirickej vzorky slov ktorým sa podarilo preniknúť do bežného jazyka. Výsledky boli viac ako zaujímavé: 76% spoluhlások ktoré sú v uvedených slovách použité sú spoluhlásky labiálne (tj. také čo sa vyslovujú uzáverom či zúžením pier) alebo dentálne (tj. také u ktorých sa špička jazyka dotýka zubov či alveol). A čo je ešte zaujímavejšie, v prípade termínov ktoré označujú koncept « matka » patrilo takmer 55% spoluhlások do triedy spoluhlások nosových (napr. m, n) , zatiaľčo v prípade konceptu « otec » sa jednalo iba o 15%. Čiastočné objasnenie tohto fenoménu obsahuje citácia z (Jakobson,1971) ktorou začíname túto časť.

Pre prsocentricky orientovaného vedca môžu z uvedených poznatkov vyplynúť potešujúce závery. Extrémista by možno dokonca začal tvrdiť že prvé rečové prejavy maličkových ktoré niesú krikom, sú prirodzenou extenziou, či skôr inverziou, sacieho reflexu. Existuje množstvo vážnych dôvodov pre tvrdenie že aj na úrovni fylogenetického vývoja ľudského rodu predchádzala schopnosti vnímať a artikulovať jednotlivé fonémy schopnosť vnímať a repetitívne artikulovať slabiky (Jackendoff,2002). Ak slabika vlastne nieje ničím iným ako spoluhláskový uzáver nasledovaný samohláskovým otvorením, tak repetitívna slabika nieje ničím iným ako uzáver, otvorenie, uzáver, otvorenie atď. A ak k tomu teda ešte pridáme poznatok že onen uzáver sa, podľa spomínaných dát, « zhodou okolností » realizuje práve v oblastiach (pery, alveoly) kde počas kojenia interagujú ústa s bradavkou a dvorcom, je kludne možné že sa pridáme do kohorty extrémistických prsocentrikov. Jediné čo nám v tom bráni je zistenie že aj napriek podobnému užitiu jednotlivých orgánov ústnej dutiny sa jedná o procesy opačného charakteru. Zatiaľčo pri saní niečo – mlieko - prichádza zo sveta do tela, pri vyslovovaní je tomu naopak – pľúca vytlačajú do sveta vzduch.

Čoraz intenzívnejšie vnímame že vzťah matka-dieťa nieje jednosmerným procesom, ale neustálou recipročnou interakciou. Aby bola dieťaťu daná možnosť adaptovať sa na svet, musí sa najprv matka adaptovať na dieťa. Dobrá matka sa maličkému približuje ako svojou myslou -svojimi slovami a životnými návykmi – tak samotným svojim telom . 9 mesiacov bola matka pre dieťaťom svetom – celým svetom. Jej vzduch bol jeho vzduchom, jej potrava jeho potravou. Keď hovorila, jej hlas rozvibroval jej kožu, brušné svaly, placentu, vodu v ktorej plával plod – dieťa doslova a dopísmena tancovalo s nádherne rezonujúcim frekvenčne skresleným hlasom.

Jej spev bol jeho spevom.

Potom nastal prechod tunelom, spojitý celok sa zrazu rozpadol na množstvo častí, bolavé časti. Ostré svetlo, pálivý chlad, desivý hluk a mučiaci hlad. Stav ktorý si už asi ani nevieme predstaviť, možno iba ťažké šokové situácie sa mu môžu priblížiť. Keď už hovoríme o šokových situáciách, stojí za zmienku pripomenúť staré horolezecké « pravidlo o piatich T » o tom, čo treba v kritických situáciách organizmu poskytnúť k tomu aby vôbec dokázal ďalej fungovať. Onými 5T ktoré Životu v kritický moment treba poskytnúť sú: Tíšenie bolesti ,Tekutiny, Ticho, Teplo, Transport.

Priblížme si oných 5T vo vzťahu k novonarodenej ľudskej bytosti a ústrednému pojmu tejto práce :

Tekutiny: telo kojacej ženy vyprodukuje približne 750ml mlieka za 24 hodín, pričom maličký pri jednom kolení neskonzumuje viac ako 180ml tejto životodárnej tekutiny. Áno, životodárnej ,

³ Výdatnú zásobu podobných slov má napr. francúzština kde termíny « kaka » či « pipi » sú neodmysliteľnou súčasťou slovnej zásoby všetkých ľudí. Ich slovesný význam si čitateľ istotne veľmi rýchlo domyslí sám.

zloženie⁴ a účinky⁵ totiž vpravde nemajú ďaleko od rozprávkovej vody života. Matka sa na svoje bábo adaptuje aj na úrovni tekutín, ako do kvantity tak do kvality produkuje jej telo presne to, čo maličký v daný moment potrebuje.

Tepló: zatiaľčo mlieko má teplotu pre tekutinu ideálnych 34stupňov, má ľudské telo ešte o 2,6 stupňa viac. Porazí každý chlad no nikdy nepopáli. O životodárnych účinkoch a utešujúcich účinkoch druhého teplo-sálajúceho tela nieje treba príliš hovoriť.

Ticho: Obdobie ktoré tu popisujeme je obdobím ešte pred « inštaláciou ja », dokonca aj pred « pochopením » že to *moje* ústa vydali zvuk čo *moje* uši počujú. Ešte nedošlo k recipročnému prepojeniu percepčných a artikulačných obvodov, ešte sa *nevie* že za vnímanie i vyslovovanie zodpovedá ten istý mechanizmus. Stručne a jasne – dieťa si samé kričí do uší. A čím viac si do učí kričí , tým má väčší dôvod na krik. Riešenie? Ňadro. Ruch sveta neustane len preto že matka dala dieťaťu prs, no ten najintenzívnejší a najhlučnejší zdroj hluku v detskom svete – dieťa samotné - sa vtedy utíši.

Tíšenie bolesti: Tvrdenie že svet novonarodeného je plný bolesti je veľmi ťažko experimentálne overiteľné, bolesť je subjektívny stav a my môžeme mať k subjektívnym stavom prístup iba sprostredkované:

- alebo skrze interpretáciu signálov ktoré k nám maličkí vysielajú
- alebo skrze analógiu s našimi subjektívnymi stavmi ktoré zažívame za podobných okolností

Čo sa týka prvej možnosti, len málokto považuje mrňchanie kojence za prejav radosti zo zrodzenia sa na tento svet, oveľa častejšie prevláda empatický náhľad « veď to chúďa trpí ». Čo sa týka druhej, fenomenologickej alternatívy ako sa priblížiť vnútorným stavom maličkého, môžeme vychádzať z predpokladu že v útlom detskom období dochádza k zapájaniu množstva nových neurálnych obvodov. Následne možno z vlastných nedávnych – a už vedome precítených a do pamäte uložených - zážitkov so zapájaním nových neurálnych obvodov (napr. snaha o vedomé ovládnutie prstov na nohách , získavanie nového hĺbkového návyku atď.) indukovať že svet maličkého musí byť plný energeticky nesmierne prekvapivých a intenzívnych skúseností ktoré častokrát môžu hraničiť až s bolesťou.

To , čo je nové , častokrát bolí. A v svete maličkého je nové takmer všetko – aj vlastné, do plodovej vody zrazu neponorené telo. Preto môžeme predpokladať že to, čo je známe, a po krátkom čase priam až dôverne známe – onen mamkin hojný zdroj ticha, tepla a tekutín – tíši bolesť⁶.

Posledným T je v horolezeckej hantýrke « Transport ». Mohol by som tu samozrejme vytvárať obrazy o tom ako vlastne prikladanie hlávky maličkého k sálajúcej životodárnej hrudi nieje ničím iným ako transportom do « ríše zabudnutia a odpustenia » , namiesto toho si však dovoľujem predstaviť Vám teraz piate, rýdzo novorodeneckokojenecké T:

Tlkot: na približne 80% obrazoch Madony s dieťaťom má matka Jezuliatko priložené na ľavej strane svojho tela. Výskumy na amerických matkách ukázali, že tento jav je viacmenej nezávislý od toho či je matka praváčka alebo ľaváčka – 78% ľavorukých a 83% pravorukých žien má dieťa na ľavej strane. Zdá sa , že tak matky činia preto, že je dieťa na ľavej strane kľudnejšie. Naskýta sa jediná rozumná odpoveď na to, prečo – dieťa potom čo položí hlávky na mamkinu hrud' počuje tlkot mamkinho srdca – zvuk ktorý ho 9mesiacov permanentne obkolesoval zatiaľčo jeho duša vstupovala

4 v priemere 87,5 % vody, 7% cukrov, 4% tukov, 1% bielkovín, 0,5% mikroživín (Jenness, 1979) a nejaké tie endokanabinoidy (Fride , 2005)

5 znížené riziko alergie, dýchacích chorôb, cukrovky , obezity, hnačiek , posilnenie imunitného systému, lepšia podpora vývinu centrálného a obvodového nervového systému atď.

6 Pleasure is a movement, a movement by which the soul as a whole is consciously brought into **its normal state of being**; and that Pain is the opposite. If this is what pleasure is, it is clear that the pleasant is what tends to produce this condition, while that which tends to destroy it, or to cause the soul to be brought into the opposite state, is painful. (Aristoteles, Rétorika – 1. kniha, 11 kapitola)

do tohto sveta. Následné výskumy , počas ktorých bol kontrolnej skupine kojencov púšaný nahraný tlkot, hypotézu potvrdili – kojenci sa vskutku upokojili, prípadne zaspali skôr ako tí ktorým zvuky púšané neboli. (Morris,1967)

Zmyslom tohto malého exkurzu do ríše 5T bolo upriamiť čitateľovu pozornosť na fakt že interakcia ňadro – kojenec sa odohráva takmer skrze všetky dostupné zmysly maličkého. Tlkot a ticho úzko súvisia so zmyslom sluchovým, v prípade tepla a možno i tíšenia bolesti zohráva svoju rolu zmysel hmatový, tekutiny zase stimulujú zmysel chuťový. Miestom pre argument je zmysel čuchový – ajkeď u človeka tento zmysel nehrá tak podstatnú rolu ako u iných cicavcov , dovoľme si tvrdiť že ak vôbec niekde v ľudskom živote hrá onen zmysel podstatnú rolu⁷, tak je tomu práve pri utužovaní väzby rodič – dieťa.

Úmyselne sme zatiaľ nespomenuli zmysel ktorý je pre človeka zmyslom kľúčovým – zrak. Pravdepodobne aj Tebe drahý čitateľ sa pri slove « ňadro » vybaví v prvom rade eidetický obraz, a až potom, pri troche šťastie sa v mysli zaktivujú aj spomienky na hmatové počítky. Niet sa čomu diviť – ňadro na dnešného dospelého človeka dolieha najmä v podobe obrazov, ako ukážeme neskôr na príklade s jablkom, môže viesť tento vizuálnocentrický prístup k svetu k zaujímavým dôsledkom.

No u kojencu je tomu inak. Tvrdíme že ňadro je pre neho najmä v prvých momentoch jeho pobytu niečím oveľa viac ako zaobleným fenoménom v zornom poli – je pre neho takmer celým externým svetom. Z toho následne vyplýva stav ktorý sa snažíme obhájiť hypotézou Ha1 , vskratke že *prvý obraz ktorý si maličký v mysli utvorí – a teda do do pamäte uloží – je ňadro* . Ajkeď v ďalších kapitolách tejto práce budeme vychádzať z toho, že tomu tak vskutku a vpravde je, nieje istotne naškodu čitateľa ešte raz upozorniť na to že sa jedná iba o pracovnú hypotézu. Nemáme žiaľ k dispozícii zdroje na to, aby sme túto hypotézu dokázali empiricky, pokúsime sa ju teda obhájiť aspoň teoreticky.

Ihneď po formulácii hypotézy Ha1 nám bola ako proti-hypotéza predložené tvrdenie «to, čo je pre maličkého najpodstatnejšie, je tvár Druhého». Aby sme sa voči tejto hypotéze – tak populárnej v istých filozofických kruhoch – náležite vyhranili, zoberieme si na pomoc dve veličiny : frekvenciu a intenzitu počítku.

Frekvencia – v kvantitatívnej lingvistike je frekvencia slova chápaná ako počet výskytov uvedeného slova v danom textovom korpuse. My si dovoľme každú dušu prehlásiť za « čitateľa » a svet ako taký za korpus. Pod pojmom frekvencia referentu - objektu Ň tak budeme myslieť počet jednotlivých « vyvstání » objektu v zrakovom/sluchovom/čuchovom/mentálnom/atď poli subjektu.

Intenzita – zatiaľčo kvantifikovať frekvenciu nieje problém, kvantifikovať intenzitu počítku, tj. odpoveď na otázku « ako veľmi počítok prítomnosti objektu Ň zapôsobil na subjekt? ako veľmi sa vryl do kognitívnych štruktúr jednotlivca ?» už problematické je. No keďže je naším zámerom robiť vedu, a postup vedy spočíva práve v kvantifikácii kvalít, budeme sa s uvedeným problémom musieť nejak vysporiadať. Úvodom teda povedzme iba toľko že intenzita počítku je úmerná nielen dĺžke času kedy bol subjekt počítku vystavený, ale najmä počtu obvodov ktoré sú v momente počítku taktiež aktivované. Zážitok pri ktorom budú zohrávať svoju rolu nielen zrakové, ale i čuchové či hmatové vstupy tak bude chápaný ako zážitok s väčšou intenzitou ako zážitok čisto vizuálny. V následujúcej kapitole sa pokúsime ukázať že aj samotný pamäťový záznam možno vnímať ako « obvod ». Taktiež bude platiť pravidlo že intenzita počítku v prípade jeho opakovania klesá – tento proces sa vo vývojovej psychológii nazýva « habituáciou ».

Tvrdíme že v období útleho detstva, kedy sa náhodne nastavené váhy synaptických spojov malého bábätka postupne samo-organizujú v prvotný « poriadok », vstupuje ňadro do vedomia maličkého oveľa častejšie ako « tvár ». Maličký oveľa častejšie⁸ vidí a cíti prs ako tvár, $f_N > f_T$. A keď už vidí tvár, matkinu tvár, je vysokopravdepodobné že v ten istý moment -a práve simultaneita je

7 feromonálnu interakciu pri vyhľadávaní komplementárneho životného partnera nechávame bokom

8 hovoríme tu o človeku v jeho prirodzených podmienkach, teda o človeku ktorý je kojenný a nie o človeku ktorého blížny podľahli vplyvu pochybných teórií o nevhodnosti kojennia, tak módnych v druhej polovici 20. storočia

pre utváranie asociačných sietí kľúčová - vidí a cíti aj ňadro .

Čo sa týka intenzity, dovoľujeme si tvrdiť že intenzita s akou sa do nervových štruktúr maličkého zapisuje tvár Druhého je menšia ako intenzita s ktorou sa do nich zapisujú kozy Prvej. Tvár maličkého nezohreje , z tváre sa maličký nenapije – teda pokiaľ sa nechceme uchýliť k básnickému « aj oči sýtiť dokážu ». A kto už by sa k básnivosti uchýliť chcel, ten by možno i vtipnú analógiu medzi okom a ňadrom uvidel – a totiž že na ľudskom tele sa vyskytujú iba dve dvojice do seba zasadených koncentrických kruhov so spoločným stredom S – jednou je dvojica dúhovka:rohovka a druhou dvojica dvorec:bradavka. V svetle podobných geometrických poznatkov tak dostávajú zaľúbené pohľady do očí ihneď novýdávnozabudnutý zmysel...

Obhájcovia hypotézy že « prvá bola tvár » by si v prípade potreby mohli taktiež pomôcť tvrdením, že schopnosť rozpoznávať tváre je kognitívnou špecializáciou ľudského druhu kódovanou dokonca až na úrovni DNA. Nejednen výskum (Nelson,2001) naznačuje, že dieťa už vo veľmi útlom veku začína upriamovať pozornosť k tvári. Či tak činí preto že by najradšej salo mlieko aj z matkiných očí, alebo preto že má niekde v génoch načrtnutú schému akéhosi « Face Recognition Module » (FRM) je v konečnom dôsledku pre našu debatu málo podstatné. Myslíme si totiž že v prípade že mala pani evolúcia dosť dôvodov na to aby nám do vienuku vložila akési FRM, mala ešte viac dôvodov na to aby nás vybavila i ŇRM.

Záverom tejto časti, ktorú sme sa pokúsili zasvätiť vzťahu ňadra a jazyka, by sme radi upriamili čitateľovu pozornosť na vzťah ňadra a tých častí lingvistiky ktoré boli počas minulých rokoch najväčšmi tematizované – i.e. syntaxe a gramatiky. Na rozdiel od v druhej polovici 20.storočia tak módného prístupu « generativistického » však my zaujímame postoj oveľa « prízemnejší », možno by sme ho mohli nazvať postojom « frekvenčne orientovaným », « neoštrukturalistickým » či dokonca « behavioristickým ». Nechceme nijako znižovať význam rôle ktorú hrajú syntaktické štruktúry reči pri programovaní mysle človeka, no vysvetleniu faktu, že človek je schopný prebrať zo sveta gramatické či fonologické štruktúry akejkoľvek reči nespočíva pre nás – na rozdiel od generativistov - v tom, že by maličký disponoval vrozeným vysoko špecializovaným neurálnym modulom Language Acquisition Device ktorého parametre si počas interakcie so svetom upraví, dospievajúc tak k gramatike svojej rodnej reči. ale v tom, že **gramatické a fonologické štruktúry** – ktorých konkrétnymi predstaviteľmi sú konkrétne vety jazyka – **sú v kľúčovom období utvárania detskej mysle štruktúrami s najvyššou frekvenciou výskytu**. Tvrdíme, že k hrubému vysvetleniu zázraku akvizície jazyka stačí kombinácia uvedených faktorov:

- prirodzená tendencia dieťaťa repetitívne vydávať veľké množstvo zvukov
- prirodzená tendencia dieťaťa imitovať
- prirodzená tendencia neurálnych sietí zovšeobecňovať

Poznatku že ľudské mláďa je v porovnaní s inými živočíšnymi druhmi tvorom značne hlučným sme sa vo vzťahu k ňadru už venovali. Upriamujeme teraz pozornosť na schopnosť imitácie, pretože práve ona je kľúčom ktorý nás vyvádza z ríše živočíchov. Schopnosť imitácie ktorú človek pravdepodobne získal najmä vďaka tzv. « mirror neurons » (Théoret , 2002) vedie k emergencii nového druhu replikujúcich sa štruktúr – zrazu sa nereplikujú už iba « gény » z bunky do bunky, ale i « mémy » z mozgu do mozgu.

Mém je to, čo sa imituje. Mozog bez « mirror neurons » je zariadením ktoré zovšeobecňuje. Mozog s « mirror neurons » je zariadením ktoré ešte k tomu aj imituje. Najlepšie – tj. s najmenšou pravdepodobnosťou chyby - sa imituje to, čo sa v našom vnímaní najčastejšie vyskytuje. Ináč povedané, pri kopírovaní mému z jedného mozgu do druhého je najlepším protielikom proti informačnému šumu – a kojenec je v stave kedy je pre neho šumom vlastne všetko – vysoká frekvencia výskytu. Štruktúry s najväčšou frekvenciou výskytu v zornom a sluchovom poli kojencia niesú ani tanečné kroky, ani matematické formule, ani violončelistické triky. Je ním reč – reč ktorou matka prehovára k dieťaťu, reč v ktorej mu spieva uspávanky.

Keby matka namiesto uspávaniek tancovala salsu, možno by dnes generativisti v DNA hľadali « Salsa acquisition device ». Lenže keby tancovala, keby hrala na husle, keby vzorce písala,

nemohla by zároveň koiť.⁹ Nielenže sú vety jazyka mémami s najvyššou frekvenciou výskytu v svete mladého kojenca, sú, v prípade že hovoríme o dieťati ktoré je zároveň aj kojené, aj štruktúrami asociované s počítkami o vysokej intenzite. Budeme tvrdiť: **mentálna reprezentácia asociovaná s počítkom o vysokej intenzite sama preberá niečo z tejto intenzity.**

To, čo chceme povedať je, že za zdroj jazyka, za skutočnú univerzálnu gramatiku, nepovažujeme akési vrodené mocné a z nebies zoslané karteziánske « ja », ale pozemské a až príliš telesné Ty (Buber,1923) . Vety ktoré matka vydáva pri interakcii s dieťaťom vytvárajú mohutný otisk v jeho pamäti – a teda v jeho mysli¹⁰. Zovšeobecňovací mechanizmus neurónových sietí sa stará o zvyšok – z otiskov jednotlivých viet dospieva k tomu čo je im všetkým vlastné, dospieva k ich úbežníku, ktorým nieje nič iné ako gramatické pravidlo, forma skryto prítomná v inštanciách všetkých vypočutých viet.

Takýmto implicitným spôsobom dochádza ku kopírovaniu gramatických foriem.

Je možné, že zvnútornené gramatické formy zohrajú neskôr – po vytvorení jednotiacieho úbežníku so senzomotorickými schémami (Piaget, 1961) svoju rolu aj pri konštrukcii foriem ešte abstraktnejších – foriem logických alias « princípov myslenia ». Kto vie, možno aj takýmto spôsobom, tj. idúc po línii matka-gramatika-logika-myslenie by sa dali objasniť výsledky novozélandského výskumu ktorý naznačil že predĺžená doba kojenia blahodárne vplyva na zvýšenie iq, či schopnosť čítať a počítať (Horwood & Ferguson, 1998). My však príčinu nevidíme v chemickom zložení mlieka blahodárne pôsobiacom na mozgový rast, ale skôr v tom že s dieťaťom všemožne interagujúca matka vysielala smerom k dieťaťu veľké množstvo bazálnych gramatických štruktúr ktoré sú do mysle imprintované s vysokou intenzitou. Vďaka zvýšenej intenzite počítok sú neurolinguistické siete rýchlejšie naprogramované a dieťa tak získava náskok pred svojimi na fľaške odchovanými kolegami.

...

« Tak ja Ti teda niečo ukážem. » dodala pri pohľade na môj zamračený pohľad skeptika moja sestra. Zobrala malého, posadila si ho na kolená, rkúc « Didi ».

Malý človečik spozornel. Našpúlil pery, potom prudko otočil hlavu smerom k tej časti sestrinho tela ktorá sa nachádza medzi krkom a bruchom. Košelu jej schmatol spôsobom za ktorý by sa nehanbil ani profesionálny milovník po rokoch praxe, a s vervou malej šelmičky sa vrhol k tomu, čo má najradšej.

Keby len ten tvor vtedy vedel že v ten istý pokojom zaliaty moment mu do tela preniká nielen životodárne mliečko ale i základy toho, čo až príliš pyšne nazývame «myslením» , základy systému ktorý ho raz možno primeje k tomu že mu pred vnútorným zrakom budú vyvstávať obsahy ako «hriech» , «vina» , «zlo» a iné, obsahy ktorých vlastne niet, Boh vie, možno by si to celé rozmyslel...

9 Pour communiquer efficacement, il ne suffit pas de prononcer les mots de la langue, il faut le faire au bon moment. Un des premiers enseignements que les mères semblent transmettre aux bébés est la prise de tour. Point n'est besoin de savoir parler pour prendre (et attendre) son tour. Dans la période du babillage, les mères alternent ainsi les périodes où elles parlent et celles où elles écoutent. Il semble même que l'on observe les débuts de cette alternance, première forme de dialogue, dans l'allaitement: bébé s'arrête de téter, sa mère le secoue légèrement, il reprend. Aucun besoin alimentaire ni respiratoire ne justifie l'arrêt. Aucune nécessité physiologique particulière ne justifie les secousses. C'est déjà un dialogue...tonique (Lécuyer, 1996)

10 Zatiaľčo v analytickom prístupe môže byť rozlíšenie na pamäť a myseľ užitočné, považujeme ho my za nadbytočné ba priam nežiadúce. V zmysle tvrdenia « myseľ a jej obsah sú funkčne identické » (Wilson, 1983) nevidíme jediný dôvod prečo by sme mali rysovať čiaru medzi myslou a pamäťou, dobre vediac že myseľ môže byť pasívna a pamäť aktívna.

Záhrada druhá: Žena

jej mlieko a jej jablko

La femme aux pommes¹¹
Jean Terzieff
Les jardins du Luxembourg
Paris

Les fruits¹²
Antoine Bourdelle
Musée Bourdelle
Paris

Es gibt auf Erden viel gute Erfindungen, die einen nützlich,
die andern angenehm: derentwegen ist die Erde zu lieben.
Undmancherlei so gut Erfundenes giebt es da, dass es ist
wie des Weibes Busen: nützlich zugleich
und angenehm.

Dritter Theil: Von alten und neuen Tafeln
(Nietzsche, 1883)

11 Foto z blízka prevzatá z <http://www.parisdailyphoto.com/2006/07/steve-jobs-muse.html>

12 <http://parisconnected.wordpress.com/2008/06/25/musee-bourdelle-a-quiet-journey-back-to-old-paris-montparnasse/>

Záhrada druhá, konštrukt prvý: Zooantropológia

a on mě potom požádal ať ano řeknu ano ma horská květino
a nejprve jsem ho pažema objala a stáhla k sobe
až ucítil má voňavá . . . ano a srdce mu bušilo
jako divé a ano řekla
jsem ano chci
Ano

spomienky Mary Bloomovej
v Odysseovi Jamesa Joyca

Hovoriť však o prsiach ľudskej samičky iba v kontexte ich mliekodajnej funkcie by znamenalo povedať iba polovicu pravdy. Ako v svojom novorenezančnom diele *Nahá opica* zdôrazňuje zoológ Desmond Morris, ak by mali ňadrá slúžiť iba ako médium pre kojivý proces, urobila by Matka Príroda oveľa lepšie keby ženine krivky vôbec nezaobľovala. Nevyhnutnou podmienkou spustenia sacieho reflexu je totiž to, aby sa bradavka dotkla podnebia kojencovej ústnej dutiny, ktoré pre reflex slúži ako spínač. Celá procedúra by prebiehala s oveľa väčšou ľahkosťou v prípade že by mali ňadrá plochšiu a vyťahanejšiu formu ňadier našich opičích príbuzných .

Prečo sa teda Madame Evolúcia rozhodla dať do vienka naším milovaným ony radostne zaguľatené glóby? Pre Morrisa existuje jediná odpoveď: pretože je to nesmierne silný nástroj sexuálnej signalizácie. Vychádzajúc z predpokladu že samec už bol predprogramovaný na to aby ho fascinovala samičkina zadnica, rozhodla sa Príroda skopírovať presamcapríťažlivý zadok aj na hrudník¹³. Že sa možno nejedná o výmysel zoológov dosvedčujú aj iné príklady zo zvieracej ríše, najilustratívnejší je asi prípad dominantných samcov mandrila ktorý sa vyznačujú tým že ich nosy majú podobné modro-červené sfarbenie ako oblasti v blízkosti genitálií ich samičiek.

Prečo by to však Príroda robila? Morris odpovedá hypotézou: aby tak posilnila puto v ľudskom páre. Pri odôvodnení sa uberá touto deduktívnou cestou: pre odchovanie mláďaťa *Homo sapiens sapiens* je viac ako v prípade iných živočíšnych druhov potrebné spolužitie v páre. Jedným z mechanizmov na utuženie párového vzťahu je kontakt tvárou v tvár počas pohlavného styku. Dôsledkom « presunutia » zadnice do popredia je tak to, že ľudský samec ani počas kopulácie tvárou v tvár nestráca z dohľadu jeden z centrálnych stimulov jeho sexuálnej aktivity.

Ajkeď sa dá podobnému odôvodneniu vytknúť mnohé – napr. to že v prípade množstva kultúr ku kopulácii tvárou nedochádza, či to, že takúto ventro-ventrálnu kopuláciu praktikuju aj bonobovia, orangutáni či dokonca i gorily ktorých samičky ňadrá zaguľatené nemajú – je nepochybné že prsia so sexualitou úzko súvisia. Bujnenie ňadier mladej devy je asi najvýraznejším druhotným pohlavným znakom signalizujúcim jej zrelosť. Medzi bohato inervovaným klitorisom a bohato inervovanými bradavkami existuje intenzívna informačná výmena – samozrejme s medzistanicou v mozgu. Zdurenie bradaviek ide často, príliš často, ruka v ruke s vzrušením v

13 Prof. Sokol upriamil počas krátkej rozprave o tejto téme moju pozornosť na detskú riekanku ktorú si tu dovoľím odcitovať :

Měla babka, čtyři jabka,
a dědoušek jen dvě.
Dej mi babko, jedno jabko,
budeme mít stejně.

Keďže sa nachádzame v poznámke pod čiarou, dovoľíme si vyjadriť naše želanie aby babička deduškovi žiadne jabĺčko nedala, a pekne si dve jabĺčka vzadu a dve vpredu nechala.

spodných partiách . Výnimkou niesú ani ženy ktorým k dosiahnutiu orgazmu « stačí iba» stimulácia ich « gazelích dvojčiat » - akoby riekol Šalamún.

To že ňadrá zohrávajú kľúčovú rolu v mnohých rituáloch sexuálne orientovaných tradícií sveta asi tiež nebude náhoda. A niečo možno naznačí aj tvrdenie, že ak je v ľubovolne zvolenej ľudskej kultúre tabu aj niečo iné ako genitálie, tak to budú s najväčšou pravdepodobnosťou bradavky.

Uvedené príklady uvádzame ako protiargumenty voči tým hlasom, ozývajúcim sa obzvlášť zo ženských feministických táborov, ktoré by rady ňadro zrovnoprávnili s ostatnými časťami ľudskeho tela, zdôrazňujúc iba jeho kojivú funkciu. Ajkeď ich snahu, prihladnuc k jej možným dôsledkom, považujeme za viac ako ľubivú, nemôžeme pritakať ich argumentácii. Ovocie ktorým nás sýtia naše milované totiž nepovažujeme iba za miskú mliekom naplnenú, ale v prvom rade za prejav múdrosti sily Života.

Málo nám v konečnom dôsledku záleží na veľkosti, tvare, či farbe. To čo nás uchvacuje je zistenie že ten istý objekt ktorý zohráva po príchode nového stvoreníčka na svet tak podstatnú živiteľskú rolu zohráva kľúčovú rolu aj pri a tesne pred jeho samotným plodením. Nemôžeme si pomôcť : chápeme Vaše ňadrá ako jeden zo základných akcidens konštituuujúcich esenciu dcéry elfa či človeka, a Vy samé nás v tomto chápaní utvrdzujete keď navádzate naše pery ku kvetom Vašich hrudí.

Bolo hovorené že človek je živočích majúci slovo, zoon logon echon. A verilo sa tomu najmä vtedy keď sa bralo právo na sebaurčenie tým, čo užívali slová nám neznáme. Bolo hovorené že človek je vec majúca myseľ, moralitu, boha. A verilo sa tomu najmä vtedy keď sa likvidovali kultúry a živočíšne druhy majúce myseľ, moralitu a bohov ktorým sme «my» nerozumeli. Je nám tvrdené že človek je tým. « čo má záujem na svojom bytí », že je symbolickým manipulátorom par excellence, že je vzpriameným dvojnohým domestikovaným primátom , spoločenskou bytosťou, nahou opicou, súcnom čo ďakuje ...

Neodmietame žiadnu z uvedených črepín poznania – každá má svoju váhu, pravda v každej je zrejmá. Problém je v tom že nevidíme ich výčtu koniec. Problém je v tom že ani v jednej z uvedených odpovedí nenachádzame odpoveď «ako von z tej bryndy do ktorej konštrukty našich myslí celú túto planétu uvrhli?».

Preto poskytujeme odpoveď, črepinu, novú: chceme zasadiť človeka do kontextu do ktorého patrí. Jednou nohou do ríše chladných, mŕtvych...ale večných idejí. Druhou nohou do ríše teplých, živých...ale tak prchavých poZemských zvieracích tiel. Medzi oboma ríšami naivne budujeme most– most v tvare vnád Adrianky Sklenaříkovej . Prečo?

Pretože zatiaľčo už sme sa stretli s myriádami nehmotných « jediných » bohov ktorí ľudstvo ako celok doposiaľ vždy rozdelili, videli sme beztak napokon v každom jednom človeku najmä bytosť milujúcu prs.

Záhrada druhá, konštrukt druhý: Biopsychológia

na Zemi riekla mu: maj ma rád
no predtým ako si pôjdeš tam
dole hrať , nezabudni tuto
zagajdať

.
parafráza na istú detskú riekanku

Kľúčová otázka tohto textu znie: do akej miery vplyvajú reprezentácie utvorené v útlom veku na chovanie dospelého človeka ?

Pokúsime sa na túto otázku odpovedať vytvorením nového, matematicky formalizovateľného modelu. Zatiaľčo doposiaľ sme sa aspoň ako-tak držali faktov, dovoľme si v tejto časti od nich upustiť, radostne budujúc našu « malú privátnu teóriu vesmíru , života, a tak vôbec».

Ináč povedané – budeme špekulovať.

Naše špekulácie začnú u tvrdenia že myseľ splodeného je *tabula rasa*. Sme si samozrejme vedomý toho že genóm vybavil maličkého určitým telom ktoré má určité vstupy, určité výstupy ba i určité bazálne reflexné obvody či dokonca moduly mapujúce vstupy na výstupy a vice versa. Jednako si však myslíme že orgán ktorý sa v budúcnosti stane « centrálnou výpočtovou jednotkou » primáta rodu *Homo sapiens sapiens* – mozog, a to obzvlášť jeho kôra – má na začiatku viacmenej *náhodne nastavené váhy synaptických spojov*. Kto nieje príliš znalý v neurologickej terminológii , tomu nech postačí výrok o « tabula rasa » ktorý je s výrokom o synapsiách takmer¹⁴ ekvivalentný.

Naše špekulácie budú pokračovať tvrdením že rovnako ako neurónová sieť v mozgu je Hebbiánska, je ňou aj sémantická sieť v mysli. Objasňujeme význam termínov: neurónová sieť je sieť pozostávajúca z nervových buniek – neurónov, ktoré sú vzájomne prepojené synaptickými spojmi, pričom platí že každý synaptický spoj je charakterizovateľný určitou veličinou ktorú nazývame *váha*. Hebbiánska neurónová sieť je taká neurónová sieť pre ktorú platí že *v prípade že sú dva neuróny aktivované naraz, bude ich synaptický spoje posilnený* – hodnota váhy synapsie stúpne.

Narozdiel od neurónovej siete ktorá je bytostne materiálnej povahy, je sémantická sieť povahy takpovediac « mentálnej ». Približný preklad termínu sémantická sieť by mohol znieť: sieť významov. To síce pekne znie, ale čo tým chce autor povedať nemusí byť asi na prvý pohľad zjavné, obzvlášť keď si uvedomíme že pri hľadaní toho čo , Jackendoff nazýva sv. grálom vied o mysli a jazyku, tj. pri hľadaní odpovede na otázku « čo je to význam slova a ako ho kvantifikovať? » si doposiaľ vylámali zuby úplne, ale úplne všetci.

V prvom rade je nutné si uvedomiť že slovo ktoré nieje zasadené do sémantickej siete žiadny význam nemá.

V druhom rade je nutné si uvedomiť že slovo bez významu neexistuje, pretože v momente kedy sme ho vyslovili sme ho už samotným aktom vyslovenia vložili do určitého kontextu – a teda do sémantickej siete.

No a napokon je treba si uvedomiť že to, *význam slova nieje ničím iným ako množinou vzťahov ktoré uvedené slovo má k iným slovám*, a že celú sémantickú sieť môžeme opísať maticou .

Saussure, po ňom Bourdieu hovorili o « distancii ». « Jablko » nieje « strom » nieje « hruška », nieje « zdroj problémov ». Je niečím blízko toho všetkého, no predsa niečím iným. My sme však platonici a preto hovoríme o « podielaní sa ideje na ideji » - « jablko » je tak trochu strom,

14 často budeme používať termíny ako « takmer », « trochu », « približne » - a to nie preto že sa takto lišiacky chceme vyhnúť nekompromisnej falzifikácii našich hypotéz, ako skôr preto, že pre vedu ktorú sa tu snažíme ustanoviť považujeme viachodnotovú « fuzzy logiku » za oveľa užitočnejšie organon ako je klasická aristotelovská logika

S-A m.	Ň-p.	Ň-n.	Blžnsť	Blsť	tvár	ticho
Ň-p.	23	4,2	21	2	17	22
Ň-n.	4,2	23	2	21	25	7
Blžnsť	21	2	23	0	12	22
Blsť	2	21	0	23	30	1
tvár	17	25	12	30	42	11
ticho	22	7	22	1	11	23
	66,2	59,2	57	54	95	63

Matrix 3: Hodnota 2 na pozíciách (1,4) a (4,1) tj. asociácia Ň-p. - bolesť mohla byť spôsobená napr. chorobou ktorá dieťa spôsobovala bolesť aj počas kojenia. Nula na pozícii blaženosť-bolesť naznačujú že uvedené dve nervové dráhy sú mutúálne **logicky** exkluzívne – buď je aktivovaná jedna alebo druhá. Naopak 0,6 na pozícii Ň-p.-Ň-n. naznačuje že sa mohlo stať že dieťa párkrát prs napríklad videlo, no sa ho nedotýkalo, vzťah uvedených dráh je teda viac « fuzzy ». Hodnota 21 asociácie bolesť-Ň-n. a hodnota 2 asociácie blaženosť-Ň-n. naznačuje že už sa dokonca párkrát prihodilo že maličký necítil bolesť pri neprítomnosti ňadra – dospieva. Hodnota 30 asociácie tvár – Ň.n, to sú všetci tí strýkovia, babky, a susedia čo na maličkého permanentne robia « tuľu-muľu ».

je tak trochu ovocím, je tak trochu zdrojom istých problémov...

Kľúčom k celému obratu nieje ani tak ona zmena negatívneho « nieje » na pozitívne « je ». Kľúčom je použitie termínu « tak trochu ».

Keď teda tvrdíme že sémantická sieť je Hebbiánska, chceme tým povedať, že v prípade že sú dva významy aktivované naraz, resp. vrámci krátkeho časového intervalu – napr. ako dve slová v jednej vete, či ako dva rozdielne objekty vonkajšieho sveta či dokonca stavy sveta vnútorného – sila väzby, sémantická váha medzi nimi sa posilní.

V podstate chceme povedať to, čo chcel povedať Skinner svojim behaviorizmom a Pavlov svojim podmieňovaním, až na to že to celé hodláme skrásliť šatom maticového kalkulu. A áno, hodláme ísť ďalej – k štruktúram oveľa jemnejším no i mohutnejším a častokrát zákernejším než sú púhe reflexy.

A ako to celé súvisí s ňadrom? Hypoteticky takto¹⁵:

Predstavme si že už citovaný Aristoteles mal v tom čo hovoril o blaženosti¹⁶ a bolesti

viacmenej pravdu – že blaženosť jest stavom ktorý duša pociťuje pri návrate do svojho prirodzeného stavu, bolesť jest toho opakom. V súhlase s definíciou teda tvrdíme že duša - dieťa, vyvrhnuté po pôrode z pokoju lona do úplne nového sveta, pociťuje takmer neustálu bolesť .

Čo sa týka blaženosti, privádza nás analýza skrze prizmu 5T k presvedčeniu, že v prípade , že existuje moment kedy je stvoreníčko najbližšie svojmu prvotnému stavu , je to práve ten moment keď má svoju hlávku pritisknutú k živúco bijúcej mamkinej hrudi. Stručne povedané – v momente keď sú v mozgu novorodenca aktivované obvody zodpovedné za stavy blaženosti , nachádza sa prsník v percepčnom poli všetkých jeho piatich zmyslov. Ak teda platí pred chvíľou odprezentovaná téza o Hebbiánskej povahe sémantických sietí, znamená to že váha medzi blaženosťou a tým čo vágne nazývame « prítomnosťou Ň » bude navýšená o určitú hodnotu, dajmä tomu o 1. Podobne, keď matka prvý krát odíde, bude o 1 navýšená váha medzi bolesťou a tými obvodmi ktoré reprezentujú

synchrónna matrix	Blaženosť	Bolesť
Ň prítomné	2	0
Ň neprítomné	0	1

Matrix 1: Prvotná matrix reprezentujúca myseľ maličkého potom čo mamka s ňadrom do jeho percepčného poľa « 2 krát prišla a raz odišla »

15 Nový model sa vždy najlepšie predstavuje na čo najjednoduchších príkladoch. Preto sme počiatočné podmienky zjednodušili na manichejskú schématickú dualitu blaženosť/bolesť ktorej koncepcia činí autorovi najmenšie obtiaže, a dá sa predpokladať že tomu tak bude aj v prípade čitateľa. Je však treba si uvedomiť že už od začiatku sa nejedná o maticu 2x2 ale o nesmierne rozľahlú maticu v ktorej sa okrem ústredných modulov blaženosť/bolesť vyskytuje aj niekoľko desiatok iných (zároveň je však roz nastavenie zvyšných oblastí matice tak náhodné, že môžeme dosadiť do všetkých políčok našej najsamprvej schémy dosadiť samé nuly, a tak stále ostáva v platnosti naše tvrdenie že dieťa je tabula rasa). Tieto prenatálnym vývojom prednastavené moduly by možno východná tradícia označila termínom *samskára* a ich konkrétny prejav termínom *vritti*.

16 Prekladáme slovo « pleasure » ako « blaženosť » a nie ako « rozkoš » najmä kvôli fonologickej podobnosti [bl*ž] – [pl*ž]. Existujú totiž slová pre ktoré je ich fonologický aspekt určujúci aspoň tak ako ich aspekt významový

to, čo vágne nazývame «neprítomnosťou Ň». Ak sa potom následne mamka po určitej dobe vráti, navýši sa zas váha v prvom stĺpci prvého riadku z 1 na 2.

Celé si to si môžeme zobrazíť primitívnou maticou 2x2 kde riadky reprezentujú prvý neurálny obvod N1 ktorý je aktivovaný, stĺpce druhý obvod N2 , a jednotlivé položky počet synchronných aktivácií N1 a N2. Takúto maticu nazývame **synchronne-asociačnou matrix**.

Situácia ktorú sme tu práve odprezentovali je špecifická v tom, že asociuje už genómom predpripravené obvody (blaženosť/bolesť) s obvody reprezentujúcimi objekty okolitého prostredia (Ň). Moment vytvorenia takejto asociácie nazývame v súhlase s tradíciou **momentom imprintingu**. Keďže sú reprezentácie asociované imprintingom napojené na tie najhlbšie neuroendokrínne mechanizmy našej živočíšnej podstaty, budú aj tieto reprezentácie samotné zohrávať kľúčovú rolu pri budúcom chovaní organizmu .

V neskorších častiach tohto textu sa pokúsime ukázať ako.

Najprv si však pre odľahčenie predstavme kultúru v ktorej z tých či onakých dôvodov¹⁷ matky nekoja svoje deti, a aj v neskorších momentoch vývoja preberá rolu matky – živiteľky akási zvláštna neosobná entita nazývaná «l'État». V takom prípade dôjde aj k istému « pokriveniu » prirodzených mechanizmov, k istému « presunu » asociácií z « matky » na «l'État » (váhy budú navyšované nie v stĺpci matice s etiketou « matka », ale v stĺpci matice s etiketou «l'État»). A keďže « gajdy štátu » ani netľú rytmom Života ani niesú teplé ni vonné – a jediné na čo sa štát v svojej živiteľskej roli zmôže je zatiaľ, našťastie, chrlenie potravy supľujúcich cenných papierikov a mincí do sveta - nedôjde tak nikdy k úplnému naplneniu « geneticky zadržovanej » túžby po takom objekte sveta, ktorý by poskytol všetkých 5T. Keď k tomu dôjde v prípade jednotlivca, bude dôsledkom pravdepodobne jemne frustrovaný večne urevaný fracek. Keď k tomu dôjde na úrovni celej spoločnosti, môže byť dôsledkom spoločnosť ktorá namiesto detského kriku každý týždeň vyhlási štrajk.

Naspäť však od pochybných biopsychosociologických hypotéz k našim ešte pochybnejším maticiam. Letmo si uveďme ešte jeden príklad primitívnej synchronne-asociačnej matrix. Predstavme si, že jedného krásneho dňa, dajme tomu počas 23tieho kojenia, si otecko v miestnosti

synchronná matrix	Blaženosť	Bolesť	Ticho
Ň prítomné	22,8	0	22
Ň neprítomné	0	23	7
Tvár	12	30	11

Matrix 2: Stav po 23 kojeniach, pričom pri jednom z nich si tatíček dovolil počúvať Bacha. Hodnota 7 na pozícii 2,3 znamená že dieťa zažívalo 7krát ticho aj mimo kojenia, napr. vtedy keď ono samo nekričalo.

kde je maličký kojenný pustí nahlas Bachov Kontrapunkt. Jedno z 5T – Ticho - ktoré sme si určili ako konštituuujúcu zložku obvodu blažnosti tak nutne nebude aktivované. Aby matica aj ňadaľej čo najväčšmi dokázala reprezentovať okolitý svet¹⁸, bude sa nastanuvší stav musieť niekde v matici prejavíť – nielenže sa váha na pozícii 1,1 nenavýši o jedna, ale iba o štyri päťiny, bude tiež treba Ticho z blažnosti vydeliť, bude treba maticu **zjemniť**.

Ticho tak v matici získa akoby vlastný riadok a vlastný stĺpec – prípadne zaberie riadok/stĺpec ešte neobsadený, čo je v konečnom dôsledku to isté. Niekde v mozgu začne byť v momentoch Ticha aktivovaná určitá špecifická nervová dráha. Ako sa toto « vydelenie », tento analytický rozpad celku na časti¹⁹ konkrétne deje, a ako si ho v našom modeli reprezentovať je technická otázka ktorej sa

17 vo Francii druhej polovice 20. storočia to boli najmä dôvody módné, a teda memetické

18 Keď hovoríme o « odzrkadľovaní sveta », považujeme za kľúčové zdôrazniť,trebárs i takto, pod čiarou, že mozog je de facto 3rozmerná štruktúra v 3rozmernom priestore ktorá v sebe nesie informáciu o premenách 3rozmerného sveta v čase – tj. informáciu 4rozmernú. Aby mozog takúto informáciu mohol niesť, je nutné aby niekde, nejako, dochádzalo k mapovaniu 4D -> 3D . Maticový kalkul do ktorého sa snažíme čitateľa touto prácou uviesť nám prijde ako najúčinnjší nástroj na modelovanie tejto « redukcie rozmerov s čo najmenšou stratou podstatnej informácie »

19 « Svet sa rozpadá na fakty » (Wittgenstein, 1917)

možno budeme venovať v iných, odbornejších prácach (Hromada,2012). Tu volíme najjednoduchšie riešenie : «pri vydedení dedí nový stĺpec vlastnosti stĺpca v ktorom bol predtým synteticky obsiahnutý, a následne pokračuje každý sám».

Aby sme urobili radosť tým ktorí prikladajú bytostnú váhu tomu čo nazývajú « stretnutie s tvárou»²⁰, pridali sme do matice 2 aj riadok tvár. Bystrejšiemu čitateľovi sa možno na jazyk vtiskne otázka: prečo bola « tvár » pridaná ako riadok, a « ticho » ako stĺpec ? Odpoveď : pre zjednodušenie. Keďže sa totiž jedná o synchronne-asociačnú matrix reprezentujúcu iba to, koľko krát boli 2 nervové reprezentácie aktivované naraz - prípadne s tak malým časovým rozstupom až v doméne vedomia maličkého splynuli v jeden gestaltický celok - je bezpredmetné pýtať sa čo bola príčina a čo následok, čo bolo prvé a čo druhé. Každá položka reprezentuje určitú « dráhu » v telomozgomysli človeka²¹ . Každá položka ktorá je riadkom je aj stĺpcom. Jedná sa o diagonálne symetrickú maticu - jej graf nieje orientovaný. Za zmienku stojí aj to, že na pozícii ktorá leží na diagonále sa vždy vyskytuje pre daný stĺpec-riadok najvyššia hodnota – udáva počet výskytov uvedeného súcna v percepčnom či mentálnom poli maličkého – ináč povedané, udáva frekvenciu výskytu.²²

Posledný riadok ktorý sme do matrix 3 vložili je celkový súčet hodnôt v jednotlivých stĺpcoch. Je základnou kvantitou z ktorej zachvíľu odvodíme veličinu ktorú budeme nazývať **mohutnosť** reprezentácie X. Tento súčet, táto nazvime si ho napr. « sémaxonálna suma » nám vlastne nehovorí nič iné iba koľkokrát bola neurálna dráha X kódujúca niečo – senzomotorickú schému, určitý audiálny či vizuálny vnem, spomienku atď. - aktivovaná *zatiaľčo bola aktivovaná akákoľvek iná dráha Y*.

Aby sme si názorne ilustrovali celú vec, môžeme si pomôcť istou analógiou zo sveta internetových stránok, ktorý dúfam náš čitateľ aspoň ako-tak pozná. Jedným z kľúčov úspechu webu je hypertext – schopnosť stránok odkazovať jedna na druhú. Predstavme si že každá položka v našej matrix, každé niečo X je hypertextovou entitou na ktorú vedie určitý počet linkov od iných hypertextových entít Y, Z atď. Potom vlastne onen súčet 95 u položky « tvár » a 66,2 u položky « Ťadro prítomné » neudáva nič iné ako «počet odkazov» ktoré vedu k dotýčnej hypertextovej entite.

Vypovedajú podobné kvantily o niečom čo by mohlo byť podstatné pre pochopenie človeka a jeho vzťahu k ňadru ? Tvrdíme že áno, no nie mnoho. Keby do hry totiž vstupoval iba tento primitívny súčet, veľmi ľahko by sa mohlo stať že by v mysli určitého človeka vznikli dve dráhy X a Y ktoré by jedna na druhú odkazovali miliónkrát no tento bipolárny celok by neodkazovala takmer žiadna entita Z. Dovolíme si tvrdiť že v takom prípade by aj napriek vysokej hodnote onoho súčtu asociácií mali dráhy X a Y len pramalý význam pre celok mysle dotýčného človeka.

Pre pochopenie toho čo myslíme už spomenutou veličinou « mohutnosť reprezentácie X » nieje iba odpoveď na otázku « koľko hypertextových entít na entitu X odkazuje? » , ale v prvom rade odpoveď na otázku « aké entity to na entitu X odkazujú? », ktorú si môžeme preformulovať do podoby « aká je mohutnosť entít Y,Z atď. ktoré odkazujú na entitu X? ». Ináč povedané, budeme sa snažiť vyjadriť mohutnosť signifié X ako normalizovanú sumu mohutností všetkých entít ktoré na entitu X odkazujú²³, teda:

20 Pre tých sa tvár v kontexte tohto článku môže stať šiestym T ktorého prítomnosť ľudská bytosť k životu potrebuje

21 Položky v našich maticiach sa teda nevzťahujú k objektom externého sveta - ktoré v sémiotike nazývame « referent » - ale k ich vnútorným mentálnym reprezentáciám – tj. k tomu čo sa nazýva « signifié ». Stĺpcom či riadkom v matici označený pracovnou etiketou « tvár » sa tak nesnažíme popísať vlastnosti toho či onoho objektu « tvár » v hmotnom svete – pretože nič také ostatne ani neexistuje, rovnako ako doc. Murgašom často spomínané « vnútro tehly » - ale istú sadu « dráh » v mysli toho či onoho subjektu, ktoré sú aktivované istými ,najmä vizuálnymi, vnemami.

22 Pri konštrukcii matice 3 som si povšimol, že v prípade že matica obsahuje 2 riadky A a B ktoré sú vzájomne logicky výlučné, bude hodnota na diagonále konvergovať k súčtu hodnôt A a B, tj. môžeme formalizovať ako $X_{ii}=X_{Ai}+X_{Bi}$. To by nám v budúcnosti – keď sa pri pohľade na neuromapy budeme pýtať akéže to obsahy reprezentujú?- mohlo pomôcť ako akési primitívne heuristické pravidlo na vyhľadávanie entít v logických (v aristotelskom zmysle) vzťahoch.

23 V tomto bode je náš prístup značne inšpirovaný prístupom Larryho Pagea a Sergeya Brina ktorý , keď boli pred

$$M_x = \frac{\sum_{i=0}^N M_i v_{ix}}{N}$$

24

kde N je celkový počet riadkov alebo stĺpcov a V_{ix} je hodnota váha/sily asociácie na pozícii i, x .

No a ako to celé súvisí s ňadrom ? Hypoteticky takto:

V prvej kapitole sme tvrdili že za normálnych okolností je prs prvým objektom – referentom sveta ktorého otláčok v podobe reprezentácie – signifié X si maličký v hlávke vytvorí. Predtým je v mysli prítomných iba niekoľko izolovaných obvodov-modulov-reflexov, každý zodpovedný za inú , zväčša senzomotorickú, schému. Saj. Krič. Spi.

Iba niekoľko modulov a miliardy neurónov ktoré len čakajú na svoju štruktúraciu.

Každý z uvedených modulov disponuje určitou mohutnosťou. Tým ako sa začne v synaptických sieťach maličkého konštituovať určitý prvotný poriadok – a my tvrdíme že oným prvotným poriadkom nieje nič iné ako jeden veľký a mliekom riadne naliaty prs – začne sa táto reprezentácia Ň prirodzene napájať na už prítomné obvody a ich mohutnosť začne navyšovať mohutnosť reprezentácie Ň.

Hovoríme « navyšovať », no možno urobíme lepšie – ak chceme byť pochopený práve teraz, keď sa chystáme predložiť našu najodvážnejšiu hypotézu- ak použijeme sloveso « prehlbovať ».

Táto hypotéza tak trochu s otázkou: o čom sa asi tak kojencovi môže snívať?

Odpoveď je v kontexte tohto článku , veríme, dostatočne zrejماً. Otázka znie: prečo ?

Odpoveď znie: pretože **duša²⁵ kojenca spadne s najvyššou pravdepodobnosťou do sémantického atraktora s najvyššou mohutnosťou.**

Objasňujeme čo mienime slová « spadnúť do sémantického atraktora s najvyššou mohutnosťou »: predstavme si že substrátom mysle je určitá elastická tkanina. Na tejto tkanine sú položené telesá²⁶, každé s určitou hmotnosťou. Predstavme si že každá entita X kódovaná jedným riadkom našich horeuvedených matíc je takým telesom, mohutnosť X súc hmotnosťou telesa.

Ináč povedané, *čím väčšiu mohutnosť X má, tým viac « ohne » elastickú tkaninu mysle.*

A ako to súvisí so snami ?

Nuž, následovne: jednotlivú dušu si môžeme predstaviť ako malinkatú loptičku ktorá je veľkou silou vrhnutá na povrch elastickej tkaniny mysle. Čím je oblasť ktorou práve prechádza ohnutejšia , tým je pravdepodobnejšie že loptička-duša spadne do jamy. A samozrejme platí že oblasť je tým ohnutejšia, čím je ťažšie teleso v jej blízkosti. No a čo v tej jame?

Nuž, to už je jednoduché, stačí si len odmyslieť to veľké teleso ktoré tkaninu mysle ohlo – stačí myslieť len na onen ohyb samotný.

V jame spadne loptička-duša prirodzene práve do toho bodu ktorý tkaninu mysle ohol. Získa topologické súradnice tej entity, ktorú sme umiestnili na pozíciu X.

Entita X vhupe do duše. Duša « nazrie » entitu X.

A kojencovi sa prisní o ňadre a duša putuje ďalej.

To je prvý spôsob – topologický - ako sa na celú vec pozeráť. Predstavme si druhý, pravdepodobnostný prístup. Tu sa opäť vraciame k triku ktorý uskutočnili Larry so Sergejom keď sa snažili dospieť k svojmu PageRanku. Predstavili si « náhodne browsujúceho internauta » ktorý pri

niekoľkými rokmi na standfordskej univerzite postavený pred otázku « ako z matice ktorej položka na pozícii X,Y vyjadruje počet liniek vedúcich z webstránky X na webstránku Y získať informáciu o popularite stránky X? » odpovedali podobným vzorcom .K onej veličine « popularita stránky » napokon vďaka uvedenému vzorcu , užitiu maticovej algebry a pár excelentným hackom napokon naozaj dospeli, a nazvali onu veličinu PageRank. Veličina prezentovaná ako « mohutnosť reprezentácie » je , mutatis mutandis, analogická s PageRank. Viac v (Page & Brin ,

24 Je takmer isté že mám niekde v tom vzorčeku chybu, ale na to že sa jedná o prvé použitie programu na písanie matematických formúl (OpenOffice Math) v mojom živote to nieje až také zlé, nie ?

25 slovo « duša » užívame v tomto texte ako poetické synonymum pre suchopárne vedecké « vedomie »

26 « Lopta » ó bratří Čechové, to pro nás Slováky není nic jiného než « míč »

svojom putovaní webom kliká na linky ktoré má na stránke pred sebou spôsobom úplne náhodným. V takom prípade platí že ak zo stránky X vedie na iné internetové stránky 100 odkazov, pričom 10 z nich na stránku Y a 20 na stránku Z, bude pravdepodobnosť toho že sa internaut dostane zo stránky X na Y 0,1 a na Z 0,2.

Analogicky si môžeme predstaviť dušu ktorá sa túla sémantickým bľudiskom myslí – a pre

K-D matrix	Ň-p.	Ň-n.	Blžnsť	Blsť	tvár	ticho
Ň-p.		0,07	0,368	0,037	0,179	0,349
Ň-n.	0,06		0,035	0,388	0,263	0,111
Blžnsť	0,317	0,03		0	0,126	0,349
Blsť	0,03	0,35	0		0,316	0,016
tvár	0,256	0,42	0,21	0,555		0,174
ticho	0,332	0,11	0,385	0,018	0,116	
	1	1	1	1	1	1

Matrix 4: Kauzálnne-diachrónna matica odvodená zo synchronne-asociačnej matrix 3 normalizáciou každej hodnoty pomocou sémaxonálnej sumy stĺpca v ktorom sa daná hodnota nachádza. V prípade že platí hypotéza **pravdepodobnosť aktivácie neurolinguistickej štruktúry X neurolinguistickou štruktúrou Y je úmerná sile ich vzájomných asociačných spojov** tak hodnota na pozícii X,Y udáva pravdepodobnosť toho že neurálna dráha X zaktivuje neurálnu dráhu Y

ilustráciu najlepšie dušu spiacu na trajektóriu ktorej nemajú vstupy z okolitého prostredia žiadny zásadnejší vplyv. Predstavme si že duša sniaceho maličkého práve spadla do atraktoru « Ň-prítomné ». Následne sa môže ubrať piatimi novými cestami, každou s určitou pravdepodobnosťou – pričom pravdepodobnosti sú vypočítané z hodnôt prítomných v synchronne-asociačnej matrix 3 tak, aby ich súčet v každom stĺpci dal 1 – ináč povedané duša sa vždy uberie jednou z cestičiek ktoré sa jej naskýtajú , s pravdepodobnosťou p1 ocitne sa « u » entity X, s pravdepodobnosťou p2 « u » entity Y atď. Takúto maticu, odvodenú jednoduchým normalizačným

výpočtom z matice synchronne-asociačnej, nazývame maticou **diachrónne-kauzálnou** . Táto matica už nereprezentuje silu asociácií medzi dvomi neurolinguistickými štruktúrami, ale v prípade že platí hypotéza že **pravdepodobnosť aktivácie neurolinguistickej štruktúry X neurolinguistickou štruktúrou Y je úmerná sile ich vzájomných asociačných spojov**, bude nám udávať **pravdepodobnosť « nazrenia » duše na význam Y po nazrení na význam X²⁷**. Čo nás príjemne potešilo pri konštrukcii tejto matice (viz. matrix 4) bolo pre osoby matematicky zdatnejšie²⁸ iste triviálne zistenie že už sa nejedná o maticu diagonálne symetrickú, ale o maticu asymetrickú – jej graf musí byť nutne orientovaný.

To je zistenie potešujúce, pretože máme pocit že je v súlade so skutočným stavom vecí. Naše introspekcie a meditácie nám totiž vskutku naznačujú že pravdepodobnosť toho, či myseľ urobí preskok od predstavy « tváre » k predstave « blaženosti » sa líši od pravdepodobnosti preskoku od « blaženosti » k « tvári ».

V appendixe 1 a 2 názorne ukazujeme ako môžeme od hodnôt našej kauzálnne-diachrónnej matrix napokon dokonvergovať²⁹ k hodnotám veličiny ktorú sme na predchádzajúcich stránkach nazvali «sémantickou mohutnosťou reprezentácie X » vrámci určitej sémantickej siete . Zistenie - uskutočnené pred niekoľkými hodinami – tj. že matematický svet sa naozaj « chová » tak ako sa « chová » nás pravdepodobne neprekvapilo o nič menej ako Sergeja a Larryho, pre ktorých bolo , dovolíme si tvrdiť, asi práve toto « skonvergovanie hodnôt » jasným náznakom a hybným impulzom k založeniu firmy Google.

Keďže sa však už príliš vzdľujeme od ústredného atraktoru nášho textu– od oných rúžových

27 alebo skôr pravdepodobnosť «vhupsnutia» významu Y do duše po tom čo do nej vhupsol význam X ? ;)

28 za ktoré sa my istotne nepovažujeme pretože to čo nás pri slove matrix napadne sú akurát tak citáty z rovnomerného filmu , ako napr. « Do not try to hit the ball. Hit the ball. »

29 Samozrejme iba v prípade že naša matica bola korektné zostavená a každý jej stĺpec dával súčet 1. Iba v takom prípade sa môže totiž uplatniť tzv. « teorém o fixnom bode » ktorému síce vôbec nerozumieme, ale sme mu hlboko zaviazaný za to že platí.

gombíkov na zakúsnutie , veľíme teraz k obratu. No predtým ako sľúbime nášmu drahému, humanitne vzdelanému a na matematiku alergickému čitateľovi že horšie ako to bolo na predchádzajúcich stránkach už to nebude si ešte dovoľíme malé zamyslenie nad tým, čo momentálne vnímame ako ústredný problém vzťahu medzi synchronne-asociačnými a kauzálne-diachrónnymi maticami.

A totiž: v prípade že sme na začiatku tejto časti tvrdili že :

- *Prvý protopostulát: ak sú dve reprezentácie aktivované naraz, alebo s tak malým časovým rozostupom že v doméne vedomia splynú v jeden gestaltický celok, budú ich asociačné spoje v S-A matrix posilnené*

a ak sme zároveň tvrdili že :

- *Druhý protopostulát: pravdepodobnosť aktivácie neurolinguistickej štruktúry X neurolinguistickou štruktúrou Y je úmerná sile ich vzájomných asociačných spojov*

máme dojem že konjunkcia oboch tvrdení nutne viesť k následovnému kumulatívne procesu:

- 1) Y aktivuje X s pravdepodobnosťou p1
- 2) keďže bolo X aktivované hneď po Y, bude posilnená sila asociačných spojov medzi X a Y (vyplýva z prvého protopostulátu)
- 3) keďže bola posilnená sila asociačných spojov medzi X a Y, stúpne pravdepodobnosť p2 toho že X aktivuje Y a pravdepodobnosť p3 že Y aktivuje X (vyplýva z druhého protopostulátu)
- 4) keďže bude p2 väčšie ako predtým, bude pravdepodobnejšie ako predtým, že práve aktivované X « predá naspäť štafetu » pred chvíľou aktivovanému Y a vrátíme sa do bodu 1, s tým rozdielom že pravdepodobnosť že Y aktivuje X už nebude p1 ale p3, o ktorom vieme (z bodu 3) že $p3 > p1$

Stručne a jasne, neurálne dráhy X a Y by medzi sebou začali hrať pingpong , sila ich asociačných spojov by rástla ad infinitum a pravdepodobnosť ich vzájomnej kauzálne-diachrónnej aktivácie by limitne smerovala k 1.

Aj keď je na ideji dvoch entít ktoré vzájomne aktivujú jedna druhú, rýsujúc tak do elastickej tkaniny mysle určitú špecifickú dráhu niečo veľmi príťažlivé, je takmer³⁰ isté že pokiaľ do nášho modelu nezaintegrujeme ešte akýsi ďalší, « tlmivý postulát »³¹, nebude náš model nikdy modelom adekvátne vysvetľujúcim fungovanie ľudskej mysle.

A teraz už naozaj sľubujeme nášmu čitateľovi že horšie už to nebude, áno onomu čitateľovi ktorému sa na perách čoraz nervóznejšie rýsuje otázka: « A ako to celé preboha súvisí s ňadrom ? »

A my odpovedáme: « Drahý čitateľ, asi takto – keby sme do našich názorne a náhodne skonštruovaných matíc 2 a 3 zadali reprezentácie všetkých jednotlivých geneticky a prenatálne prekódovaných modulov – samskár - prítomných v cerebrálnych štruktúrach maličkého, keby sme do miliónov prázdnych stĺpcov a riadkov začali pridávať tak kľúčové položky ako « potrava » či « svetlo », keby sme to čo sme kodovali jedinou syntetickou položkou « blaženosť » - oných 5 kľúčových T – vyčlenili a skrze hodnoty asociačných váh naviazali na jednotlivé do-matrice-tiež-zakódované « senzomotorické schémy » a následne celú matrix prehnali algoritmom uvedeným v Appendixe 2, zrazu by sme videli ako veľmi nepresné sú výsledky prezentované v App 1 . Kto vie, možno by sme v súlade s hypotézou Ha1 videli, že nie tvár ale ňadro je onou «reprezentáciou s najvyššou mohutnosťou»- oným « telesom » čo najväčšmi ohýba elastickejšiu tkaninu mysle maličkého.

Ako nesmierne elastickejšiu ! Príde doba, a tá doba je blízko, keď vznikne prvá sémanticko-fonologická asociácia, doba keď môj malý synovec pochopí že žvatlot ktorý jeho uši počujú je žvatlot ktoré jeho ústa vyslovili – príjde doba keď slovo pre neho získa význam. Príde doba keď v spojitých zhlukoch zvukov a hlukov odhalí jeho čoraz štruktúrovanejšia myseľ akýsi zvláštny

30 hovoríme « takmer » pretože je taktiež možné že chyba nieje ani v postulátoch, ani v tom že by boli nedostatočné, ale že chyba je iba v našom výklade, v našej neznalosti princípov pravdepodobnostného kalkulu. V takom prípade sa môže stať že to, čo sa nám zdá ako neprekonateľný problém je naopak najsilnejšou stránkou našej teórie

31 možno niečo čo súvisí so « znižovaním príťažlivosti stále sa opakujúcich vecí », so zabúdaním, s entropiou, skinnerovskou extinciou krivkou, časom a tak

poriadok – a zhľuky zvukov a hlukov sa stanú vetami. Zrazu sa pred ním otvorí ďalší nový svet – ďalšia dimenzia plná nepoznaného.

Práve v tej dobe mu tí, ktorí boli doposiaľ takmer vždy iba zdrojom útechy a hojivosti, začnú udeľovať prvé tresty. Budú sa ho tak snažiť prinútiť aby « ovládol » novú senzomotorickú schému – aby ovládol nielen krik svojich hlasiviek ale najmä zvierače svojho anusu a stolicu vylučoval len za okolností « za ktorých sa to patrí ». A tak sa okolo schémy vylučovacej, protikladnej k prijímacej schéme sacieho reflexu začne koncipovať nový « atraktor ». Práve naň sa pravdepodobne napojí reprezentácia toho čo nazývame « trest »³² a neskôr možno i jeho abstraktnejšia projekcia « hriech »

K tomu všetkému začne dochádzať v momente kedy postupne, vďaka čoraz dokonalejšej akvizícii jazyka, bude spustená inštalácia symbolu ktorý sa v okolitom prostredí vyskytuje s nesmierne vysokou frekvenciou – slovíčka « ja »³³.

Zo slovíčka « ja » sa napokon stane atraktor s mohutnosťou tak nesmiernou, až skolabuje sám do seba podobne ako čierna diera – začnú sa naň napájať úplne všetky obvody. No odkiaľ svoju mohutnosť, svoj « pagerank » odčerpá na začiatku, na ktoré obvody sa najsamprv najväčšími napojí – s ktorými obvodmi bude rezonovať ?

S dávnym ňadrom z ktorého už zostáva len stále matnejšia spomienka – no stále tak mocná ako ona Ecovské meno ruže (Eco, 1983) čo stále nosíme v pamäti ? Alebo s čoraz mocnejším komplexom konštituujúcim sa okolo reprezentácií - « nesmieš », « nočník », « musíš » ?

Na to v prípade konkrétneho ľudského mláďaťa odpovedať asi nedokážeme. Celá matica je tak premenlivá, tak nesmierne premenlivá – je dynamická, je do seba zakrútená³⁴, je živá. Vránci nášho modelu nemožno totiž rozsúdiť či sa stane môj synovec ten typ človeka ktorého Freud typom « análnym », alebo či zostane typom « orálnym ».

Nevidíme totiž svet čiernobielo, v súlade s prístupom « fuzzy logikov » vidíme medzi oboma pólmi množstvo odtieňov šedej. Mohutnosť atraktora « orálneho » či « análneho » istotne čo-to napovie o celkovej topológii mysle³⁵ – a to obzvlášť vtedy ak naberie patologických rozmerov – no to čo je pre náš model podstatné je pochopenie že myseľ nieje akousi chladnou množinou generativistických inštrukcií na ktoré svieta mocné svetlo karteziánskeho « ego ». Áno « ja » hrá svoju roľu, veď podobne ako jadro Mliečnej dráhy celý systém takpovediac « roztáča », no život – skutočný život s vôňami, dotykom, súcitom a láskou- ten prebieha na periférii, okolo menších gravitačných studní – okolo lokálnych slnk « on » a « ona ».

Vpravde môj synovec už teraz v sebe nosí celú galaxiu.

Príde doba, a tá doba sa zdá byť tak ďaleko a predsa je tak blízko keď sa môj synovec na svojej púti kozmom zrazí s galaxiou inou – s Druhou. Vtedy sa kedysi tak mocná reprezentácia kyprohojného Ty medzitým tak oslabená kosou pani Entropie opäť preberie k Životu. Znova budú aktívované nové senzomotorické schémy -a synovec bude prirážať zhora, z boku no veríme že hlavne zdolu, áno, Oliver, hlavne zdolu ! – znova dôjde k imprintingu a padnutá Bohyňa začne opäť a opäť³⁶ čerpať životodárnu miazgu z egom čoraz viac usporiadaných sémantických sietí. Z tých sietí, čoraz chladnejších, usporiadanejších a ekonomicky vykalkulovanejších sietí ktoré možno práve teraz paraziticky odsávajú životodárnu miazgu z mohutnosti životodárnej Bohyne.

Asi tak to súvisí s ňadrom. »

32 a možno, u niektorých, aj spomienka na bolesť spôsobenú barbarským pre-maličkého-ľazko-do-systému-sveta-zaraditeľným rituálom nazývaným « obriezka »

33 ono « ja » samozrejme nemusí byť explicitne vyslovené ako morféma « ja ». K prehľbeniu asociačnej studne stačí keď je prítomná aj v iných podobách, napr. prípona « M » v prípade slovies v prvej osobe, napr. « milujeM »

34 slovami « do seba zavinutá » sa snažíme čitateľa naviesť k predstave zásadne odlišnej od našich schém, v ktorých je každý stĺpec a riadok matice označený akýmsi signifikantom, akousi fonologickou etiketou. Chceme upriamiť pozornosť na to, že v prípade ideálnej reprezentácie mysle sú aj samotné označovacie etikety « iba » položkami matice. Ideálna myseľ-reprezentujúca matica tak nemá « okraj » a my si ju naivne vizualizujeme ako povrch topologického toru.

35 rovnako sa možno opýtať: alebo celková topológia mysle istotne niečo napovie o mohutnosti jednotlivých atraktorov ?

36 a opäť !

Záhrada druhá, konštrukt tretí: Neurosociológia

*FAUST: Já mel sen a ne o leckom! Videl
jsem divukrásný strom, na nem pár
jablek, púvab sám, však já si na ne
počítám*

*KRASAVICE : Jablíčko chutná dvojnásob
pánúm už od Eviných dob, proto je mi
tak presladce, že jich mám párek v
zahrádce*

Tento dialog výstižne komentuje Freud: « Není nejmenších pochyb o tom, co je míněno onou jabloní a jablky ». Ve skutečnosti například v lidovém londýnském slangu znamená a nice apple-dumpling shop (pěknej krámek s jablečnými knedlíky) pohledné, zakulacené poprsí.

Někteří čtenáři nad těmito řádky vzpomenou na rajskou zahradu, a to zcela oprávněně. Vědce již dlouho mate a provokuje skutečnost, že jak Eva, tak v řecké mytologii bohyně Eris měla něco společného právě s jabkem a že v obu případech mělo ono jabko v konečném důsledku nasvědčovat pěknou polízanici. V hebrejském příběhu sní Eva jablko (ve skutečnosti se v knize Genesis píše o ovoci, nicméně tradice toto ovoce vždy identifikovala jako jablko) a Jehova, místní božstvo, soptící vztekem, jí prokleje, stejně jako celé lidské pokolení, z důvodů které mají k logice dosti daleko

Naproti tomu v řecké mytologii Zeus urazí Eris tím, že ji nepozve na svatební oslavy na Olympu, načež ona se pomstí tím, že vhodí mezi hodující bohyně zlaté jablko s nápisem KALLISTI (« Té nejkrásnější »). Bohyně se o něj samozřejmě začnou hádat, každá si na něj dělá nároky, neboť každá je podle sebe tou nejkrásnější, a tento spor se neustále stupňuje, až jsou do něj vtaženi jak ostatní bohové, tak i lidé, a výsledkem toho všeho je Trójská válka. Eris tak vejde do povědomí jako bohyně sváru a ono zlaté jablko již navždy zůstává jablkem sváru

Wilson, Ištařin návrat, str. 108

Vpravde pred nami jablko vyvstáva v mnohých mýtoch sveta.

Hľadiac k juhu vidíme Herkula ktorý sa práve vydáva na púť do záhrady Hesperidiiek – tých troch nýmfov večerných čo Hérin sad chránia, sad uprostred ktorého z Gainho daru k sňatku z Diom - z vetvičiek plodmi obsypaných – vyrašivšia jablň nachádza sa. A presne z tejto jablone, tradíciou nazývanou aj Strom života, má hrdina jablká ukradnúť – toľ jeden z 12tich skutkov ktoré podujme sa učiniť. Existujú jazyky ktoré tvrdia, že práve z týchto ukradnutých « jablík blaženosti » sa napokon niektoré dostanú až k spanilej panne Atalante z Arkádie , a to tak že jej ich popod jej bosé nohy hodí pytač Melanion počas v preteku v ktorom sa beží alebo o jej ruku, alebo o jeho život. Iné jazyky tvrdia že oné jablká boli mladíkovi dané samotnou Afroditou po jeho úprimnej modlitbe k Nej. Nech je tak či onak – či možno tak i onak, v prípade že jablká Melaniovi jablká priniesol Herkules plniaci tak Afroditin tajný príkaz – nech je tak či onak, isté je že Atalantu jablká uchvátili, zastavila sa, pretek prehrala a Melanion si ju odviezol na lože kde ju istotne ešte spanilejšou učinil.

Hľadiac k východu vidíme nielen Evin Eden ale ešte i dnes tlejúce trosky chrámu najmúdrejšieho z kráľov jeruzalemských, toho kráľa čo ústami ženícha riekol :

Nuž, nechže sú mi Tvoje prsníky
viničovými strapcami
A vôňa dychu Tvojho
sťa vôňa
jablčok

áno, toho kráľa čo ústami snúbenice riekol v Piesni
piesní :

Opájala by som Ťa vínom voňavých
a muštom z mojich granátových
jablčok

áno riekol tej snúbenici ktorá takto prosí:

Posilnite ma hrozienkovým koláčom,
občerstvite ma jablkami,
lebo som chorá od
Lásky

Hľadiac k severu, k ľadom Eddy nordickej, vidíme zpoly elfku zpoly bohyňu Idunn³⁷ stráziacu jablká prinášajúce a zaručujúce bohom večnú mladosť a teda večný život. Potom čo bola táto plavávečnemladá unesená zlovoľným obrom začínajú všetci bohovia – všetci Aesir - starnúť. Prehovárajú a napokon vysielajú na cestu šibala Lokiho, ten Idunn zachraňuje a s návratom jej jablčok božstvá znovu nachádzajú stratenú mladosť. Medzi najčelnejších z Aesir patrí Odin s jeho milovanou Friggou. Ona a žiadna iná je podľa Eddy « najprednejšou zo všetkých bohýň » . Meno jej si najčastejšie vykladáme ako « milovaná » (hľaď do a hľadaj v priestore niekde medzi sanskrtským priya - « milovaná žena, manželka » či islandské frjá « milovať ») , cítime že má prsty vo všetkom čo súvisí s plodnosťou, vo všetkom čo súvisí s hosťami zväzku manželského. A tak nás neprekvapuje že ju ešte i dnes pri pohľade k severu vidíme zosielať jablko kráľovi Rerirovi, tomu kráľovi čo Odina o potomka tak pokorne žiada . Kráľova choť sa do jablka zakusuje vďaka čomu následuje šesť rokov trvajúca farchavosť zavŕšená zrodením hrdinu Volsunga. Volsungská sága sa môže začať.

Hľadiac k západu vidíme nielen Avalon - « ostrov jablák » kde bol ukutý Excalibur a kde sa kráľ Artuš snáď napokon vylieči zo svojich rán. Hľadiac k grimmovsky³⁸ germánskemu západu vidíme aj závistlivú kráľovnú čo snehulícej víle s vlasmi havraními otrávené jablko posielala...

Znovu a znovu tak vidíme sémantický atraktor ktorý označujeme termínom « jablko » vyvstávať v blízkosti³⁹ významov ako PAC⁴⁰={mladosť, život, hrdina, plodnosť, žena, Bohyňa}.

37 from Yggdrasil's
ash descended;
of elven kin,
Idunn was her name (šloka 6-7 , Hrafnagldr Óðins)

38 Neprítomnosť medzier v prípade určitých slov je v súlade so « sanskrtizačným » zámerom autora

39 Predstavme si myseľ M ktorá má v sebe zakódovaných n významov pre ktoré platia nasledovné kritériá:

1. každý význam je identický sám so sebou a odlišný od všetkých ostatných

2. každý význam je vo vzťahu s určitou « váhou » ku všetkým ostatným významom v Mysli (povedané platonicky (Vopěnka,), každá idea sa v istej miere, s istou « silou » podieľa na každej inej ideji a vice versa)

Takto chápaný význam-ideu môžeme reprezentovať ako bod v n-rozmernom Hilbertovskom priestore ktorého súradnice $\langle p_1, p_2, \dots, p_n \rangle$ sú dané normalizovanými asociačnými váhami (viz. časť 2.2 – každý riadok matice 4 sa dá chápať ako vektor udávajúci súradnice uvedeného významu v sémantickom priestore, hodnota v prvom stĺpci udáva vzdialenosť od stredy v prvej dimenzii, hodnota v druhom v dimenzii druhej etc.) k prvému. druhému až n-tému významu Mysle. Ináč povedané – čo obsah mysle, to nový rozmer. X-tý význam má v svojom X-tom rozmere súradnicu o hodnote 1 čím je zabezpečená jeho jedinečnosť vyžadovaná prvým kritériom. Zároveň však súradnice tohto bodu-významu, jeho poloha, obsahuje aj informáciu o vzťahu k všetkým ostatným obsahom Mysle. Takto formalizovaná odpoveď na otázku « Čo je to význam slova a ako ho kvantifikovať ? » sa nám zdá byť prítlačivou nielen preto že je v svojej podstate blízka už existujúcej metóde Latent Semantic Analysis (http://en.wikipedia.org/wiki/Latent_semantic_analysis) , ale najmä preto že nám umožní relatívne jednoducho – užitím púhej pytagorovej vety či jednoduchej trigonometrie – vypočítavať vzdialenosti či veľkosti uhlov medzi dvomi či viacerými významami medzi sebou. Keď teda hovoríme o tom že « princezná » je « jablku » bližšie ako « kompas », hovoríme o – aspoň teoreticky- merateľných veličinách

40 PAC = Primary Associative Complex , prípadne Primary Associative Cluster ; SAC = Secondary Associative Complex, prípadne Secondary Associative Cluster

Možno samozrejme namietnuť že príklady Evy, Eris či Snehulienky nám naznačujú aj spojitosť s významami ako napr. SAC={had, smrť, jed ,hriech} , my však budeme tvrdiť že vyvstanie týchto entít je až druhotný jav zapríčinený čoraz viac silnejúcou dynamikou vyvíjajúceho sa mýtu, a že prvotný komplex ako taký je až príliš s?proste⁴¹ a jednoducho pekný. Inými slovami – vychádzame z presvedčenia že prvotný obraz sveta je dobrý a krásny a že akákoľvek prítomnosť zla v ňom nieje spôsobená zásahom od večnosti k večnosti jestvujúceho manichejského diabla, ale skôr – sfa lektvar zlej čarodejnice – povlovne vstupuje do rozprávky znamienko negácie. Bez jeho prítomnosti by totiž príbeh⁴² bez pointy musel byť – nič v obraze sveta či v svete samotnom bez jeho úsmevu nemohlo byť žiť.

Vieme o jablku – či skôr o signifiké signifiantu « jablko » niečo - čo by mohlo osvetliť jeho výskyt v lone PAC ? Povedané ľudskejšie: je spozorovaný častý výskyt jablka po boku mladosti, sily či plodnosti iba ilúziou, vedeckou *mayou* ktorú náš skúmavý pohľad odhaľuje všade kde sa len dá len preto, že chce k takému odhaleniu dospieť, alebo sa jedná o objektívny fenomén?

Tvríme že sa jedná o objektívny fenomén a tu predkladáme niekoľko veríme že dostatočne racionálnych argumentov ktorými by sme radi toto naše tvrdenie podložili:

1. Vieme že jablko je prototypom kategórie ovocie.

Pre sémantiky neznalých čitateľov týmto poskytujeme túto laickú definíciu prototypu: « Prototyp kategórie X je taký člen Y ktorý príjde skúmanej osobe či skupine osôb čo najrýchlejšie a najčastejšie na myseľ ako odpoveď na výzvu « Predstavte nám jedného konkrétneho zástupcu kategórie X ».

Ajkeď je napr. z (Lakoff , 1987) verejne známym poznatok že « jablko » je, minimálne v indosemitskoeurópskom (ISE) okruhu, prototypickým zástupcom kategórie « ovocie » , dovolili sme si uvedený poznatok overiť vrámci nášho vlastného sémantickosociologického výskumu (viz. tiež appendix «Pár slov k dotazníku D2»). Dáta hovoria jasnou rečou: na otázku « Ktorý pojem je podľa Vás najlepším predstaviteľom kategórie "ovocie" ? » nám z 358 respondentov až 227 , tj. 63,4% napísalo samo od seba odpoveď jablko či jablká. Pre zaujímavosť dodávame že napr. na otázku « Ktorý pojem je podľa Vás najlepším predstaviteľom kategórie "kvety" ? » sme dostali odpoveď « ruža » iba v 54,8% prípadov, a to dokonca za stavu kedy bola ruža explicitne uvedená ako jedna z možností, zatiaľčo v prípade otázky o ovocí musel respondent kolónku vyplňovať sám. Vidíme teda že jablko je pre vzorku skúmaných osôb silnejším prototypom kategórie ovocie ako ruža pre kategóriu kvety⁴³.

Dovolíme si teda tvrdiť že « záhada » ktorá jest zahalená v otázku « Prečo umelecká Tradícia najčastejšie zobrazuje ovocie z Genesis ako jablko? » je zodpovedaná práve tým že jablko je

41 V tomto momente začíname do našich prác implementovať tzv. regulárne výrazy. Regulárne výrazy sú používané v programovacích jazykoch v prípade keď chceme popísať nie jeden znakový reťazec, ale určitú špecifickú množinu znakových reťazcov. Zatiaľčo v počítačovom programovaní sú regulárne výrazy používajúce v pasívnom zmysle ako nástroj – a to najúčinnjší nástroj, niektorí dokonca hovoria o « magické húlce » – na rozpoznávanie vzorov, my ich užitie v tomto texte prevraciame na ruby a užívame ich aktívne – za účelom *aktivácie špecifických vzorov* v mysli čitateľa.

Možno povedať že regulárne výrazy sú formy znakových reťazcov. V prípade slovíčka s?proste sme použili metaznak ? ktorý značí « predchádzajúci znak (tj. znak s) sa môže vyskytovať nula alebo jedenkrát ». Regulárny výraz s?proste tak v sebe zastrešuje dve slová – « proste » a « proste ». Použitím regulérneho výrazu s?proste tak aktivujeme v mysli čitateľa oboznámeného s funkciou metaznaku ? naraz dve dráhy. dva významy, bez nutnosti uchýliť sa k zdĺhavej konjunkcii « sproste a proste »...V prípade že ctený čitateľ pri čítaní najbližších riadkov narazí na otáznik uprostred slova, veríme že jeho funkcia bude po tomto vysvetlení pochopená – obzvlášť užitočný je pre « zmazávanie » genderových rozdielov v prípade entít u ktorých nemožno hovoriť o rode, ako napr. « ona? milovala? » keď sa hovorí o bohu, atď.). Akákoľvek implementácia ďalšieho nového metaznaku bude ako v tejto tak i v následných prácach vysvetlená v pripojenej poznámke pod čiarou.

42 Zastávame stanovisko, že pre vedomie nieje rozdiel medzi svetom a jeho obrazom – vyjma prípadného dodatočného poznania že obraz je iba obrazom. Povedané slovami postmoderny – niet rozdielu medzi simuláciou a tým čo je simulované.

43 Povedané slovami našej malej teórie – váha asociácie medzi jablkom a ovocím je väčšia ako váha asociácie medzi ružou a kvetom.

prototypom ovocia. S výnimkou slova a hudby totiž vo všetkých známych umeleckých modalitách platí, že všeobecnú kategóriu možno zobrazíť iba a iba skrze jej konkrétny prototyp. Kvet skrze ružu, žena skrze Venušu, muž skrze Dávida, láska skrze Rodinov bozk a ovocie skrze jablko. Preto.

Vzťahom k ovociu už istotne bolo poodhalené rúško tajomného vzťahu medzi jablkom a ostatnými zložkami PAC. Veď ovocie-jablko je plné vitamínov, tj. látok ktoré telo potrebuje no nedokáže si ich samé vyrobiť. A teda:

2. Jablko-Ovocie je zdravé .

Vieme že čo je zdravé, to je živé. Čo je zdravé a živé, to je krásne. Alebo silné. « Krásna je Bohyňa, silný je hrdina » - mohli by sme tvrdiť, a takto, skok po skoku dospievať až k odhaleniu bytostného vzťahu medzi významami X a Y.

K podobným rétorickým trikom právnikov a teológov sa však uchýľujeme iba preto, aby sme poukázali na ich absurditu. Ako sme povedali na začiatku časti 2.2 , význam ktorý nieje zasadený do významovej siete⁴⁴ , resp. idea na ktorej sa nepodieľajú iné ideje, nieje významom, nieje ideou.

Ináč povedané, je isté že podobným znásilňovaním spony « je », podobným hopsaním sa od želaného A zdatnejší rečník skôr či neskôr vždy dostane k želanému Z. Možno by sa jeho rétorické kapacity znásobili keby k tvorbe metafor používal aj výpočtovú techniku k hľadaniu « ciest v uzavrenom grafe » napr. pomocou Djikstrovho algoritmu.

Najradšej by sme podobné metódy prenechali scholastikom a pokúsili sa obhájiť našu hypotézu H2:

«Medzi ideou jablka a ideou ňadra existuje relatívne⁴⁵ silná asociácia či dokonca niečo ako príťažlivosť »

metódou **geometrizable sémantického priestoru**. K tomu aby sme však mohli takýto sémantický priestor riadne vymodelovať a následne v ňom vzdialenosti merať by sme potrebovali tak nesmierne množstvo empirických dát, že tento prístup momentálne ale možno tiež i naveky jestvuje len v podobe akéhosi chabo popísaného « Gedankenexperimentu »

Ako by bolo v ďalších prácach prípadne možné od Gedankenexperimentu skočiť k reálnym aplikáciám sa pokúsime naznačiť najmä v posledných častiach tejto práce. Aby sme tak však mohli urobiť, musíme sa neustále čo najväčšmi snažiť vrátiť sa od Teórie grafov a Hilbertových priestorov naspäť na Zemi a jej jablku. Pokračujme teda v skúmaní jeho « akcidens » :

3. O jablku už vieme že je zdravé a dobré.

Vieme tiež zväčša že zmesť sa akurát tak do dlane, je hladké, dobre sa doň hryzká⁴⁶, je pevné a je oblé.

Osoba znalejšia moderných sémantických teórií by povedala že signifié « jablko » sa dá rozložiť na tie základné zložky sémantickej analýzy – nazývané « sémy » - ako napr. « oblosť », « dobrotá », « hutnosť », « k zahryznutiu », « o veľkosti dlane ». Problémom týchto sémantických teórií je však to že sú zväčša prísne binárne – buď sa sém na konštituovaní daného signifié podieľa, alebo nie – a ak už sa podieľa tak je pre dané signifié rovnako podstatný ako všetky ďalšie v ňom obsiahnute sémy.

V tomto bode sa náš prístup od klasických sémantických teórií zásadne líši. Sme totiž

44 Sémantická sieť sa teda dá chápať ako **súvislý graf** , « tj. taký graf pre ktorý platí že pre každé dva vrcholy X , Y existuje aspoň jedna cesta z X do Y » (http://cs.wikipedia.org/wiki/Souvislý_graf). Iné entity ktoré si možno vnútorne reprezentovať podobným spôsobom, tj. ako súvislý graf sú napr. neuronová sieť či ľudská spoločnosť. Podobne totiž ako pre význam slova platí, že je vždy nutne vo vzťahu k iným významom, tak pre ľudskú spoločnosť platí že človek bez spoločnosti nieje vlastne plne človekom a neurón ktorý nemá väzbu k iným neurónom nieje vlastne neurónom. Veď ako by mohol byť nazývaný neurónom keď nemá axónov ni dendritov ?

45 relatívne, tj. v porovnaní s inými

46 Výnimkou budiž cylindrický výbežok pripomínajúci tak trochu zdrevnatený chĺpok, ktorý je nazývaný aj « stopka »

presvedčený že na konštitúcii každého z vmysliobšiahnutých významov sa na nich skrze svoje sémy podieľajú myriády významov iných, a to každý s určitou váhou. Túto váhu spoja, túto silu sému zdieľaného medzi X a Y si môžeme vyložiť ako

- podieľ prírazu ktorý « odtečie » z X do Y (ak je teda napr. váha spoja medzi jablkom a ňadrom nastavená na 0,023 tak v prípade že sme v mysli subjektu aktivovali « jablko » s prírazom⁴⁷ 2 bude dôsledkom i aktivácia « nadra » s dôrazom 0,046)
- ako pravdepodobnosť toho že po symbole X vyvstane v mysli (či dokonca na jazyku alebo prstoch búšiacich do klávesnice) symbol Y

Aj keď naše snahy momentálne smerujú k prekonaniu klasickej sémantiky a k matematizácii a formalizácii vedy o význame, ku kroku tak prchavému že sa o ňom vznešeným zakladateľom starobylých vied istotne ani nesnilo, predsa sa kvantitatívna sémantika musí svojim predkom poďakovať za to, že svojim náhľadom:

podstatou metafory je zdieľanie sémov

prinavrátili tému metafora z periférie akademického záujmu do ohniska záujmu humanitných, kognitívnych – a kto vie, možno raz i « tvrdých » prírodných vied.

« I believe, however, that the myth cannot be explained only at the linguistic level, because the principle of the metaphor is deeply rooted in human behaviour in general, an especially in human thought as an expression of its natural tendency to abstraction » (Oberfalzerová, 2006) S týmto tvrdením súhlasíme, a činíme tak dokonca i v stave (dúfame že)?⁴⁸ dočasnej neznalosti diela *Metaphors we live by* z pera jedného z najrešpektovanejších kognitívnych vedcov súčasnosti G.Lakoffa. Aj s týmto tvrdením súhlasíme a ideme ešte ďalej, tvrdiac že metafora a metonymia nielenže sú kľúčom k pochopeniu mysle človeka, ale že človek samotný je bytosťou výsostne metaforickou, bytosťou ktorá « žije básnicky »⁴⁹.

Voilà dôvody ktoré nás k tomuto presvedčeniu privádzajú:

4. ňadro sa tiež zväčša zmesť do dlane, je hladké⁵⁰, dobre sa doň hryzka a nieje naškodou keď je pevné a oblé. Ako kojeneček tak i milenec by pravdepodobne tiež súhlasili s tvrdením že ňadro je zdravé a dobré.

Povedané jazykom klasickej sémantiky, ženský prs a *pomme* spolu zdieľajú ne jeden sém. Ako sme povedali, podstatou metafory je zdieľanie sémov – čím viac zdieľaných sémov, tým vyššia pravdepodobnosť že metafora bude úspešná. Zdieľanie sémov ako « hryzka », « sférická », « dlaň » tak naznačuje že spontánny preskok meditujúcej mysle smerom od ňadra k jablku či naspäť nemusí byť nereálnou možnosťou.

Povedané jazykom našej nascentnej teórie, vzdialenosť medzi « prsníkom » a « jablkom » je v Hilbertovskom sémantickom priestore menšia ako trebárs vzdialenosť « prsníka » od « kružítka » či « jablka » od « pravítka ». Dôvodom budiž to, že bod ktorým reprezentujeme « jablko » má na ose (v dimenzii) ktorou kódujeme sém « oblosť » približne rovnakú hodnotu svojej súradnice ako bod ktorým reprezentujeme « ňadierko »⁵¹. A čo viac – aj v rozmere ktorý reprezentuje sémy ako

47 používame tu radšej neologizmus príraz a nie « energia » či « sila », nechceme totiž aby došlo k zbytočnej a nežiadúcej interferencii pojmov s exaktne definovanými pojmi fyziky. Naša teória si svoje pojmy ešte len hľadá.

48 V prípade tohto regulérneho výrazu nasleduje už spomínaný metaznak opytovacieho znamienka skupinu uzatvorenú v zátvorkách. Zátvorky taktiež patria medzi metaznaky – ich funkciou je označiť ako jednu skupinovú entitu všetko čo sa nachádza medzi nimi. Výrazom (dúfame že)? tak chceme vlastne povedať že intencia autora zostane naplnená ako v prípade keď sa ono « dúfame že » v texte vyskytuje, tak i v prípade kedy by sme ho vynechali. To preto že záverečný otáznik umožňuje ako 0 tak 1 výskytov tomu čo mu predchádza, čím je v tomto prípade celá skupina znakov « dúfame že ».

49 Doch Dichterisch wohnet der Mensch auf dieser Erde (Heidegger, 2006)

50 Výnimkou budiž jemné chĺpky a cylindrický výbežok a jeho okolie nazývaný « bradavka »

51 Na príklade slova « ňadierko » možno ilustrovať aj ďalšiu vlastnosť priestoru ktorý sa tu snažíme popísať. Chceli sme popísať metaforu, tj. jav výsostne sémantický a tak sme sme hovorili iba sémantických aspektov slova – priestor sme konštruovali spôsobom, čo sém, to dimenzia. Keďže je však slovo entitou ktorá má 3 tváre – sémantickú,

« chĺpok » či « kúsať » bude « jablko » bližšie k « vnadám milovanej » ako trebárs k « tehle ».

Už sme sa pokúsili naznačiť že vzdialenosť významov vo validne skonštruovanom Hilbertpriestore by mala byť úmerná s introspekciou vnímanou vzdialenosťou medzi danými významami (čím väčšia vzdialenosť medzi významami, tým sú « prežívané » rozdielnejšie, čím menšia, tým sú « prežívané » podobnejšie). A čo iné ako metrika podobnosť-rozdielnosť významov by malo byť spoľahlivým indikátorom možnosti trópu?

Je nepochybné že ak platí tvrdenie « Človek je metaforická bytosť », mala by byť hypotéza H2 ktorú tu momentálne uvádzame vo forme « Prs a jablko sú vo vzájomnom metaforickom vzťahu » overiteľná empirickým výskumom na ľudských bytostiach.

Keď používame slová « empirický výskum », nemáme tým na mysli výskum kvalitatívny či fenomenologický, nie naozaj by sme si nedovolili nazývať vedeckým výskumom prechádzku pri ktorej na základe « hmotnosti, hutnosti, sladkosti, vláčnosti a ďalších vlastností » zaraďuje básnik vnady slečien sveta medzi odrody « Grany Smith », « Golden », « Karmína » či « Yonigold ».

Pritakávajúc tvrdeniu « kvality...sa veda snaží nahrádzať merateľnými kvantitami » (Sokol, 2007), držiac sa smeru vyznačenom slovami « ve spoločenskovednom výzkume nebývajú členy vzorku znaky, nýbrž osoby » (Skrípnik/Lindová, 2007) ašpirujúc o « zvedetčenie » mystériami opradenej kvality nazývanej « význam slova », zvolili sme si výskum za svoju cestu najtradičnejší z výskumov kvantitatívnych – výskum dotazníkový.

Voilà k čomu sme dospeli:

Potom čo všetci zo siedmych respondentov nášho dotazníku D1 ktorá znela:

S akým druhom ovocia si najsilnejšie asociujete pojem « ženské prsia » ?

zvolili ako jednu z dvoch možností (z celkovej ponuky výberu « jablko », « hrozno », « melón », « broskyňa », « pomaranč ») odpoveď « jablko » (na druhom mieste súperili broskyne, pomaranče a melóny), uvedomili sme si že za tak zarážajúce výsledky bude pravdepodobne zodpovedná akási skrytá premenná.

Túto skrytú premennú sme následne identifikovali ako už spomínaný prototypický vzťah medzi « jablkom » a « ovocím ». Ináč povedané, ústredná otázka nášho dotazníku D1 by sa dala preformulovať do podoby:

S akým predstaviteľom kategórie X si najsilnejšie asociujete pojem A ?

pričom X je ovocie a A sú vrchoviny ženských hrudí. Pri hľadaní novej chyby v tejto otázke sme si následne uvedomili, že - keďže je jablko prototypom kategórie ovocie – by odpoveď « jablko » s najväčšou pravdepodobnosťou zaznela nech by bol pojem A čokoľvek, otázka by mohla znieť trebárs: « S akým druhom ovocia si najsilnejšie asociujete pojem budova? », a odpoveď by bola s najväčšou pravdepodobnosťou tiež « jablko ».

Ináč povedané – už samotným vyslovením slova « ovocie » v prvej časti otázky dochádza z dôvodu prototypického vzťahu medzi ovocím a « jablkom » k aktivácii symbolu « jablka » v mysli respondenta, a v prípade že druhá časť vety toto prúdenie smerom k jablku nijak « neprebije », či « nepresmeruje », ako napr. v prípade otázky « S akým predstaviteľom kategórie ovocie si najsilnejšie asociujete pojem slivovica? », bude výsledná odpoveď najmä dôsledkom prototypickej väzby medzi kategóriou X a do nej náležiacim členom Y, a nie dôsledkom väzby ktorú sme chceli « odhaliť », tj. väzby medzi kategóriou X a do nej nenáležiacim pojmom A.

Preto sme sa rozhodli náš dotazník upraviť. Výsledkom bol papierový dotazník D2 a

fonologickú a gramatickú – náš systém pre kvantifikáciu ríše slov nebude kompletný pokiaľ v prípade že by sa nepodarilo doň zintegrovat v podobe určitých ôs (dimenzií) aj syntaktické a fonologické vlastnosti. V prípade že by sa to podarilo, možno by sa fonologická podobnosť medzi « ňadierko » a « jadierko » stala ďalším – veľmi chabým, pretože iba v okruhu slovenčiny znalých ľudí platiacim - argumentom hypotézy H2.

internetový dotazník D3, v ktorých bola chybné zostrojená otázka – vlastne akási skrytá sémantická konjunkcia – z dotazníku D1 rozdelená na 2 časti nachádzajúce sa vo vzájomne oddelených častiach dotazníku, čím sme chceli zabrániť prípadným neželaným interferenciám.

Vzhľadom k faktu že najviac respondentov sme získali vďaka dotazníku D3, sústreďme sa v následných odstavcoch iba na tento dotazník. Prípadných záujemcov o ďalšie informácie týmto odkazujeme na appendix « Pár slov k dotazníkom D2 a D3 » tejto práce.

Otázke «Ktory pojem je podľa Vas najlepsim predstaviteľom kategórie "ovocie" ? » , označenej v dotazníku ako 2.3, sme sa už venovali. Aj keď nás už spomínaných 63,4% pre v dotazníku D3 príjemne prekvapilo, nejednalo sa o žiadne nové zistenie, ale len k ďalšiemu utvrdeniu vedcami už mnohokrát afirmovanej hypotézy. Jednalo sa beztak len o otázku okrajovú, otázku ktorá bola iba akoby nadstavbou k skutočnému jadrú nášho výskumu. Tým bola otázka 1.3 :

S ktorým z uvedených členov sémantickej triedy « potrava » asociujete pojem « prsia » ?

Bolo daných 5 možných odpovedí : mäso, ovocie, mlieko, chlieb, zelenina. Keďže D3 bol dotazníkom internetovým, využívajúci sympatickú opensourcovú aplikáciu PHPSurvey - využili sme pri jeho zostavovaní dotazníku naplno možnosti ktoré táto aplikácia ponúka. Kľúčovým sa napokon stalo rozhodnutie žiadať od respondenta nie jednu, dve či tri « rovnako silné » odpovede, ale naopak požadovať «obodovanie» sily vzťahu medzi všetkými 5 členmi kategórie X a pojmom A.

Pre prístup v ktorom sme zisťovali u každého respondenta nielen najsilnejšiu z väzieb medzi členom kategórie « potrava » a pojmom « prsia » , ale naopak merali všetkých 5 väzieb – pričom silu/váhu väzby bolo možné špecifikovať celým číslom od 1 do 5 a dve či viac väzieb mohli mať rovnakú silu/váhu - sme sa rozhodli z toho dôvodu, že je oveľa konzistentnejší s naším « fuzzy prístupom » pre ktorý platí « všetko so všetkým súvisí, aj keď iba trošililinku prchavú, no súvisí ». Práve týmto « fuzzy » aspektom v ktorom rozhodujúcu rolu hrá kvantita nazývaná «váha sémantického spoja » sa naša metóda líši od klasickej jungiánskej metódy voľných asociácií v ktorej platí variácia na aristotelovské pravidlo vylúčenie tretieho ktoré možno charakterizovať slovami « BUĎ je aktivovaný-artikulovaný tento symbol, ALEBO je aktivoartikulovaný tamten symbol ». Tento skok od čiernobielej k množstvu medziúrovní šedej bol mimo iné spôsobený aj tým že zatiaľčo Jung analyzoval myseľ jednotlivcov bez toho aby mal prístup k ich neurónom, my analyzujeme « myseľ » ľudských skupín majúci priamy prístup k ich základným zložkám – ľudským bytostiam.

Teraz k výsledkom. Najsilnejšou sa ukázala byť väzba medzi prsiami a mliekom – jej celková váha bola po odpovediach 358 respondentov zpriemerovaná na 4.2 . To príliš neprekvapuje, o mliekodajných funkciách hrude ľudskej samičky ktoré sme bližšie tematizovali v prvej kapitole našej práce dnes pravdepodobne netuší len niekoľko chronických puritánov, ktorí sa v našej skúmanej vzorke pravdepodobne nevyskytli.

Taktiež to že sa ako najslabšie ukázali byť väzba k zelenine (váha 1.7) a k chlebu (1.9) nieje príliš prekvapujúce. Nieкто sa môže opýtať čímže by asi tak mohol byť spôsobený fakt že váha asociácie vedúca od chleba je o 0,2 vyššia ako váha asociácie vedúca od zeleniny. Tvrdíme že odpoveď typu «jedine Žena dokáže nasýtiť viac ako chlieb» je aj napriek svojej pravdivosti značne nedostatočná, a ako sme naznačili pred niekoľkými odstavcami, podobnými obratmi sa dá obhájiť úplne všetko. Ostaňme teda v rámci tohto textu u mylného presvedčenia že onen rozdiel 0.2 je iba náhodná fluktuácia, ktorú by pri zväčšení vzorky zákon veľkých čísel pravdepodobne zrovnal na minimum. O tom že tomu tak nieje by nás presvedčil až ďalší výskum, ale načo sa zastrájať výskumom ktorý takmer určite nikto nikdy neuskutoční...⁵²

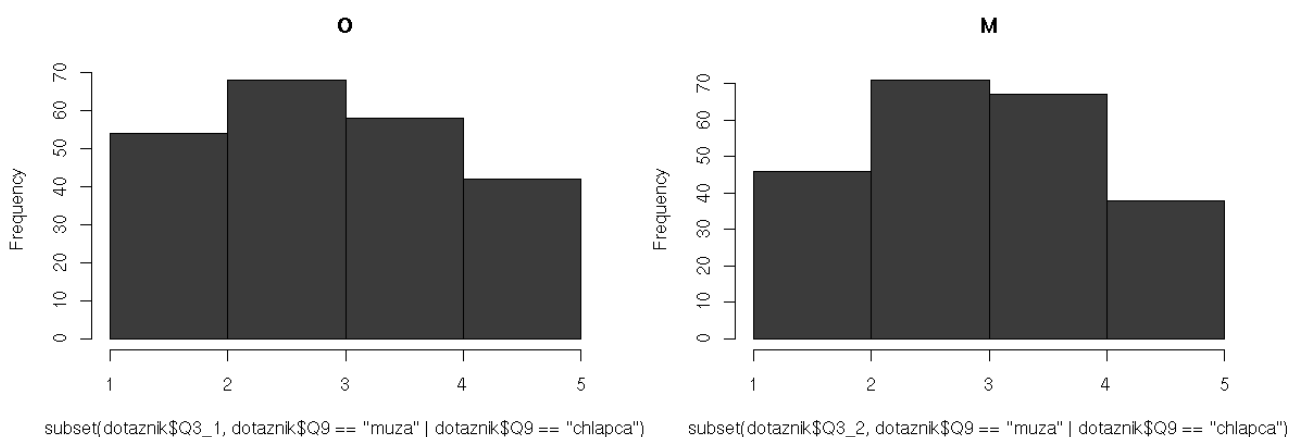
Najzaujímavejšie výsledky však pred nás vyvstávajú v « strede poľa » . Vidíme že mäso je k

52 A predsa áno – aplikácia « R for statistical computing » nám napokon umožnila vysloviť následovné tvrdenie:

Studentov párový t-test uskutočnený nad množinou získaných dát naznačil štatisticky signifikantný rozdiel (t = 3.2664, df = 357, p = 0.001195) o veľkosti 0.2122905 medzi @Chlieb, Ženské prsia@ a @Zelenina, Ženské prsia@

prsu asociované s váhou 3.2 a zatiaľčo váha ovocia k ňadru je ešte o 0.1 vyššou, tj. @Ovocie, Ženské prsia@⁵³=3.3 . Tomu čo by chcel namietnuť sme že ono 0.1 je taktiež iba náhodnou fluktuáciou a u väčších vzoriek by vysvitlo že @Ovocie, Ženské prsia@=@Mäso,Ženské prsia@ môžeme ako zaujímavý protiargument poskytnúť zistenie že u podmnožiny našej vzorky, u 110 respondentiek ktoré sa označili v otázke 9 za ženu či dievča je naskok Ovocia pred Mäsom znateľne väčší, keďže @Ovocie, Ženské prsia@=3.2 zatiaľčo @Mäso, Ženské prsia@=2.8.

Illustration 1: Histogramy zostrojené nad kvantitami asociačných váh @Ovocie,Ženské prsia@ (histogram O) a @Mäso,Ženské prsia@ (histogram M) ktoré nám poskytli jednotliví respondenti internetového dotazníku D3 radiaci sa medzi "mužov" či "chlapcov"

A vskutku, uskutočnenie série unilaterálnych párových Studentových t-testov nás privádza k vysloveniu následovných tvrdení: zatiaľčo rozdiel v priemernej váhe asociácie @Ovocie, Ženské prsia@ a asociácie @Mäso, Ženské prsia@ nieje štatisticky signifikantný u respondentov ktorý na otázku po pohlaví odpovedali že sú muži ($p=0.5203$), chlapci ($p=0.1423$), dievcata ($p=0.2154$) či anjeli ($p=0.5892$), je onen rozdiel štatisticky signifikantný v prípade tých ktoré odpovedali že sú ženami alebo dievčatami ($p = 0.02607$).

Čo sa týka celkovej množiny respondentov, vychádzajúc z presvedčenie že naši respondenti boli ideálnymi predstaviteľmi nositeľov ISE kultúry začiatku 21. storočia, naznačilo nám uskutočnenie unilaterálneho párového Studentovho t-testu naznačuje že našu hypotézu

« Pre mysle nositeľov ISE kultúry platí :@Ovocie, Ženské prsia@ >@Mäso,Ženské prsia@ »

by sme odmietat nemali pretože získané výsledky sú štatisticky signifikantné ($t = -1.6829$, $df = 357$, $p = 0.04663$).

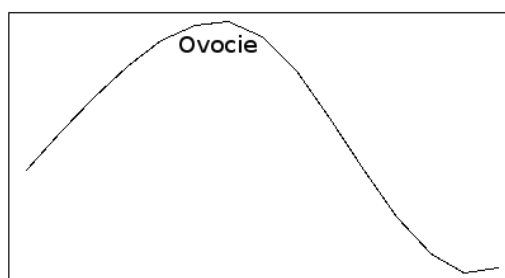
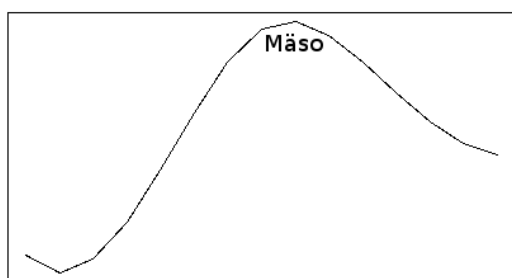
Bez toho aby sme sa opreli o barličku tvrdenie « Človek je metaforická bytosť » si vpravde nedokážeme vysvetliť ako je možné že mäso – v podstate matéria z ktorej je prs vystavaný – nieje čo do sily svojho vzťahu k ňadru oveľa viac popredu ako ovocie, ktoré s ňadrom súvisí na prvý pohľad len vzdialene. Ukázať že je táto zdanlivá neexistencia asociácie medzi jablkom a ňadrom je len ilúziou bolo snahou tejto kapitoly – chceli sme ako ukázať empiricky, tak naznačiť teoreticky že « ovocie » je k « ňadru » alebo bližšie, alebo rovnako vzdialené ako « mäso ». A to z toho dôvodu že aj keď je v mnohých dimenziách, ako napr. v tých ktorými kódujeme sém «zvieria » či « krv » hodnota súradnice prsu rozhodne bližšie k mäsu ako k ovociu (prvé dve majú relatívne vysokú hodnotu zatiaľčo posledná relatívne nízku), sú si zas v iných rozmeroch - ako napr. v tých ktorými kódujeme už spomínanú « oblosť », « dlaň », « chĺpok » či « bozk » - bližšie J a Ň.

53 Pre uľahčenie a skrátenie budeme aj v ďalších častiach používať následovnú formu zápisu sily asociácie väzby medzi dvomi pojmami: @Odkiaľ,Kam@

Summa summarum: pokiaľ by sme si v-našej-obľúbenej-učebnici-filozofie (Benyovszky, 2007) citované Humeho slová «Vidím iba tri zásady podľa ktorých sa predstavy združujú: podobnosť, zhoda miesta alebo času, príčina a účinok» interpretovali spôsobom že mäso ako hmota bez ktorej by ňadra nebolo je vlastne jeho príčinou, zatiaľčo jablko je k ňadru vo vzťahu podobnosti, naznačili by nám výsledky nášho výskumu že kauzalita buď hrá s metaforou duet, alebo len druhé husle⁵⁴. Tak či onak, veríme že sa nám vďaka onej trojici – vďaka mäsu, prsu a ovocí – podarilo aspoň pár čitateľov presvedčiť o tom že človek je bytosťou v živote ktorej hrá metafora ústrednú rolu, a parafrázujúc Huma tvrdíme « Vidíme iba jednu zásadu podľa ktorých sa predstavy združujú: podobnosť – zdieľanie sému⁵⁵. A pramálo už záleží na tom či onen zdieľaný sém kóduje spoločný výskyt v priestore či následný výskyt v čase ».

Niečo podobné však vieme už od Aristotela, a možno ešte i od starších, a naším zámerom tu rozhodne nieje reinterpretovať už interpretované. Naopak, naším cieľom je rozvinúť naše znalosti o metafore a význame slova do takej podoby že aj Turingov stroj bude schopný permutovať základné komponenty ríše významu utvárajúc tak metafory, prejavujúc sa tak následne ako bytosť majúca ducha⁵⁶.

Tvrdíme že Deus bude ex machina minimálne dovtedy kým tí čo chcú do stroja vdýchnuť dušu nepochopia že metafora je od nepamäti účinnou poetickou metódou samotnej Prírody – že je to práve metafora ktorá podľa Morrisových bizarných hypotéz (viz. časť 2.1) preniesla nielen oblé polky hýždí na Ženinu hrud' ale i pysky vulvy na pery, ešte viac tak milencov pohľad utvrdzujúc v Láске k Tvári milovanej; že je to práve metafora ktorá spôsobí že tekajúci pohľad maličkého hľadajúceho onen zdroj prs-dvorec-bradavka zrazu ostane o niečo dlhšie fixovaný na onen zdroj svetla ktoré nehasne, Zdroj bulva-dúhovka-zrenica; že je to práve metafora ktorá spôsobuje že milovaná – v útľom detstve tiež Pavlovovsky napodmieňovaná túžbou po jablkách hrudí – zatína v chvíľach rozkoše vášnivo svoje prsty do toho čo je najbližšie...sémanticky najbližšie...k tomu čo kedysi ako bábo tak milovala - do kopcov jeho paží.

spline(t(t(table(subset(dotaznik\$Q3_1, dotaznik\$Q9 == "muza" | dotaznik\$Q9 == "chlapca")))))\$x

5 - spline(t(t(table(subset(dotaznik\$Q3_2, dotaznik\$Q9 == "muza" | dotaznik\$Q9 == "chlapca")))))\$x

Figúra 2: V pravej časti možno zhliadnuť krivku interpolovanú nad histogramom M, v časti ľavej sa možno pokochať krivkou interpolovanou nad Y-osovo prevráteným histogramom O

54 Z toho že « ctený čitateľ bez problémov rozumie práve takým výrazom ako « druhé husle » zatiaľčo má problém pochopiť túto poznámku pod čiarou » vyplýva že «kauzálne myslenie možno nieje ničím iným len určitým špeciálnym prípadom myslenia metaforického podobne ako je klasický fyzikálny makrosvet len určitým špeciálnym prípadom sveta kvantového », tak niečo také si dovoľíme tvrdiť naozaj len tu, pod čiarou.

55 Vďaka jednému vtipu doc. Pinca som si uvedomil že zdieľanie sému zohráva kľúčovú rolu nielen v prípade metafor, ale napríklad aj v prípade jednej celej – a značne veľkej- kategórie vtipov. Publiku je položená otázka: « Aký je rozdiel medzi vedcom a pásomnicou? » Po chvíľke trápneho ticha nasleduje odpoveď « Žiadny », následovaný objasnením « Podobne ako pásomnica sa aj vedec nachádza väčšinu času v oblasti spodného vývodu tráviaceho traktu, a podobne ako pásomnica aj vedec raz za čas do sveta vypustí nejaký ten článok »...Pri následovnej analýze vidíme že onen vtipný efekt nieje spôsobený ničím iným ako 1) upriamením pozornosti poslucháča na sémy ktoré oba pojmy zdieľajú, tj. na sémy «byť v pr...i» a « vypúšťať článok » 2) odklonením pozornosti poslucháča od faktu že oboje pojmy v sebe zastrešujú aj myriády sémov iných, ktoré vzájomne nezdieľajú – toto odklonenie sa deje pomocou jemne klamlivej odpovede «žiadny». Voilà jeden z princípov podľa ktorého dokáže i stroj tvoriť vtipy.

56 But the greatest thing by far is to have a command of metaphor. This alone cannot be imparted by another; it is the mark of genius, for to make good metaphors implies an eye for **resemblances**. (Aristoteles, Poetika 59a)

Záhrada tretia:

Muž

jeho krv a jeho kríž

Albecht Dürer – Adam a Eva – Florencia

Take the full breast of your sister Isis,bring it unto your mouth!

"Mother of N.," so said I, give thy breast to N., that N. may suck therewith. (My) son N.,so said she, "take to thee my breast; that thou mayest suck it" said she,that thou mayest live again," so said she, "that thou mayest be (again) small," so said she.

(Texty pyramíd, úryvky 42 a 470)

Záhrada tretia, konštrukt prvý: H(istólysté)ria

*Sexuální postoje, stejně jako všechny postoje ostatní, čerpají z nevyřčených a často nevědomých premis. Kreativní myšlení, vždy zřetelné a jasně srozumitelné, je výsledkem frustrace: člověk vnímá problém, jenž je potřeba vyřešit, a při jeho řešení vytváří další myšlenky. Ovšem převážná část lidského « myšlení » není tvořena těmito účelnými, zřetelnými a kreativními myšlenkami, většina z toho, co pokládáme za svou duševní činnost, se skládá z nesrozumitelných, polovědomých a **sémantických reflexů** – reakcí na klíčová slova, která jsou v naší mysli vyvolávána jednotlivými situacemi.*

Například naše duševní reakce na sex – naše takzvaná « filosofie » sexu – je ve většině případů soustavou neuropsychologických reakcí na několik velice jednoduchých « poetických metafor ». Konkrétní metaforou, jež měla největší vliv na západní civilizaci a která je podstatou tradičního židovsko-křesťanského dogmatu, je víra, že sex je « obscénní ». Pohlavní styk je něco sprostého, pohlavní funkce jsou něčím stejně odporným, trapným a « nepěkným » jako vylučování výkalů, atd.

*Nazýváme je jednoduchými poetickými metaforami, neboť je můžeme analyzovat stejným způsobem, jako literární kritikové analyzují verše. Metafora je ztotožněním dvou rozdílných faktorů. Přirovnání například praví: « Loď je jako pluh ». Metafora však méně zřetelněji, ovšem o to účinněji ono **ztotožnění naznačuje**, aniž by ho vyjádřila otevřeně: « Loď oře mořské vlny ». **Pokud je totiž ono ztotožnění vyjádřeno jako méně jednoznačné tvrzení, je méně pravděpodobné, že s ním nebudeme souhlasit...***

*Židovsko-křesťanská teologie o sexu neustále hovoří v metaforických termínech a píše o něm jako o něčem neslušném, takže **stotožnění sexuality s obscénností bylo podprahově « instalováno »**⁵⁷ do psychologických a neurologických reakcí lidí, aniž by měli sebemenší ponětí o « poetičnosti » či prelogické povaze tohoto stotožnění.*

Když romantičtí básníci přirovnávají sexualitu k pučícím květům, rašící trávě, zelenajícím se křovinám atd., vytvářejí ztotožnění, jež směřuje ke zcela opačnému druhu reakce. Od nich se nám tedy dostává rovnice « sexualita rovná se jaro », jež je v zásadním protikladu k židovsko-křesťanské rovnici « sexualita rovná se obscénnost ». Obě rovnice však mají svůj psychologický účinek, neboť jsou poetické a nedostatečně zřetelné.⁵⁸

Wilson,
Ištařin návrat,
aneb proč bohyně sestoupila do podsvětí a co nás čeká nyní při jejím návratu
str. 89

57 « Photos containing a fully exposed breast - as defined by showing the nipple or areola - do violate those terms on **obscene**, pornographic or sexually explicit material and may be removed, » he [facebook spokesman] said in a statement [concerning the breastfeeding photo ban] . (Telegraph, 2008)

58 Pasáže boli hrubým písmom zdôraznené až dodatočne autorom tejto bakalárskej eseje

Pokúsme sa teraz objasniť neurosémantickú podstatu významu a metafory .

Predstavme si akýsi primitívny protojazyk v tak primitívnom štádiu svojho memetického vývoja že ešte nestihol nadobudnúť žiadnu gramatiku – tj. žiadne pády, žiadne predložky, žiadna štruktúra vety. Ajkeď sa čo do svojej syntaktickej zložky podobá viac jazyku primátov ako plnohodnotnej ľudskej reči, je každopádne možné ho nazývať jazykom, keďže jednotlivé signifianty tohto jazyka aktivujú v mysliach poslucháčov určité neurálne obvody, ako napr. spomienky či útržky spomienok ktoré sú najväčšmi asociované s výskytom daného slova v minulosti.

Predstavme si teda, že o bytosti ktorej chovanie chceme predikovať, a o ktorej vieme že tento protojazyk užíva vieme, že má v mysli asociované slovo «hruď» so slovom «prs» dajme tomu o sile 0,023 . K znalosti uvedeného čísla môžeme dospieť viacerými spôsobmi:

- môžeme skúmaného nechať vyrozprávať aby sme následne z analýzy získaného korpusu zistili že slovo «hruď» sa 23 krát z tisícov svojich výskytov vyskytuje hneď vedľa slova « prs »
- môžeme použiť metódu voľných asociácií a 1000 dní po sebe predkladať skúmanému určité slová, z ktorých jedno je vždy « hruď », zisťujúc že v 23 prípadoch mu vypočítanie slova « hruď » aktivovalo v mozgu obvod kódujúci vyslovenie slova « prs »
- môžeme skúmaného sledovať od jeho detstva a namerať že v 46 prípadoch z celkového počtu 2000 situácií, kedy sa dostal do kontaktu s referentom ktorý označujeme signifiantom « hruď », sa zároveň dostal do kontaktu aj s referentom ktorý označujeme signifiantom « prs »
- v budúcnosti budeme – prípadne aspoň niektorí z Vás istotne budú môcť - použiť ešte jemnejšiu neurologickú metódu, napr. metódu magnetickej rezonancie či iné, ktoré by obzvlášť pri kombinácii s východnými meditačnými praktikami mohla naznačiť že tá zmapovaná množina neurónov ktorá sa skúmanému počas predchádzajúcich experimentovala aktivovala pri jeho meditácii nad signifié « prs » sa aktivuje aj počas 2,3% času experimentu počas ktorého má tá istá osoba za úlohu upriamovať svoje meditujúce vedomie na signifié « hruď »

podobne taktiež zistíme že v skúmanej mysli existuje asociácia o sile 0,42 medzi « dlaňou » a « prsom » a o sile « 0,077 » medzi «jablkom» a «dlaňou».

Keď teraz v onom primitívnom protojazyku bude vyslovená formula JABLKOHRUĎ , dôjde k javom ktoré vrámci nášho modelu opisujeme následovne:

uvedená formula sa skladá z dvoch morfém, « jablko » a « hruď ». Keďže sa jedná o najprimitívnejší z protojazykov v ktorom nezáleží ani len na poradí morfém – tj. « jablkohruď » je čo do svojho sémantického obsahu ekvivalentné s « hruďjablko » - môžeme tvrdiť že žiadna morféma nemá prednosť pred inou, a teda že si príraz ktorým bol myšľomozgom obdarený vypočutý celok JABLKOHRUĎ si jednotlivé morfémy rozdelia presne pol na pol

$0,5 \times 0,023 = 0,0115$ prírazu , polovina prírazu ktorý mozgomysel' poslucháča priradila vypočutému celku, tj. zvukovej vlne JABLKOHRUĎ pretečie od onej prvej morfémy «hruď» od ktorej 0,023 bude presmerovaných ďalej smerom k «prs»

$0,5 \times 0,42 = 0,21$ polovina prírazu , ktorý myšľomozog poslucháča priradila vypočutému celku, tj. zvukovej vlne JABLKOHRUĎ pretečie k prvej morfémy « jablko » smerom k «dlaň» aby odtiaľ 0,21 pritečeného prírazu oditeklo ďalej smerom k obvodu kódujúcemu «prs»

$0,21 \times 0,077 = 0,01617$ doputuje od prvej morfémy « jablko » (aktivovanej s prírazom 0,5) skrze prestupnú stanicu « dlaň » (aktivovanej s prírazom $0,5 \times 0,42$) do finálnej destinácie «prs»

Napokon teda vidíme že k finálnej destinácii, k bodu v sémantickom priestore reprezentujúcom « prs » doputuje 0,0115 prírazu smerom od morfémy «hruď» a 0,01617 smerom od morfémy « jablko » cestujúc skrze prestupnú stanicu « dlaň ». Celkovo teda k « prs » dotečie $0,01617 + 0,0115 = 0,02767$ prírazu, čo je o dosť viac ako by doputovalo k « prs » od samotného « jablka » či « hrude ». To nám naznačuje že vzájomné spojenie uvedených dvoch morfém priblíži myseľ poslucháča k tomu bodu v sémantickom priestore ku ktorému chcel autor čitateľa doviest

oveľa viac, ako každá z uvedených morfém samotných.

Ináč povedané, tvorca vety či metafory, autor, ten-čo-hovorí, sa svojou symbolyartikulujúcou aktivitou snaží čitateľa priviesť do takého bodu sémantického Hilbertpriestoru ktorý čo najvernejšie reprezentuje jeho tvorivý zámer, ono « to čo sa chce povedať ». Každým aktom artikulácie – a to nielen pridaním morfémy či slova, ale i tonalitou, dôrazom, gestikuláciou, prehodením poradia či znamienkom interpunkčným - čoraz viac a viac spresňuje « polohu » sémantického atraktoru do ktorého chce lapiť poslucháča či čitateľa. Podarí sa mu to - bude jeho metafora úspešná ?

Úspešná metafora je metafora alebo pochopená v súlade s intenciou autora, alebo metafora prebúdzajúca v svojom príjemcovi pocity krásna. Prvá metafora je tou metaforou bez ktorej nemôže postupovať ani vedec, ani ľudské poznanie, druhá je metaforou básnikovou. Túto druhú alternatívu nechajme bokom ako niečo čo nemáme právo analyzovať – ako niečo čo je posvätné - a sústreďme naše analýzy na otázku « Kedy je metafore porozumené v súlade s intenciou autora? ».

Metafora je porozumené v súlade s intenciou autora vtedy, keď autor docieli že myseľ čitateľa či poslucháča bude čo najväčšmi blúdiť v tých oblastiach sémantického Hilbertpriestoru v ktorých chce aby blúdila, a čo najmenej bude blúdiť vo všetkých ostatných . Alebo ináč – podstatné pre úspešnosť horeuvedenej metafory JABLKOHRUĎ nieje to, že jej prirodzeným dôsledkom je aktivácia signifié « prs » s prírazom 0,02767, ale to, že tento príraz je **v danom momente podstatne väčší ako príraz ktorým disponujú všetky ostatné paralelne aktivované obvody** . A čím je onen príraz väčší ako všetky ostatné – čo je spôsobené zväčša tým že daný neurosémantický obvod je do seba väčšmi zacyklenejší⁵⁹, dráha je vyrytejšia, príraz-energie menej disipuje do strán – tým je zmysel s týmto obvodom spätý vnímaný jasnejšie.

Sú slová Šalamúnove o « gazelích dvojčatách » metaforou básnikovou či metaforou vedcovou ? Snaží sa nás skvelou kombináciou symbolov priviesť k tomu-a-nie-inému významu, snaží sa nás lineárnou kombináciou istých nesmierne komplexných matematických entít priviesť tomu-a-nie-inému bodu v sémantickom Hilbertpriestore, alebo skôr necháva našu myseľ blúdiť po dráhach «hebké, teplo sálajúce, krehké , pohľadenie žiadajúce » ? Možno to, možno ono, možno nič z toho a možno oboje naraz – pretože i to nám náš kalkul umožňuje, isté je že metafora pravdepodobne nebude úspešná ani v jednom zmysle u toho, čo gazelu videl len raz, a to váľajúcu sa za mrežami zoo vo vlastnom truse. Ani srnka netuší v akýchžto hmlovinách sémantického priestoru skončí napokon myseľ takého nešťastníka.

Kiež by však aspoň neskončila tam, kde už skončili mysle tisícov tých čo slová Piesne zobrali až príliš vážne. Hľa, ako takí ľudia dokážu pochopiť najkrajšiu a jedínú oslavu tela ktorú nám západná duchovná tradícia poskytuje, hľa ako si dokážu vyložiť slová z kapitoly štvrtej, verša piateho :

dvoje tvojich prs je
ako dvoje srňat,
dvojčatá

srny, ktoré sa
pasú medzi
ľaliami

kiež by sa onen nešťastník nestratil v labyrinte svojich asociácií a nezačal pri vnútornom výklade uvedeného verša blábolíť ako Bernard z Clairvaux⁶⁰ :

Dve prsia Snúbenice označujú blahoprianie a zmilovanie, nasledujúc tak doktrínu sv. Pavla ktorý chce aby sme sa radovali s tými čo sú šťastní, a aby sme plakali s tými čo plačú

či ako Maitre zo Sacy⁶¹:

59 Exaktnejšou rečou matematiky možno povedať « čím je graf reprezentujúci skúmaný neurosémantický obvod hustejší a uzavretejší »

60 Spoluzakladateľ cisterciánskeho rádu a kľúčový spojenec templárskych rytierov v prvej fáze ich existencie

61 Pascalov súčasník z Port Royal

Už sme vysvetlili že dve prsia milovanej sú alebo dvomi testamentmi – starým a novým , alebo dve prikázania láskavosti ktoré sú ako strapce hrozna, 'bo slovo božie uschované v týchto dvoch božských testamentoch ako aj dve lásky upriamené k bohu a k následovnému majú moc opiť toho kto sa nimi naplní

To, že k tomu čo predchádzajúci autor nazýva « opitosťou » netreba dva testamety, ale že bohaté stačí aj jeden, nám naznačuje interpretácia z centrálneho diela židovského mysticizmu, knihy Zohar:

Slovm «ňadro » Slovo mieni dobré skutky, pretože podobne ako prsia utvárajú krásu Ženy, utvárajú dobré skutky krásu muža.

V takejto tvrdej konkurencii však napokon predsa len víťazí Žena, v tomto prípade Madame de Guyau⁶² ktorá svoju štavu sublimuje zjavne ešte intenzívnejšie ako v predchádzajúcich odstavcoch spomenuté chlapčiská:

*Pretože sajeme všetci spolu z prs božskej Esencie, našej matky
sajem i ja nepretržite ňadrá božskosti*

Uvedené citáty , ktoré sme do slovenčiny z francúzštiny preložili z knihy *Tes seins sont des grenades – Pour en finir avec le Cantique des cantiques*. (Lalou/Woda, 2003) , sú len špičkou ľadovca. Menej vnímavější čitateľ si možno uvedomí « Akože až hlboko líščia nora vedie » až po prečítaní tohoto citátu od dodnes uznávaného « otca cirkvi » Origena⁶³:

Voilá prečo vám týmto dávam varovanie a radu že ten čo ešte nieje oslobodený od prekážok tela a krvi ako aj pre každý ten čo neodmietol dispozície materiálnej prirodzenosti, pri čítaní tejto malej knížky rúha sa absolútne

Nuž, nič sa nedá robiť, ideme sa rúhať , a keď už sa rúhať tak nech to stojí za to , absolútne : tvrdíme že Pieseň piesní nieje ničím iným ako erotickou básňou par excellence, oslavou tela bez ktorého myseľ nemohla by vyvstať⁶⁴. Ako je však možné že niečo tak zjavné ostalo ukryté zraku desiatkam generácií mudrcov ? Ako sa vôbec mohlo stať že aj napriek prítomnosti tejto Ódy v samotnom srdci Biblie , aj napriek prítomnosti tantrických textov v jadre bráhmizmu bolo to najkrásnejšie, najvznešenejšie, svojou kompozíciou najmúdrejšie a v svojich dôsledkoch najmocnejšie – fyzický akt Lásky medzi Mužom a Ženou – v histórii ISE kultúry tak často urážané, ubíjané, popľuvávané ? Čím možno ak už nie ospravedlniť – pretože isté už učinené príkoria ospravedlniť nemožno – tak aspoň odôvodniť ono ubíjanie Ženy, tela, do hmoty pre(jlt)avenej⁶⁵ nežnosti prichádzajúce od toho od koho by sa to najmenej čakalo: od trojice otec-syn-duch ktorá sa počas stáročí stáva čoraz väčším synonymom maskulínnej hrubosti ?

Odpoveď je samozrejme oveľa komplexnejšia ako by akákoľvek esej kedy mohla byť. Prečo zo semienka slov dobromyseľného gnostika z Nazaretu⁶⁶ zasadenej do substrátu judaistickej viery, helénskej kultúry a rímskej moci vyrástol na úsvite letopočtu taký symbolický komplex aký vyrástol, a najmä to, akými mechanizmami⁶⁷ si tento komplex zabezpečil svoje dvojtisícročné trvanie, na to by sme sa mohli pokúsiť odpovedať užitím nástrojov ktoré nám núkajú mnohé paradigmy postmoderných humanitných vedy – kultúrna antropológia , sociológia náboženstva , evolučná psychológia , memetika , univerzálny darwinizmus. Kvantitatívnu a veríme že aj matematicky formalizovateľnú metódu k spojeniu týchto rozdielnych prístupov sa pokúsime načrtnúť v poslednej

62 Francúzska mystička

63 O ktorom historické pramene tvrdia že sám seba vykastroval .

64 Tá Myseľ bez ktorej Telo nemohlo by « byť »

65 metaznak l hrá v regulérnych výrazoch rolu disjunkcie, (jlt) teda znamená «na tomto mieste sa nachádza j alebo t » a regulérny výraz pre(jlt)avený tak v myšli čitateľa aktivuje dva obvody « prejavový » i « pretavený »

66 Ježíš , kam bežíš ? Do Nazaretu po cigaretu.

67 Pričom nás zaujímajú mechanizmy jemné, mechanizmy symbolické . Necítme sa ani pri najmenšom povolanej k analýze mechanizmov hrubých, tých ktoré súvisia s mečom a gilotínou, a prenechávame ju historikom.

kapitole, a tu sa pokúsme ono ohnutie, onú inverziu ku ktorej v prípade Piesne ako aj celého kresťanstva, zdá sa, došlo, objasniť skrze prizmu toho čo nazývame 1. Trik s AGAPE , 2. Pravidlo sémantickej tranzitivity.

Fragment 5: Trik s Agape

Po konzultácii s vedúcim práce sa autor rozhodol tento fragment z eseje vyradiť.

Fragment 7: Prekurzor pravidla sémantickej tranzitivity

V časti 2.3 sme objasnili čo je to sémantický prototyp A (napr. jablko) kategórie X (ovocie) . Pokúsili sme sa naznačiť že medzi A a X možno namerať určitú kvantitu P1 ktorú môžeme chápať alebo ako úmernú:

- sile-váhe asociácie ktorá je medzi A a X
- pravdepodobnosti že do svojho vnútra dokonale zahľadená myseľ – tj. taká myseľ do ktorej nevstupujú žiadne vstupy z okolného prostredia - preskočí od A k X

Tiež sme naznačili že kategória X je asociovaná aj s ďalšími pojmami (napr. B - prsia) a silu tejto asociácie môžeme vyjadriť kvantitou P2 ktorú definujeme analogicky k P1.

Máme pocit že ak teda existuje spoj $|@A,X@|=P1$ a tiež spoj $|@X,B@|=P2$, bude hodnota $|@A,B@| > P1 \times P2 \times K$, pričom $K < 1$ je endogénny parameter skúmaného systému, v prípade jednotlivca určitá celková vlastnosť jeho mysle.

Ináč povedané, ak existuje asociácia medzi Ňadrom a Ovocím a asociácia medzi Ňadrom a Jablkom, existuje tiež istotne asociácia medzi Ňadrom a Jablkom.

Platí to i naopak, ikeď s rozdielnymi kvantitatívnymi výsledkami, keďže kvantity ktoré vstupujú do rovnice budú iné (zmenili sme smer): ak existuje asociácia medzi Ňadrom a Jablkom (o ktorej sme presvedčený že existuje, viz. časť 2.3) a asociácia medzi Jablkom a Ovocím, existuje tiež istotne asociácia medzi Ňadrom a Ovocím.

Formulku:

$$|@A,X@|=P1 ; |@X,B@|=P2 \rightarrow |@A,B@| >^{68} P1 \times P2 \times K$$

nazývame Pravidlom sémantickej tranzitivity a považujeme ho za prekurzor akéhosi všeobecného princípu ľudského konceptuálneho myslenia.

Od triády Jablko, Ňadro , Ovocie sme si dovoľili urobiť nebezpečný indukčný preskok k istému univerzálnemu princípu mysle. Teraz si vďaka nami afirmovanej⁶⁹ univerzalite uvedeného princípu dovoľíme uskutočniť následovnú dedukciu:

Vieme že centrálny kosmogonický mýtus ISE kultúry vytvoril v myšliach ním nainfikovaných osôb sémantickú väzbu medzi «hriechom» a «ovocím» , prípadne «hriechom» a «jablkom» . Taktiež nám naše empirické dáta získané vďaka dotazníku D2 naznačujú – a v prípade osôb ženského pohlavia dokonca naznačujú štatisticky signifikantne - že v hositeľských myšliach ISE kultúry existuje sémantická väzba medzi «ňadrom» a «ovocím». **V prípade platnosti Pravidla sémantickej tranzitivity nám z uvedeného vyplýva že niekde v mysli všetkých tých ktorý boli nainfikovaný centrálnym kosmogonickým mýtom ISE kultúry bude existovať asociácia medzi «hriechom» a «ňadrom».**

Odmaskovanie tejto asociácie existujúcej medzi termínom «hriech», ktorý nemá žiadny pevný referent, a termínom «ňadro» - o ktorého pevnosti diskretné mlčíme- bolo jedným z ústredných cieľov tejto práce.

68 Používame znamienko $>$ a nie $=$ pretože váha väzby medzi A a B nieje daná iba tým koľko prírazu doputuje od A smerom k B putujúc cez X , ale i tým koľko prírazu doputuje od A smerom k B putujúc cez Y , Z atď... Medzi « ovocím » a « prsom » totiž nieje iba medzistanica « jablko » , ale aj množstvo iných menej výrazných medzistaníc ktoré sa na výslednej kvantite malou mierou taktiež podieľajú.

69 a Vami dúfam vyvrátenej

Záhrada tretia, konštrukt druhý: Aplikácia

Qu'advierait-il si, un jour, la science, le sens du beau et celui du bien se fondaient en un concert harmonieux? Qu'arriverait-il si cette synthèse devenait un merveilleux instrument de travail, une nouvelle algèbre, une chimie spirituelle qui permettrait de combiner, par exemple, des lois astronomiques avec une phrase de Bach et un verset de la Bible, pour en déduire de nouvelles notions qui serviraient, à leur tour de tremplin à d'autres opérations de l'esprit?

Prekladateľov predhovor k dielu « Le jeu des perles de verre » (Hesse, 1955)

Fragment 1:

Prístup vypočítavania « mohutnosti znaku» - či inak povedané « významnosti určitého znaku pre celok systému vrámci ktorého sa nachádza » pomocou maticovej algebry je uplatniteľný nielen pri analýze mysle jednotlivca, ale aj pri analýzách celých kultúr a spoločností.

A čo viac, vďaka štatistickému zákonu o pravidlách veľkých čísel je pravdepodobné že výsledky ku ktorým by podobné antroposociologické analýzy mohli dospieť budú solídnejšieho charakteru ako analýzy neuropsychologické. Obvody mysle jednotlivca sú totiž vyryté iba do neurónového wetware mozgu zatiaľčo obvody mysle sú vyryté do kníh zákonov, do inštitúcií, do miest a ciest – ináč povedané kontextuálne a asociačné vzťahy sú v prípade kultúr veľmi často vryté nielen do mozgov ľudských bytostí ktoré sú « hostiteľskými organizmami » pre tú či onú kultúru, ale sú veľmi často vyryté i « do kameňa ».

Predstavme si primitívnu lovecko zberačskú kultúru v ktorej kozmologickom systéme zohrávajú kľúčové rolu významy « Ovocie », « Prs », « Mlieko », « Žena » a « Oheň ». Po rokoch náročného terénneho výskumu ...

	Ovocie	Prs	Mlieko	Žena	Oheň
Ovocie	0	0,23	0,15	0,07	0,05
Prs	0,4	0	0,4	0,4	0,1
Mlieko	0,4	0,33	0	0,23	0,15
Žena	0,15	0,37	0,35	0	0,7
Oheň	0,05	0,07	0,1	0,3	0

... použitie kódu z appendixu 2 naznačuje nieúplne zjavný fakt že symbolom s najväčšou mohutnosťou vrámci daného kultúrneho celku je...mlieko

Fragment 3: Jadro pudla

Použitie maticového kalkulu na analýzu symbolických systémov nás môže priviesť až k znalosti slabých miest, Achillových pát, dotčných systémov. Podobne ako protilátka čo sa práve dotkla určitého miesta virálnej kapsidy týmto svojim jemným a veľmi špecifickým dotkom spôsobuje zánik víru ; podobne ako psychoanalytik ktorý práve odhalil nenápadný významový spoj ktorého rekonfigurácia spôsobí rekonfiguráciu celku pacientovej mysle; podobne bude tomu čo dokáže previesť celok kultúrneho či náboženského systému na maticu vzájomne na seba odkazujúcich entít daná možnosť dotčnú kultúru či náboženstvo zvnútra «rozpustiť» jedným

jediným slovom.

Keďže sme si zatiaľ neni istý tým či by uvedená metóda – ktorú intuitívne používajú obzvlášť šamani, misionári či demagógovia - mohla byť využitá nielen deštruktívne , ale aj konštruktívne, tj. k jemnému dizajnu či redizajnu kultúrnych systémov smerom k vybudovaniu chrámu pre čoraz väčšiu diverzitu a krásu bytostí a vecí, rozhodli sme sa z obáv pred možným nepochopením nášho zámeru určité znalosti zatiaľ iba letmo naznačiť.

Fragment 2: Zrodenie korpusovej kulturológie

Vychádzajúc z premisy «človek musí v sebe nosiť dôvod na to aby venoval svoj čas tvorbe tohto a nie iného encyklopedického príspevku» môžeme jednotlivé národné wikipédie – napr. <http://sk.wikipedia.org> , <http://cs.wikipedia.org> či <http://fr.wikipedia.org> - chápať ako o(bld)razy priorit a hodnôt nositeľov jednotlivých národných kultúr.

O tom ako databázy národných wikipedií previesť do maticovej podoby, ako vypočítať mohutnosti jednotlivých znakov (ilustrujeme na príklade pojmov «víno» , «mlieko» , «boh» , « olivy » a « žena ») ako ich porovnať medzi sebou a čo porovnania vyplýva pre zrod kvantitatívnej – či skôr korpusovej? - kulturológie, o tom bude naša prihláška do súťaže Ars Electronica, ako i náš prvý striktno vedecký článok, veríme že napísaný s posvätením FHS UK .

Fragment 6: Memetické inžinierstvo

Napokon sa, žiaľ, zdá že aj tí čo intuitívne s?poznali zákony tvorby, zotrvačnosti a zániku pojmov napokon svojim dieľom nedosiahli nič viac než to, že sa myriády onoho-umenia-neznalých medzi sebou tisíce rokov zabíjali v mene akejsi « lásky ».

Fragment 10: **What can a graph theory tell us about breasts and apples?**

Graph is a mathematical structure consisting of vertices and edges. Vertex can be understood as a « node », « element », « object », « entity » or even « neuron »; edge can be understood as a relation or a link connecting a pair of vertices. It can be seen almost immediately that graph theory can be useful for analysis of networks of references (e.g. hypertext web) – and verily, at the core of the biggest success story of Web – Google's one – is a quantity called PageRank⁷⁰ whose computation follows directly from certain properties of graphs and stochastic matrices related to them.

Reasoning which will be presented within scope of this article is founded upon following assumptions : 1) Any holistic complex can be understood and thus analysed as a network of references and hence as graph 2) By a correct application of graph theory notions, non-evident but practically useful properties of a given holistic complex can be discovered. By a holistic complex we mean such a system that cannot be explained by properties of its components alone. To understand it, and to explain it a structure – i.e. set of relations between the components - must be taken into account. Briefly – not only content - information IN the Net is important; it is as well the form⁷¹ - information ON the Net.

We'll analyse two types of such holistic complexes within this chapter: a classical text poem and a hypertext encyclopaedia. Because this article itself is a part of yet bigger holistic complex concerning the semantic relation between « breast and apple » concepts, we had decided to chose a « Song of Songs » of King Salomon where both concepts are present. Concerning an encyclopaedia, we had chosen to analyse the « 9th miracle of the world » - the biggest archive of human knowledge ever created by humanity and for humanity – the Wikipedia. While still pointing attention of the reader to the « breast and apple » concepts , we'll try to show that analysis and subsequent comparison of national wikipedias by means of graph theory notions like «closeness»,

70 The name "PageRank" is a trademark of Google, and the PageRank process has been patented U.S. Patent 6,285,999

71 Die Form ist die Möglichkeit der Struktur. (Wittgenstein, 1917)

« betweenness » , « PageRank » or can lead to non-trivial discoveries whose range spans from cultural anthropology to hardcore semantics.

Our virtual workbench will consist of OpenSource tools only – namely Linux operating system, PERL programming language and at last but not least, the most powerful statistical tool ever created – R for statistical computing⁷². We'll try to be consistent with the spirit of hereby nascent OpenedScience movement and thus present our experiment in such a way that they could be reproduced by anyone with fairly advanced informatic skills - all Linux and R commands and as well as PERL subroutines will be presented in notes at the bottom of the page⁷³.

Analysis 1: Cantique

Because English language is one of the easiest languages to parse, we had chosen to download⁷⁴ and analyse that version of King Solomon's song which is present in the King James Bible. After preliminary removal of header HTML tags we have extracted only nouns, verbs and adjectives from the corpus by means of « gpostl » version of Brill's tagger⁷⁵ and we had marked the frontiers of sentence by « :: » sign.

We create a small script based upon the theoretical notions presented in chapter 2 of this work. Namely, we accept the Hebbian hypothese «if two symbols are activated within a very short timespan, the weight of their relation will be strenghted» as true, we accept her and we let her inspire us in such a mesure that we allow us to hereby formulate this primitive rule of thumb :

Zeroth semantic principle: If two words (vertices) are present within the same sentence , the weight of their relation (edge) will be strenghtened.

Speaking more generally: given a co-occurrence of elements (e.g. words) A and B within the higher-level complex (e.g. sentence) X, an edge will be created or -if already created- augmented with weight N. It is important to mention that even when we speak of linguistic corpuses only, there are many different sorts of what we call «complexes» located on many different hierarchical levels, from almost invisible low level (n-3, n-2) NP syntagms to larger scale phrases (n-1) sentences (n) and yet bigger complexes like *śloka* (n+1) or whole chapter (n+2...?). Having this on mind and adding immediately that concrete value of weighting constant N seems to be determined:

- by the level (n-2/n-1/n/n+1/n+2 etc.) within which A and B co-occur (Drake, 2000) – higher the level, smaller the N
- by the presence of inhibitor terms - as known for example from chomskian Government and Binding Theory (Haegeman, 1994)
- by terminological (Hromada,2007) or temporal distance (related to Hebbian functioning)
- by the given language L itself⁷⁶

we conclude this small theoretical excursus by assertion that the graph theory can serve not only as a firm base founding formalized cognitive semantics but as well as a unifying point between disciplines as differentes as behavioral musicology (Drake, 2000) and generative syntax.

We assert this because we are strongly persuaded that **what tree structures mean for syntax shall graphs – and particularly cyclic graphs – mean for semantics**. Of course we are

72 "Great beauty of R is that you can modify it to do all sorts of things" ?said chief economist at Google "And you have a lot of prepackaged stuff that's already available,so you're standing on the shoulders of giants." (NY Times,2009)

73 Linux shell commands will begin with \$ character. R commands will begin with > character.

74 \$wget http://localhost.sk/~hromi/research/breastANDapple/songofsongs.html

75 \$gpostl --brill-mode ./songofsongs.html | perl -e "while (<>) { @d=split(' '); for (@d) { if (/:/) {print ':';} elsif (/w+V(NN|JJ|VB)/) { print ' ';print \$_; } } }" >/tmp/salamun

76 If concrete values of mentioned constants are language dependent, it would mean that they play on the semantic level a role similiar to to that of « parameters » within Principle&Parameters approaches of generative grammarians.

very far away from the moment when we could possibly state that we know *how to transform a corpus of a given language into a graph whose structure will be isomorphic with the structure of «the understanding» which an ideally competent human reader have pulled out of a given corpus during a hermeneutic procedure.* Who knows, maybe we'll never be there, nonetheless it is our duty to at least to try to start somewhere. And therefore:

We have created a truly primitive script to which we have given a name « Golem »⁷⁷. For an input it takes gpostl output mentioned above, it permutes all the noun/verbs/adjectives given and as an output it produces a list of pairs word1;word2 according to zeroth semantic principle. Thus for example a phrase

«now also thy breasts shall be as clusters of the vine, and the smell of thy nose like apples»

we'll obtain such a permuted list of edges (pairs of words/vertices) :

thy;breast	breast;thy	be;thy	<u>cluster;thy</u>	vine;thy	nose;thy	apple;thy
thy;be	breast;be	be;breast	<u>cluster;breast</u>	vine;breast	nose;breast	apple;breast
thy;cluster	breast;cluster	be;cluster	<u>cluster;be</u>	vine;be	nose;be	apple;be
thy;vine	breast;vine	be;vine	<u>cluster;vine</u>	vine;cluster	nose;cluster	apple;cluster
thy;smell	breast;smell	be;smell	<u>cluster;smell</u>	vine;smell	nose;vine	apple;vine
thy;nose	breast;nose	be;nose	<u>cluster;nose</u>	vine;nose	nose;smell	apple;smell
thy;apple	breast;apple	be;apple	<u>cluster;apple</u>	vine;apple	nose;apple	apple;nose

We hope that it is evident from this list that the graph we are creating here will be an **«undirected»** one – in other words it is constructed in such a way that there is not a difference between the edge between «a breast and an apple» and the edge between «an apple and a breast».

In other words, an undirected graph is a graph whose adjacency matrix is symmetric. What is an adjacency matrix? « In mathematics and computer science the **adjacency matrix** M of a finite directed or undirected graph G on n vertices is the $n \times n$ matrix where the nondiagonal entry a_{ij} is the number of edges from vertex i to vertex j ». (Wikipedia, 2009) Some day, maybe, could some brahman with a poetic soul knowing that « there exists a unique adjacency matrix for each graph and it is not the adjacency matrix of any other graph» immediately state that relation between adjacency matrix M and its graph G is similar to the relation between Purusa and Prakrti⁷⁸ – both are sides of the same coin; one cannot be without the other.

We can say that matrices we have been constructing⁷⁹ in chapter 2 when we were speaking about neuroloinguistic networks within the brain of a newborn were adjacency matrices.

These adjacency matrices – and therefore the graphs they describe as well – are **«weighted»**. If we suppose -and we do- that the weighting constant for the co-occurrence of two words within a sentence is $N=1$; and if the terms «apple» and «breast» co-occur within whole Song of Songs in one sentence only – and that is verily the case- the position in the column « apple » and row « breast » of an adjacency matrix M will have value $M_{apple,breast} = 1$. On the contrary, since the terms « apple » and « tree » co-occur within 3 sentences of the Cantique⁸⁰ , the position in the column «apple» and row «tree» of an adjacency matrix A will have value $M_{apple,tree} = 3$.

After listing⁸¹ and ordering⁸² all non-zero values present within the vector/row M_{apple} , we

77 `./golem.pl /tmp/salamun >/tmp/cantiqueEdgelist`

78 Shiva Shaktyatmakam Brahma (Anandamurti, 1961)

79 `> CantiqueAdjacencyMatrix<-as.matrix(table(read.table("/tmp/cantiqueEdgelist",sep=";")))`

80 As the apple tree among the trees of the wood, so is my beloved among the sons...I said, I will go up to the palm tree, I will take hold of the boughs thereof: now also thy breasts shall be as clusters of the vine, and the smell of thy nose like apples...I raised thee up under apple tree: there thy mother brought thee forth:there she brought thee forth that bare thee.

81 `> applesubvector<-subset(CantiqueAdjacencyMatrix["apple"],CantiqueAdjacencyMatrix["apple",]>0)`

82 `> applesubvector[order(applesubvector,decreasing=TRUE)]`

obtain following results:

3 tree	1 cometh	1 nose	1 sweet
2 beloved	1 comfort	1 raised	1 taste
2 is	1 delight	1 sat	1 up
2 thy	1 flagon	1 shadow	1 vine
1 be	1 fruit	1 smell	1 was
1 breast	1 great	1 son	1 wilderness
1 cluster	1 leaning	1 stay	1 wood

We would like to point attention of dear reader upon the fact that a significant part of terms hereby presented -e.g. *tree*, *delight*, *fruit*, *sweet*, *taste* etc. - could possibly serve as a basis for a satisfying definition of a meaning of a word «apple». In other words these are the basic elements of semantic analysis - **semes** - which we presented in the previous chapter, and the numeric value associated is nothing else than a value of a coordinate within a Hilbert space for a respective semantic dimension. And we see this even in case of corpus which has no more than 16kilobytes...

When it comes to breast⁸³, non-zero items of a row M_{breast} of an adjacency matrix M go like this :

ε are	\ betwixt	\ lie	\ smell
ε thy	\ brother	\ lillie	\ stature
γ be	\ bundle	\ little	\ sucked
γ cluster	\ despised	\ mother	\ tower
γ is	\ feed	\ myrrh	\ tree
γ roe	\ find	\ night	\ vine
γ twin	\ grape	\ nose	\ wall
γ young	\ hath	\ o	\ wellbeloved
\ am	\ have	\ palm	\ wert
\ apple	\ kiss	\ sister	\ yea

Even while leaving out that despised word *despised* as well as exclamations *o*, *yea*; we are obliged to reiterate: what we see even in such a small corpus as *Cantique*⁸⁴ can be stated like this: **co-occurrence is tightly related with the definition and hence, meaning, signifié** of the given signifiant. For verily there is not and there will be not born a (wo)?man who can justly maintain that a definition a breast which would exclude semes like « feed », « kiss », « night », « mother », « sucked » and « smell » or even « betwixt » would be a definition complete.

Because we may be possibly criticized⁸⁵ that what we do here is nothing else than building a contingency table of co-occurrence of words within a sentence, we pursue our analyse further. For this moment we leave aside an adjacency matrice M with multitudes of her⁸⁶ fascinating properties⁸⁷ and we fully focalise upon her second « visage » - upon a graph G.

We'll construct it by the means of a wonderful, wonderful, wonderful « igraph »⁸⁸ library created mostly by our hungarian OpenSource brethrens; by executing one simple command⁸⁹.

83 > breastsubvector<-subset(CantiqueAdjacencyMatrix["breast"],CantiqueAdjacencyMatrix["breast"],>0)
> breastsubvector[order(breastsubvector,decreasing=TRUE)]

84 And what can and will be seen with much clarity if we would take into account much bigger corpuses, like that of Google n-grams , for example (Cilibrasi, 2007)

85 In no case we pretend that what we are doing here was never done before. Such a statement would be -with very high probability – a big hypocrisy within the world where maybe even millions of (wo)?man are thrown into a neverending quest for scientific truth (Teillhard, 1923) . It is more than possible that for every step of an analyse presented hereby, a highly specialized application exist – whether built by CNRS or MIT. But what we declare is that all this can be performed much more easily, with a much higher degree of *aesthetic fullfillement* with few lines of PERL code and few correctly stated R commands. What we declare is this - any kid can do it, any.

86 Staying consistent with the genre division in slavic and roman languages, matrice M is feminine for us.

87 I would like to thank Monsieur Dominique Pignon for pointing my attention upon a mathematically proven « fact » the entry in row *i* and column *j* of a matrix M^n gives the number of (directed or undirected) walks of length *n* from vertex *i* to vertex *j*. It can be useful, very useful...

88 > install.packages(« igraph »); library(igraph)

89 > CantiqueGraph<-graph.adjacency(CantiqueAdjacencyMatrix,weighted=TRUE)

From now on, multitudes of possible analyses open in front of eyes; multitudes of which we will have chosen only few - in somewhat macchiavelian fashion we'll present hereby only those very few examples that best prove our point.

Let's start with PageRank. Technically speaking, its values are nothing else than entries of an eigenvector of an adjacency matrix. More humanly speaking, its value P_x give us the probability with which an agent randomly browsing the Network will land after many steps/clicks on a site/node X. This follows from the Markoff theory of stochastic matrices and fixed point theorem.

Within chapter 2, we had tried to pursue the PageRank notion further than just hypertext web. We tried to focalise an attention of dear reader upon the fact that PageRank correct understanding and application of linear algebra and , particularly, of an idea hidden behind PageRank could be an important moment in the **story leading to quantification and formalisation of certain human sciences**. Namely, through the medium of platonic image of a « soul » errant within a conceptual network , we set forward a hypothese that PageRank P_x calculated for such conceptual networks will give us the probability with which the « soul » - be it the soul of a man or a nation- will finally « land » in the attractor concept X. Or, which is the same, the probability that the concept X will become content of an errant soul.

We confess that in the moments when we were writing chapter 2, we were verily seduced by a PageRank idea. We didn't know anything about other quantities calculable for a graph like « closeness », « betweenness », « vertice similiarity » etc. Nonetheless, our enchantement by PageRank continues even now and in such a mesure that in the next and last part of present work, we'll re-name as « **importance** ». Our enchantement continues namely for this reason:

Since it uses a very simple iterative process, PageRank is very easy and fast to calculate⁹⁰.

Thus, after calculating the entries of a PageRank vector for our Cantique, it suffices to join the calculated quantities to the vertex labels⁹¹ and to order them⁹² in descending order. Afterwards we obtain a list⁹³ whose first 60 rows go like this:

1	is	21	spice	41	vine
2	thy	22	go	42	roe
3	beloved	23	voice	43	gold
4	o	24	smell	44	dove
5	are	25	jerusalem	45	head
6	love	26	thine	46	heart
7	solomon	27	art	47	mountain
8	let	28	mother	48	lock
9	daughter	29	hand	49	am
10	have	30	see	50	pleasant
11	song	31	vineyard	51	soul
12	be	32	flock	52	yea
13	fair	33	eye	53	spouse
14	garden	34	sweet	54	neck
15		35	was	55	countenance
16	myrrh	36	day	56	king
17	fruit	37	breast	57	charge
18	come	38	sister	58	apple
19	tree	39	comely	59	pomegranate
20	behold	40	wine	60	set

Voilà the result, an introductory stanza to the poem in itself, consisted of 60 adjectives, nouns or verbes with highest PageRank within the graph created by application of a principle « if two words co-occur within one sentence, augment the weight of their relation by 1 » which was applied upon a corpus extracted from King James Bible's version of Song of Songs proposedly

90 > CantiqueRank<-page.rank(CantiqueGraph)\$vector

91 > CantiqueRankNames<-data.frame(CantiqueRank,V(CantiqueGraph)\$name)

92 > CantiqueRankNamesOrder<-CantiqueRankNames[order(CantiqueRankNames[,1],decreasing=TRUE),]

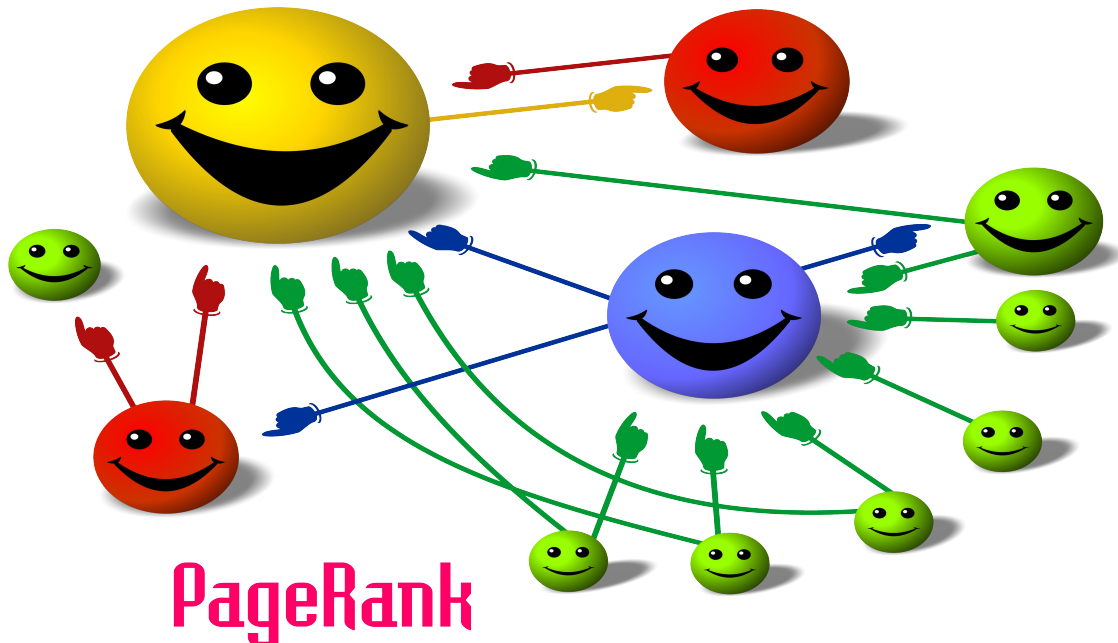
93 Full list is downloadable here (blank space divided CSV format) :

<http://localhost.sk/~hromi/research/breastANDapple/cantiquerank.csv>

written by Salomon, genitor of the temple and second king of Israel.

Honestly – even if our analyses were completely useless, aren't those words, each one of them, aren't they simply beautiful? ⁹⁴

But there is much more to a graph G than just its PageRank. As we have already mentioned, graph theory has already developed multitudes of other useful notions. Many of them were already implemented into an « igrph » library and thus we can easily furnish not only their theoretical definition but also illustrate their empiric impact.

Let's glance over already mentioned « closeness », « betweenness » and « similarity »:

- **Closeness** – R manual tells us⁹⁵: « *Closeness centrality measures how many steps is required to access every other vertex from a given vertex. The closeness centrality of a vertex is defined by the inverse of the average length of the shortest paths to/from all the other vertices in the graph* ».
- **Betweenness** – R manual tells us⁹⁶: « *The vertex and edge betweenness are (roughly) defined by the number of geodesics (shortest paths) going through a vertex or an edge.* »
- **Vertex similarity** – There are many different types and thus algorithms for calculation of vertex similarity. For the purpose of this article we had chosen to use inverse log-weighted similarity, for it seems to be more evolved notion than notion of Jaccard or Dice similarity. R manual tells us⁹⁷: « *The inverse log-weighted similarity of two vertices is the number of their common neighbors, weighted by the inverse logarithm of their degrees. It is based on the assumption that two vertices should be considered more similar if they share a low-degree common neighbor, since high-degree common neighbors are more likely to appear even by pure chance. Isolated vertices will have zero similarity to any other vertex. Self-similarities are not calculated. See the following paper for more details: Lada A. Adamic and Eytan Adar: Friends and neighbors on the Web. Social Networks, 25(3):211-230, 2003* »

Since we don't want to bother dear reader with other theoretical notions, we have excluded all formulas as well as definitions of more or less self-evident graph theory terms like « neighbor », « degree » or « shortest path ». Anyone interested will surely find his ways to fill this gap. Let's execute the necessary commands⁹⁸ and see what else can graph theory tell us about

94 Honestly – where in the graph G have you seen a command to seed hate & bomb Gaza ?

95 > ?closeness

96 > ?betweenness

97 > ?similarity.invlogweighted

98 > CanticueCloseness<-data.frame(closeness(CanticueGraph),V(CanticueGraph)\$name)
> CanticueBetween<-data.frame(betweenness(CanticueGraph),V(CanticueGraph)\$name)

Song of Songs:

Closeness Value	Central vertices	Betweenness values	Crossroad vertices
0.27943661971831	is	67661.944443311	is
0.266237251744498	beloved	19934.9588059187	beloved
0.265951742627346	o	19310.1582973797	are
0.265809217577706	thy	19278.8967516378	thy
0.261741424802111	are	17523.0606034477	o
0.261190100052659	love	16636.7241518869	love
0.259278619968636	solomon	7539.80553623171	be
0.254750898818695	song	7509.0126779339	solomon
0.253708439897698	daughter	6927.51233607318	go
0.253578732106339	spice	5280.6192724142	have
0.252674477840041	fruit	5005.31370288028	daughter
0.252674477840041	go	4817.35585927223	spice
0.251393816523061	5	4709.75950500152	mother
0.251266464032421	let	4645.28517812257	5
0.251139240506329	smell	4572.6736347049	behold
0.249748237663646	behold	3990.12475254222	fruit
0.249371543489191	mother	3916.13355606611	mountain
0.249246231155779	breast	3857.29209176175	let
0.248995983935743	be	3747.85512875238	was
0.248	come	3614.68634683767	garden
0.247752247752248	dove	3544.22976327145	myrrh
0.247628557164254	sister	3473.05920301343	tree
0.247628557164254	tree	3455.48780030024	song
0.24750499001996	fair	3228.67449596703	apple

Voilà two stanzas of our poem, first being the list⁹⁹ of 25 adjectives, nouns or verbes with highest Closeness mesure; second being the list of 25 adjectives, nouns or verbes with highest Betweenness mesure, as assessed within the graph created by an implementation of a principle « if two words co-occur within one sentence, augment the weight of their relation by 1 » which was applied upon a corpus extracted from King James Bible's version of Song of Songs proposedly written by Salomon, operator of the temple and second king of Israel.

It can be said that more we depart from the top ranks, more the two measures differ. Thus, the breast concept is ranked as 19th according to closeness centrality measure, but as 33th according to betweenness measure. Inversely, an apple concept is more «crossroad-like» than central, its 25th according to betweenness mesure, but only 57th according centrality measure. Nonetheless, when we take into account that we have extracted 498 nouns/verbes/adjectives out of Cantique and thus our graph G has 498 vertices, both of these concept « apple » and « breast » are far-from-being-not-important, no matter what measure we choose as significant measure of importance.

One of the reasons why we consider the « betweenness » measure to be of particular importance¹⁰⁰ is that betweenness mesure divides the set of our vertices into two groups – into a group of those through which does not pass any shortest path and those have zero betweenness value (298 of them in case of Cantique corpus) and a group of those who serve as principal « junctions », in other words a group of those through which some « geodesics » pass and thus their whose value is non-zero (199 of them in case of Cantique corpus).

Last thing we would like to say about our visualisation is that we have chosen « Fruchterman-Reingold » algorithm to visualise our subgraph. Let's see what other programmers say about it:

```
> data.frame(CantiqueCloseness[order(CantiqueCloseness[,1],decreasing=TRUE),],
CantiqueBetween [order( CantiqueBetween[,1],decreasing=TRUE),])[1:24,]
```

99 Full list is downloadable here: <http://localhost.sk/~hromi/research/breastANDapple/CantiqueCloseBetween.csv>

100 On the other hand, big inconvenience of a betweenness mesure is that it's calculation is very much exigent because for every now vertex added, shortest paths to all other vertices have to be found and afterwards the betweenness value of all the vertices located upon these paths has to be adjusted. We are not experts on a complexity theory but it seems to us that betweenness calculation is not a problem solvable within polynomial time.

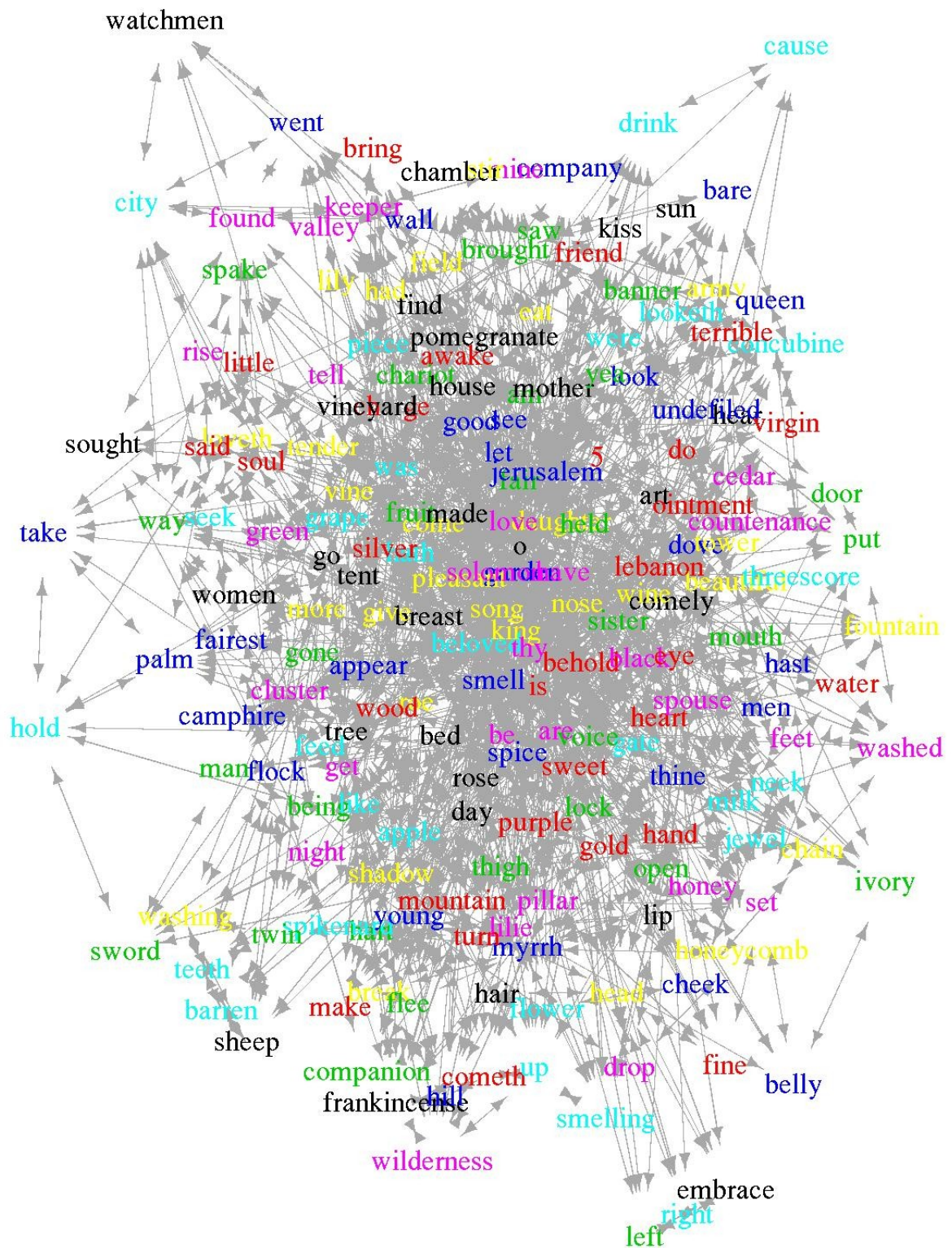

Illustration 2: >

```

plot.igraph(CantiqueSubgraph,vertex.label.cex=2,vertex.label=V(CantiqueSubgraph)
$name,vertex.shape="none",asp=0,vertex.label.color=1:length(V(CantiqueSubgraph))%
%7+1,layout=layout.fruchterman.reingold,margin=-0.07)

```

It is a force-directed algorithm, meaning that vertex layout is determined by the forces pulling vertices together and pushing them apart. Attractive forces occur between adjacent vertices only, whereas repulsive forces occur between every pair of vertices. Each iteration computes the sum of the forces on each vertex, then moves the vertices to their new positions. The movement of vertices is mitigated by the temperature of the system for that iteration: as the algorithm progresses through successive iterations, the temperature should decrease so that vertices settle in place. (Gregor,2004)

In other words, to visualise the Cantique, we had used a procedure not too distant from that of « annealing of substances » of ancient alchemists.

Only in the moment of production of this eye-candy does randomness enter the game because the initial position, i.e. the position of vertices before «annealing», is put forward by a random generator. Only in this moment of visualisation according to Fruchterman-Reingold algorithm will the R commands proposed to and hopefully executed by dear reader produce results slightly different than are those presented upon these pages.

But since we don't want to be accused of exercising Kabalistic practices, we come back to notions and procedures of graph theory which follow one out of the other with apodictic lucidity of mathematical theorems. And thus, to finally answer the question: « Relation between an apple and a breast, did it exist somewhere within the mind of Salomon? », we have decided to apply the notion inverse log-weighted similarity upon a vertex « apple » of a graph G.

Voici the results¹⁰¹:

is	23.5554863138659	1
tree	23.0239430017928	2
beloved	22.1794872684636	3
apple	16.3223259179549	4
sweet	14.0358163212322	5
fruit	14.0228519098312	6
shadow	12.9337406972387	7
was	12.1856172672389	8
wood	11.9673951448652	9
delight	11.8559056922472	10
great	11.8559056922472	11
sat	11.8559056922472	12
son	11.8559056922472	13
taste	11.8559056922472	14
thy	9.01488868077456	15
smell	8.8244514847472	16
myrrh	8.3676712626057	17
up	8.24706309890257	18

Voilà the last stanza of our poem consisted of 25 adjectives, nouns or verbes as calculated by the means of inverse log-weighted similarity of a vertex « apple » to all¹⁰² the other vertices of a graph G created by an implementation of a principle « if two words co-occur within one sentence, augment the weight of their relation by 1 » which was applied upon a corpus extracted from King James Bible's version of Song of Songs proposedly written by Salomon, destroyer of the temple and second king of Israel.

Thus, when we see that when ranked according to the inverse log-weighted similarity to an « apple » vertex, a « breast » vertex is located on a position 24, i.e. within 5% of the total number of 498 vertices, we can conclude:

ὄπερ ἔδει δεῖξαι

101> applesim<-data.frame(V(CantiqueGraph\$name,
similarity.invlogweighted(CantiqueGraph,which(V(CantiqueGraph)\$name=="apple")-1)[1,])
> AppleSimilarityOrdered<-

data.frame(applesim[order(applesim[,2],decreasing=TRUE),],1:length(applesim[,1]))

102Full list is downloadable here: <http://localhost.sk/~hromi/research/breastANDapple/applesim.csv>

Fragment 10: 9th miracle of the world¹⁰³

Language: N of vertices :	Slovak 129941	Czech 160681	Hebrew 157375	Arab 139303	Russian 1497859	Mongol	Aymara
Apple relative rank pagerank inter / intra	Jablko 11354 7.046e-06 4 / 7	Jablko 13304 1.292e-05 1 / 6	תפוח 10417 8.466e-06 2 / 6	تفاح 14158 6.870e-06 5 / 7	Яблоко 8625 7.777e-06 3 / 6	NOT PRESENT IN THE CORPUS	NOT PRESENT IN THE CORPUS
Breast relative rank pagerank inter / intra	Prsník 2065 1.290e-05 3 / 2-3	Prs 16360 1.192e-05 4 / 7	שד (איבר) 13253 7.520e-06 5 / 7	ثدي 1793 2.346e-05 2 / 2	Женская_грудь 54126 2.859e-06 6 / 7	NOT PRESENT IN THE CORPUS	Ñuñu 219 0.00066 1 / 1
Milk relative rank pagerank inter / intra	Mlieko 7346 7.792e-06 7 / 6	Mléko 2067 3.456e-05 3 / 4	חלב 6407 1.150e-05 6 / 3	حليب 5141 1.323e-05 5 / 3	Молоко 2998 1.503e-05 4 / 5	Cyɣ 247 0.000882 1 / 1	Millk'i 259 0.00055 2 / 2
Wine relative rank pagerank inter / intra	Víno 2059 1.294e-05 4 / 2-3	Víno 2170 3.334e-05 1 / 5	יין 1889 2.003e-05 2 / 1	نبيذ 5813 1.230e-05 5 / 4	Вино 2741 1.626e-05 3 / 4	NOT PRESENT IN THE CORPUS	NOT PRESENT IN THE CORPUS
Man relative rank pagerank inter / intra	Muž 3542 9.878e-06 5 / 5	<u>Muž</u> 905 5.737e-05 2 / 2	גבר 8276 9.645e-06 6 / 4	رجل 6483 1.144e-05 4 / 5	Мужчина 1484 2.925e-05 3 / 2	NOT PRESENT IN THE CORPUS	Chacha 1320 9.929e-05 1 / 4
Woman relative rank importance inter / intra	Žena 3499 9.922e-06 5 / 4	Žena 1048 5.397e-05 1 / 3	אישה 8580 9.435e-06 4 / 5	امرأة 7583 1.027e-05 3 / 6	Женщина 2236 1.947e-05 2 / 3	NOT PRESENT IN THE CORPUS	NOT PRESENT IN THE CORPUS
god relative rank R: importance(N/R) inter / intra	boh 350 3.645e-05 5 / 1	bůh 389 9.543e-05 2 / 1	אלהים 1959 1.925e-05 6 / 2	الله 268 6.929e-05 3 / 1	bor 971 4.21e-05 4 / 1	NOT PRESENT IN THE CORPUS	Tatitu * 526 0.00034 1 / 3
Isis relative rank R: importance(N/R) inter / intra	Isis 67964 4.811e-06 1 / 8	Isis 71739 3.180e-06 3 / 8	איזיס 69627 3.010e-06 4 / 8	إيزيس 24446 4.601e-06 2 / 8	Изида 274978 6.879e-07 5 / 8	NOT PRESENT IN THE CORPUS	NOT PRESENT IN THE CORPUS

Comparison of 8 concepts (rows) within 7 wikipedia corpuses (columns). Pagerank entry specifies the calculated pagerank value of a given concept within a specific corpus; corpus-relative rank specifies its position in the list of all the concepts ordered in descending order according to their pagerank (concept having the highest pagerank has corpus-relative rank R 1, second has R=2 etc.); number written by **bold** specifies the INTERcultural importance (pagerank values are ordered within the row) ; underlined number specifies the INTRAcultural importance (pagerank values are ordered within the column). For example the « wine » concept within Arabic wikipedia has the lowest pagerank, when compared with « wine » concepts of other corpuses – thus it is 5th interculturally. On the other hand, within the scope of arabic corpus only, it is ranked lower than 1.«god», 2. «breast» and 3. «milk» but higher than 5.«man», 6.«woman», 7. «apple» and 8.«Isis». It can also be easily seen that for majority of cultures, the god concept plays much more important role than other concepts we have chosen. The only exception being quite surprisingly the Hebrews ¹⁰⁴ , Aymara, and Mongols – for the tribe of bolivian indians the breast and milk seems to play more important role, for united tribes of centralasian shepherds the milk plays central role.

103 We have analysed mySQL forms of wiki corpuses freely available from <http://download.wikimedia.org/>

104 Is it because the signifiant of Your god is not pronounced or because You had chosen to prefer wine instead ?

Fragment 8: Matriachality measure

	Slovak ¹⁰⁵	Czech	Hebrew	Arab	Russian
Woman (P_w)	9.922e-06	5.397e-05	9.435e-06	1.027e-05	1.947e-05
Man (P_m)	9.878e-06	5.737e-05	9.645e-06	1.144e-05	2.925e-05
Matriachality ($P_w - P_m$)	+4.4e-08	-3.4e-06	-2.1e-07	-1.17e-06	-9.78e-06

Matriachality measure as a quantity obtained by subtraction of pagerank of «man» concept from the pagerank of «woman» concept. Such a subtraction adds second normalization (first normalization – allowing us to do intercultural comparisons - occurs during calculation of pagerank itself) and allows us to compare cultures with -what seems to us- even higher degree of relevancy. Negative value of matriachality signifies, of course, patriachality.

Fragment 11: Normativity argument

In certain moment, the calculated data – in google as well as within this text – have **ceased to be only explicative**. It became **normative**. Verily, if a human/social science hypothese/theory¹⁰⁶ is adequate with reality – and thus true – it is often not because she would explain « anything », but because it conditions people to think and act in the way as if they had understood « something ».

Fragment 4: Posvätná laň

To čo sa tu snažíme povedať istotne znie v lepšom prípade absurdne a v horšom prípade šialene. Veď my tu v istom zmysle vskutku naznačujeme - a nielen naznačujeme - že ak by mala kategória ovocie v období prvých interpretácií a prekladov kosmogonického mýtu dnes známeho ako Genesis iný prototyp, ak by trebárs nie Eva podala Adamovi jablko, ale Adam Eve banán či keby Boh rozhod(ol)la oskúšať vôľu človeka nie zakázaným ovocím, lež zákazom ublížiť posvätnéj lani , mohol uplynúť vek na tejto Zemi vyzeráť úplne ináč.

Žiadne zabíjanie v mene « lásky », žiadne hony na čarodejnice, žiadne obetovanie EROS na oltároch LOGOS.

Jednota.

105 I present hereby these culture-relative Wikipedia (november 2008) concept importance lists for download:

aymara - <http://localhost.sk/~hromi/research/breastANDapple/pageranks/AY.csv> (<1 MegaBytes)
arabic - <http://localhost.sk/~hromi/research/breastANDapple/pageranks/AR.csv> (10 MegaBytes)
czech - <http://localhost.sk/~hromi/research/breastANDapple/pageranks/CS.csv> (10 MegaBytes)
hebrew - <http://localhost.sk/~hromi/research/breastANDapple/pageranks/HE.csv> (10 MegaBytes)
mongol - <http://localhost.sk/~hromi/research/breastANDapple/pageranks/MN.csv> (<1 MegaBytes)
russian - <http://localhost.sk/~hromi/research/breastANDapple/pageranks/RU.csv> (58 MegaBytes)
slovak - <http://localhost.sk/~hromi/research/breastANDapple/pageranks/SK.csv> (7 MegaBytes)

may they serve the purpose for which they were created. You can open them even in Excel.

106 Take Freud's psychoanalysis , for example. Are its complexes explained, or are they created in the first place?

Východ

*A tak se Vám naposledy
nebude chtít od ňader vědy*

Goethe J.W.
Faust

Predložená práca je prácou nedokončenou.

Čo je dokončené, to je totiž nemenné a čo je nemenné to nemožno nazvať živým.

A keďže chcel byť uvedený text v prvom rade textom o živote, mladosti, jari a radosti – nemá v ňom obsiahnutý príbeh o ňadre a jablku žiadny pevne určený koniec.

A predsa sa táto esej chýli k svojmu záveru.

Umenie záveru je umením rozlúčky, umením vyslovenia najmagickejšieho zo všetkých slov.

A preto túto prácu teraz venujem:

rodine: v prvom rade mojej mamke Alene za to že bola, je a navždy bude – podobne ako všetky ostatné dobré matky sveta- tou matkou najlepšou, sestre Kristíne za to že je jedinou ženou ktorá ma vie vyviešť z miery, otcovi Danielovi za jeho pracovitosť, babičkám Olge a Alžbete za to že som aspoň skrze ich slová mohol spoznať čaro prvej Československej republiky a synovcovi Oliverovi za to že je.

kamarátom: Lukášovi K. za to že mi odpustil, Martinovi D. nielen za psiu dečku a 9tu bránu, Ľubošovi I. za jeho vaporizér a Jurajovi B. za každoročné čajové rituály, Andrejovi G. za jeho lásku ku hviezdám, Ivanovi P. za cirkus, Filipovi Z. za to že mi jeho konšpiračnými teóriami v istom období môjho života narobil v hlave riadny zmätok, Mirovi P. za nestarnúci support slovenského cyberpunku, Tomášovi P. za to že mu – verím – jedna z kópií tejto práce pomôže zvíťaziť v bitve s heroínom, Jánovi Š. za iniciáciu do PERLU, Levantovi za pomoc v boji s mongolskými švábmi a Monkhsaikhanovi Ochirhuyagovi za to že mi u rieky Orkhon po úprku mojich koní viac ako jasne naznačil že je tým najskutočnejším mužom akého som kedy mal tú česť stretnúť.

milovaným: Daniele K. za to že bola mojou prvou, Jane B. za to že ma v deň mojich 21. narodenín len tak zastavila na Slavíkovej ulici, Zuzane Dž. za seánsu v smrekovom lese, Eve R-K-S. za prvú lekciu o tom ako dokáže byť láska prenádherne slepá, Tereze S. za lekciu druhú, Monike D. nielen za to že mi doniesla nákup keď som si v Nice vyvrtol členok, PhD. Carmen-Aline S. za to že mi dodala dôveru vo mňa samotného, Dite B. za prechod púšťou Gobi, Kristíne J. za to že za mnou neprišla do Paríže, Barbore P. za lekcie nielen francúzštiny... ako i mnohým iným ktorých mená sú zapísané inde.

kolegom: užívateľom a najmä správcom diskusných systémov kyberia.sk a nyx.cz, zamestnancom firmy VOLNY v rokoch 2001-2003, fy. Etel v rokoch 2003-2004, fy. IGNUM v rokoch 2005-2006, hotelu Manoir de l'Etang v rokoch 2007-2008, všetkým postavičkám z festivalu v Cannes, « vítacím agentom » na Eiffelovej veži

spolužiakom: z Evanjelického lýcea v Bratislave, z Fakulty Humanitných Štúdií UK , z Mongolskej štátnej univerzity, z Université de Nice a z École Pratique des Hautes Études, všetkým študentom ERASMU v Nice v rokoch 2007 a 2008, všetkým kto so mnou absolvovali kurz kognitívneho inštrumentálneho obohacovania FIE I a FIE II rovnako ako i vlčatám prvého

bratislavského voja a skautom, roverom a vodcom oddielu Dážďoviek.

tváram z ciest a architektom miest: susedom z Haanovej 44, spolubývajúcim z internátu pre zahraničných študentov v Ulanbaatare rovnako ako spolubývajúcim z kolejí Hostivař, St.Antoine, Jean Medecin a Daviel, všetkým ktorých som kedy auto-stopol, bezdomovcovi z Alma-Aty za jeho Čupačundra a jeho parížskym kolegom za katakomby do ktorých ma čoskoro zavedú, squatterom Ianovi a Reuvenovi z Cannes, dievčaťu menom Mária z Ulanbaatarského klubu Strings, mojim študentom z mongolských jazykových centier Cambridge, Absolut a bezmennej Konkubíne z Huhhotu, masérke Zlate z Kyjeva, rwandskej Oracle z rue d'Alesia za to že neodmietla nielen môj perlový náhrdeľník ale ani jabĺčko, Gaiovi I.C. Za Alesiu a Gustovi E. za Vežu, Alene B. za prechádzky s jej írskym setrom a jej manželovi za to že je honorárnym konzulom SR s najlepším zmyslom pre humor, Altangerelovi a lámom z kláštora Khamriin Khiid.

mojim učiteľom a učiteľkám:

- z Nice: Xavierovi B. a Olivierovi R. za iniciáciu do fonológie, C. Pagliano., Emilie a M.Olivieri za iniciáciu do generativistických doktrín, J. Bonneauovi za terminológiu, J.P. Dalberovi za jeho « bien joué », C. Hennebois za sémantiku a iniciáciu do PROLOGu, Mme Talon-Hugon za rétoriku, Mr. Alimu Benmakhloufovi za Alenku v ríši logických divov, Mr. Gauterovi za štruktúru revolúcií nielen vedeckých, Mme. Kircher za sanskrt, Mr. Lavignovi za filosofické prednášky vysokej kvality
- z Ulaanbaataru: spanilej Batsukh, in memoriam, Dzamyansurenovi za to že je najlepším mongolským kaligrafom ale i za to že sa s Battulagom na školskom výlete opil viac ako všetci študenti dokopy, 3 skvelým postarším učiteľkám mongolskej gramatiky a literatúry ktorých mená už si žiaľ nepamätám, Dadovi Ajayovi za lekcie saddhány, Didi Ananda Kalika za jej oddaný spev a Lotus Children's Center
- z Prahy: prof. Sokolovi za to že bol mojim prvým tútorom a v istom zmysle je ním pre mňa dodnes, Ľ. Gabriškovej, in memoriam, za mezopotámsku kosmológiu a P.K.Dicka, doc. Pincovi za to že je najväčším filozofom života akého poznám, Veronike Z. z katedry mongolistiky za jej bezhraničnú obetavosť, doc. Murgašovi za Citadelu, energetické invarianty a Gestalt ktorý som doteraz nepochopil, dekanovi Benyovzskemu za jeho cyklovýlety do ríše idejí, prof. Komárkovi za to že mi narovinu povedal že predmet môjho bádania nieje jeho šálkou kávy, prof. Neubauerovi za jeho vianočnú prednášku, T. Holečkovi za Wittgensteina a výrokovú logiku, Fulkovi za psychoanalytické anekdoty, doktorandom z filozofického modulu za slová « to je ale blbosť! » u SAFM ktorými náležite presmerovali moju celoživotnú dráhu, G. Málkovej za « dovednosti myslet » a v neposlednom rade vedúcemu tejto práce, Jánovi Havlíčkovi PhD. za jeho nielen profesionálne ale i ľudské usmerňovanie vo finálnych fázach tvorby tejto eseje
- z Paríže
- z Univerzity: mená aspoň niektorých z nich sú uvedené v sekcii bibliografia

Toto boli duše bez stretu s ktorými by táto práca istotne nevznikla. Lepších druhov a lepšie družky nájdem v labyrinte života už asi len veľmi ťažko. Kiež im teda aspoň takto, v podobe vytvorenia « hrany » či väzby medzi « vrcholom » ktorý reprezentuje túto prácu a teda mňa, a « vrcholom » ktorý vrámci grafu G – grafu vďaky ktorý istotne raz bude vybudovaný a možno už i vybudovaný je- reprezentuje mená týchto druhov a teda v istom zmysle, v istom veľmi silnom zmysle, oných druhov samotných ; kiež im teda toto moje malé

Ďakujem

navýši množstvo ich súcnosti pred pokojne sa usmievajúcou tvárou večnosti.

Bibliografia

Anandamurti S. (1961) **Ananda Sutram**

Brin S., Page L., (1998) **The Anatomy of a Large-Scale Hypertextual Web Search Engine.** WWW7 / Computer Networks 30(1-7): 107-117

Buber M., (1923) **Já a Ty.** Praha: Kalich

Drake C. (2000) **The development of rhythmic attending in auditory sequences: attunement, referent period, focal attending.** Cognition 77 251-288

Cilibrasi R.L. , Vitányi P.M.B. (2007) **The Google Similarity Distance,** IEEE TRANSACTIONS ON KNOWLEDGE AND DATA ENGINEERING, VOL. 19, NO 3

Gervain J., Macagno F., Cogoi S., Peña M., Mehler J., (2008) **The neonate brain detects speech structure.** PNAS September 16, 2008 vol. 105 no. 37 14222-1422

Eco U. (1980) **Il nome della rosa**¹⁰⁷

Goethe J.W. preklad O.Fischer (1982) **Faust.** Praha: Odeon

Gregor D., **Fruchterman Reingold graph visualisation algorithm** [accessible-online : http://www.boost.org/doc/libs/1_37_0/libs/graph/doc/fruchterman_reingold.html]

Haegeman L. (1994) : **Introduction to Government and Binding Theory.** Blackwell Textbooks in Linguistics)

Hesse H. (1955) **Le jeu des perles de verre, Essai de biographie du Magister Ludi Joseph Valet accompagné de ses écrits posthumes.** Calmann-Lévy

Hofstadter D. (1999) **Godel, Escher, Bach – an Eternal Golden Braid**

Horwood L. J. , Fergusson D. M. (1998) **Breastfeeding and later cognitive and academic outcomes.** PEDIATRICS Vol. 101 No. 1

Heidegger M. (2006) **Básnický bydlí člověk.** Praha: Oiykumenh

Hromada D., (2007) **Moja prvá malá rozprava o métóde** [accessible on-line: <http://localhost.sk/~hromi/textz/2007/mpmrom.pdf>]

Hromada D.,(2012) **Semantic Structures v2.3**

Jackendoff R., (2002) **Foundations of Language: Brain, Meaning, Grammar, Evolution.** Oxford University Press , Oxford/New York

Jakobson R.,(1971) **Selected Writings I - Phonological studies.** Hague

Jenness R., (1979) **The composition of human milk.** Seminars in Perinatology 3 (3): 225–239

Lakoff, G. (1987) **Women, Fire, and Dangerous Things: What Categories Reveal About the Mind** University of Chicago Press.

Lalou F. / Woda A. (2003) **Tes seins sont des grenades – Pour en finir avec le Cantique des cantiques** , Alternatives , Paris

Lécuyer R., (1996) **L'intelligence des bébés.** Paris: DUNOD

107 Pulchra sunt ubera quae paululum supereminet et tument modice...

- Morris, D. (1967) **The naked ape** , London
- Nelson, C.A. (2001) **The development and neural bases of face recognition**. *Infant and Child Development*, 10 (1-2)
- New York Times (06/01/2009) **Data Analysts Captivated by R's Power** [accessible online: <http://www.nytimes.com/2009/01/07/technology/business-computing/07program.html>]
- Nietzsche, F. (1883) **Also sprach Zarathustra**
- Piaget, J. (1961). **La psychologie de l'intelligence**. Paris: Armand Colin
- Oberfalzerová A. (2006) **Metaphors and nomads**. Charles University , Philosophical Faculty, Institute of South and Central Asian studies, Seminar of Mongolian studies, Praha
- Seifert J. (1987) **Les danseuses passaient près d'ici: Choix de poèmes**. Actes Sud
- Sokol J. (2007) **Malá filosofie člověka & Slovník filosofických pojmů**. Vyšehrad , Praha
- Skripnik O. , Lindová J. (2007) **Posudek k metodologické práci studenta 9306**. IS FHS UK, Praha
- Tagore R. (1913) **The Crescent Moon : Child-Poems**. London: Macmillan
- Teilhard P. de Chardin (1923) **La messe sur le monde**
- Telegraph (2008) **Breastfeeding photo ban by Facebook sparks global protest by mothers** [accessible online:<http://www.telegraph.co.uk/scienceandtechnology/technology/facebook/4029868/Breastfeeding-photo-ban-by-Facebook-sparks-global-protest-by-mothers.html>]
- Théoret, H. / Pascual-Leone A (2002), Language Acquisition: Do As You Hear, *Current Biology*, Vol. 12, No. 21, pp. R736-R737
- Wikipedia, The Free Encyclopedia (2009) **Adjacency matrix** [Retrieved 21:28, January 19, 2009, from http://en.wikipedia.org/w/index.php?title=Adjacency_matrix&oldid=262381618]
- Wilson, R.A. (1983) **Prometheus rising** . USA: New Falcon Publications
- Wilson, R.A. (2000) **Ištařin návrat, aneb proč bohyně sestoupila do podsvětí a co náš čeká nyní při jejím návratu**. Praha: Mafá & Dharmagaia
- Wittgenstein L. (1917) **Tractatus logico-philosophicus**

Webové linky k hlavným zdrojom inšpirácie :

- AGAPE** - <http://en.wikipedia.org/wiki/Agape>
- Hilbertove priestory** - http://en.wikipedia.org/wiki/Hilbert_space
- Regulérne výrazy** - http://en.wikipedia.org/wiki/Regular_expression
- Teória grafov** - http://en.wikipedia.org/wiki/Graph_theory
- Terminológia normy ISO-704** - <http://localhost.sk/~hromi/textz/2008/metaISO704.pdf>
- Texty pyramíd** <http://www.sacred-texts.com/egy/pyt/index.htm>
- The Coptic Gospel of Thomas in Context** - <http://www.geocities.com/Athens/9068/>
- Jablko v mýtoch sveta** - [http://en.wikipedia.org/wiki/Apple_\(symbolism\)](http://en.wikipedia.org/wiki/Apple_(symbolism))
- Veľpieseň Šalamúnova** - http://www.bibliaaty.sk/biblia-Piesen-%C5%A0alamunova_PIES.html

Appendix 1: Ilustrácia konvergenzie stochastickej matice k hodnote svojho eigenvektoru

To čo sa tu snažíme ilustrovať je metóda vďaka ktorej sa zbavíme problému **cyklických vzájomných referencií** ktorý pred nami doposiaľ vždy vyvstával vtedy, keď sme sa snažili analyzovať systém v ktorom A je určené pomocou B, zatiaľčo B je určené pomocou A. Bez tejto metódy by sme nemali žiadny oporný bod, nevedeli by sme kde začať. Takto to vieme.

Ilustrujeme si to na príklade «kauzálne-diachronnej» sémantickej matrix 4 z časti 2.2 :

a) v prípade že duša do ktorej nevstupujú žiadne externé vstupy začne blúdiť u reprezentácie «ticho» sú prvkami «inicializačného vektoru» pravdepodobnosti toho «k akému symbolu sa poberie duša od symbolu ticho», tj. hodnoty uvedené v slúpci «ticho»

initial vector: 0.349 0.111 0.349 0.016 0.174 0.001

iteration 0 : 0.349 0.111 0.349 0.016 0.174 0.001

iteration 1 : 0.168638 0.088742 0.136585 0.10892 0.219783 0.277332

iteration 2 : 0.19677187 0.147541796 0.18077067 0.11258138 0.218997164 0.14333712

iteration 3 : 0.170422961246 0.137401835622 0.144618006084 0.132482419104 0.23951108973 0.175563688214

iteration 4 : 0.17202823449374 0.15100588452236 0.149766681237554 0.134776102639864 0.237459578406382 0.1549635187001

iteration 5 : 0.167408565651975 0.149364533881373 0.143237330010219 0.138759890883417 0.242493954990974 0.158735724582041

iteration 6 : 0.16724939393067 0.152105079290878 0.143669866101764 0.139635436193834 0.242101105652149 0.155239118830704

...

iteration 42 : 0.16594741981802 0.152662182855418 0.142067798907887 0.141010764498759 0.243471641784574 0.154840192135343

iteration 43 : 0.165947419818017 0.15266218285542 0.142067798907884 0.141010764498762 0.243471641784576 0.15484019213534

iteration 44 : 0.165947419818016 0.152662182855422 0.142067798907882 0.141010764498764 0.243471641784578 0.154840192135339

iteration 45 : 0.165947419818015 0.152662182855423 0.142067798907882 0.141010764498764 0.243471641784578 0.154840192135338

iteration 46 : 0.165947419818015 0.152662182855423 0.142067798907881 0.141010764498765 0.243471641784579 0.154840192135338

iteration 47 : 0.165947419818015 0.152662182855423 0.142067798907881 0.141010764498765 0.243471641784579 0.154840192135338

iteration 48 : 0.165947419818014 0.152662182855423 0.142067798907881 0.141010764498765 0.243471641784579 0.154840192135338

iteration 49 : 0.165947419818014 0.152662182855423 0.142067798907881 0.141010764498765 0.243471641784579 0.154840192135337

a) v prípade že duša do ktorej nevstupujú žiadne externé vstupy začne blúdiť u reprezentácie « \check{N} -p.» sú prvkami «inicializačného vektoru» pravdepodobnosti toho «k akému symbolu sa poberie duša od symbolu \check{N} -p.», tj. hodnoty uvedené v slúpci « \check{N} -p.»

initial vector : 0 0.07 0.318 0.04 0.257 0.315

iteration 0 : 0 0.07 0.318 0.04 0.257 0.315

iteration 1 : 0.27966 0.129246 0.144417 0.111452 0.17393 0.161295

iteration 2 : 0.153886242 0.131632958 0.171016395 0.11525756 0.247808612 0.180398233

iteration 3 : 0.1839006114 0.146790670424 0.147067682125 0.13473720768 0.227536874986 0.159966953385

iteration 4 : 0.166086165671824 0.148031715406948 0.147382227517521 0.134661789558376 0.24401479601744 0.159823305827891

iteration 5 : 0.169185730467167 0.151084123997832 0.14378055017798 0.139600712608132 0.239969260189836 0.156379622559054

iteration 6 : 0.166327123909114 0.151650051127476 0.143146201065523 0.139490074038839 0.243468872121902 0.155917677737146

iteration 7 : 0.166593782151623 0.152253830108923 0.142533874354546 0.140677949796571 0.242702452145075 0.155238111443262

...

iteration 42 : 0.165947419818019 0.152662182855418 0.142067798907886 0.141010764498759 0.243471641784575 0.154840192135343

iteration 43 : 0.165947419818017 0.152662182855421 0.142067798907884 0.141010764498763 0.243471641784577 0.15484019213534

iteration 44 : 0.165947419818016 0.152662182855422 0.142067798907882 0.141010764498764 0.243471641784578 0.154840192135339

iteration 45 : 0.165947419818015 0.152662182855423 0.142067798907882 0.141010764498765 0.243471641784578 0.154840192135338

iteration 46 : 0.165947419818015 0.152662182855423 0.142067798907881 0.141010764498765 0.243471641784579 0.154840192135338

iteration 47 : 0.165947419818015 0.152662182855423 0.142067798907881 0.141010764498765 0.243471641784579 0.154840192135338

iteration 48 : 0.165947419818014 0.152662182855423 0.142067798907881 0.141010764498765 0.243471641784579 0.154840192135338

iteration 49 : 0.165947419818014 0.152662182855423 0.142067798907881 0.141010764498765 0.243471641784579 0.154840192135337

K rovnakým hodnotám, tj.

$M_{\check{N}\text{-prítomné}}=0.165947419818014$

$M_{\check{N}\text{-nepřítomné}}=0.152662182855423$

$M_{\text{bláženost}}=0.142067798907881$

$M_{\text{bolest}}=0.141010764498765$

$M_{\text{tvár}}=0.243471641784579$

$M_{\text{ticho}}=0.154840192135337$

by náš výpočet dokonvergoval, keby sme ho započali v ľubovoľnom východzíom bode (tj. s ľubovoľným východzíym vektorom). Uvedené hodnoty sú totiž vlastnosťou neviditeľne prítomnou v našej matici , jej « eigenvectorom ».

V prípade matice ktorá je *neustále prepočítavaná* v googli sa empiricky ukázalo že jednotlivé hodnoty tohto eigenvectoru vyjadrujú niečo čo by sa dalo nazvať «podstatnosťou stránky pre celok webu». V prípade nášho prístupu vyjadrujú niečo ako «**podstatnosť uvedeného významu pre celok** mysle jednotlivca (záhrada 2, konštrukt 2) alebo spoločnosti (záhrada 3, fragmenty 8 a 10)».

Túto veličinu sme v priebehu práce označovali ako «mohutnosť», « PageRank» a «importance».

Appendix 2: PERLový kód iterujúci hodnoty v appendixe 1

alias

«sladké miliardové tajomstvo firmy hochov z google»

```
@matrix=(
[0,0.07,0.318,0.04,0.257,0.315],
[0.07,0,0.03,0.36,0.43,0.11],
[0.369,0.035,0,0,0.21,0.386],
[0.037,0.389,0,0,0.556,0.018],
[0.179,0.263,0.126,0.316,0,0.116],
[0.349,0.111,0.349,0.016,0.174,0.001]
);
$=" ";

@vector=@{ $matrix[0]} if (!@vector);
print "\ninitial vector: @vector";

for ($i=0;$i<50;$i++) {

print "\niteration $i : ";
print @vector;
$j=0;
foreach (@vector) {
    $p1=$_;
    $k=0;
    $sum=0;
    foreach (@{ $matrix[$j]}) {
        $sum+=$_;
        $p2=$_;
        $nvector[$k]+=$p1*$p2;
        $k++;
    }
    $j++;
}
@vector=@nvector;
@nvector=0;
}
```


Appendix 3 : Dotazníky D2 a D3

Papierový dotazník D2 – Príklad

Sem nalepiť jednu origoš vyplnenú D2 formu

Papierový dotazník D2 – Celkové výsledky

Z celkového počtu 28 respondentov (zväčša študentky a študenti 3.ročníka lingvistiky na Universitě de Nice a hostesky a hostesi na medzinárodnom filmovom Festivale v Cannes) asociovalo s ženskými prsiami : 28 respondentov mlieko; 10 respondentov ovocie; 1 respondent mäso; 0 respondentov zeleninu a chlieb.

@SEINS,NOURRITURE@

c,e	a	b,c	b,e	b	b	a	pomme	a	b	M
b,c	a,c	c	e	d	b	a	fraise	a	b	M
b,c,e	a,c,d	c	e	b	a	a	pomme	a	d	M
b,c,e	b,d	c	c,e	b	b	a	pomme	a	c,e	F
c,e	a	c	d	c		a	peche	a	b	M
c,e	a,c	b,c	c,e	c	a	a	orange	a	b	M
c,e	c	b,c	d,e	c		a	pomme	a	b	M
c,e	a	b,c	e	a	a		ananas	c	b	M
b,c,e	a,b,c	a,c	c,e	c	a	a	banane	a	a	F
a,c,e	a,b,c	b,c	d,e	b	a		pomelos	a,f	b	M
c	a	c	e	b	a	a	mangue	e	a	F
c	a	c	e	c	a	a	pomme	a	a	F
c	c	c	e	c	a	a	pomme	a	e	
b,e	a,c	c	c,e	c	a	a	fraise	a	a	F
b,c,e	a,b,c	c	d,e	e	a	a	pomme	a	a	F
b,c,e	c,d	b,c	e	b	a	a	pomme	a	a	F
c	a	c	e	a	a	a	pomme	a	c	F
b,c,e	a	b,c	d,e	b	a	b	banane	a	a	F
c,d,e	a,c	c	e	b	a	a	pomme	c	a	F
b,c,e	a,c	b,c	c,e	b	a	a		a	a	F
c	e	c	e	e	b	a	melon	d	a	F
a,c,e	a	c	d,e	b	a	b	pomme	a	a	F
b,c,e	a,c	c	e	b	b	a	pomme	a	a	F
c	a	c	a	b	a	a	pomme	a	e	
b,c,e	a,b,c	b	e	e	a	a	orange	a	d	M
c	a	c	c,e	c	b	a	pomme	a	c	F
b,c,e	a,c,d	b,c	d	b	a			f	a	F
b,c	a,b,c	c	e	c	a	b	pomme	a		

Internetový dotazník D3

Dotazník je stále aktívny na adrese http://localhost.sk/~hromi/quest/public/survey.php?name=FHS_Bakalarska_praca. V momente písania tejto práce naň odpovedalo 358 respondentov, zväčša sa pravdepodobne jednalo o užívateľov diskusných systémov kyberia.sk a nyx.cz na ktorých bol link k dotazníku publikovaný. Užívatelia týchto diskusných systémov sú v zväčša minimálne stredoškolsky vzdelaní mladí ľudia vo veku 15-35 rokov a predpokladáme že inak tomu nebude ani v prípade našich respondentov. Vzhľadom k faktu že užívatelia týchto systémov sú poväčšinou kultivovaní mladí ľudia znalí umenia, vedy či politiky, považujeme ich za ideálnych reprezentantov nositeľov slovanskej odnože ISE kultúry začiatku 21. storočia.

O tom že, ústrednou témou výskumu sú ženské prsia a ich vzťah k jablku, sa respondenti dozvedeli až po zodpovedaní dotazníku. Dotazník bol prezentovaný v slovenskom jazyku, preto sa dá očakávať že respondenti budú v drvivej väčšine prípadov slovenskej alebo českej národnosti.

Aj keď boli pre náš výskum kľúčové otázky 1.3 a 2.3 a všetky ostatné slúžili na ich « zamaskovanie », vyplynulo nám aj z ostatných otázok množstvo zaujímavých skutočností.

Tu predkladáme výsledky týkajúce sa všetkých respondentov :

1. Ktore pojmy nalezajúce do kategórie "tekutiny" asociujete najsilnejšie s pojmom "zivot" ?

	Muži+Chlapci	Ženy+Dievčatá	Total	Gender Difference
vino	(2.6)	(2.5)	(2.6)	0.1
mlieko	(3.1)	(2.8)	(3.0)	0.3
voda	(4.3)	(4.4)	(4.3)	0.1
kava	(1.7)	(1.7)	(1.7)	0
krv	(4.1)	(4.0)	(4.1)	0.1

2. Ktore pojmy nalezajúce do kategórie "5 zmyslov" asociujete najsilnejšie s pojmom "automobil" ?

	Muži+Chlapci	Ženy+Dievčatá	Total	Gender difference
zrak	(4.5)	(4.3)	(4.4)	0.1
hmat	(2.9)	(2.8)	(2.9)	0.1
sluch	(3.6)	(3.6)	(3.6)	0
cuch	(2.3)	(2.3)	(2.3)	0
chut	(1.4)	(1.4)	(1.4)	0

3. Ktore pojmy nalezajúce do kategórie "potraviny" asociujete najsilnejšie s pojmom "zenske prsia" ?

	Muži+Chlapci	Ženy+Dievčatá	Total	Gender difference
maso	(3.3)	(2.8)	(3.2)	0.1
ovocie	(3.4)	(3.2)	(3.3)	0.2
mlieko	(4.2)	(4.2)	(4.2)	0
chlieb	(1.9)	(2.0)	(1.9)	0.1
zelenina	(1.8)	(1.6)	(1.7)	0.2

4. Ktore pojmy nalezajúce do kategórie "zvierata" asociujete najsilnejšie s pojmom "muz" ?

	Muži+Chlapci	Ženy+Dievčatá	Total	Gender difference
jelen	(3.2)	(3.4)	(3.3)	0.2
vtak	(3.1)	(3.2)	(3.1)	0.1
pes	(3.2)	(2.7)	(3.0)	0.5
zralok	(3.0)	(2.8)	(2.9)	0.2
opica	(2.7)	(2.2)	(2.5)	0.5

5. Ktore pojmy nalezajúce do kategórie "5 zivlov" asociujete najsilnejšie s pojmom "Zena" ?

	Muži+Chlapci	Ženy+Dievčatá	Total	Gender difference
vzduch	(2.6)	(2.5)	(2.6)	0.1
zem	(2.8)	(3.3)	(3.0)	0.5
ohen	(3.9)	(3.8)	(3.9)	0.1
eter	(3.0)	(2.8)	(2.9)	0.2
voda	(3.1)	(3.0)	(3.0)	0.1

6. Ktore pojmy je podľa Vás najlepším predstaviteľom kategórie "kvety" ?

	Samičky	Samci	% Samičiek	% Samcov
ruža	54	126	49.091	55.752
margaretka	25	38	22.727	16.814
tulipán	4	0	3.636	0
orchidea	3	0	2.727	0
lalia	2	3	1.818	1.327
tulipan	2	10	1.818	4.425
chryzantema	1	0	0.909	0
dalia	1	0	0.909	0
farby	1	0	0.909	0
frezia	1	0	0.909	0
gerbera	1	1	0.909	0.442
kopretina	1	0	0.909	0
kopretiny	1	0	0.909	0
kytica	1	2	0.909	0.885
ľalia	1	0	0.909	0
lucne kvietky	1	0	0.909	0
mak	1	0	0.909	0
marihuana	1	1	0.909	0.442
muskat	1	0	0.909	0
narcis	1	2	0.909	0.885
púpava	1	0	0.909	0
pupava	1	4	0.909	1.77
sedmikrasky	1	0	0.909	0
slničnice	1	0	0.909	0
vona	1	0	0.909	0
xxx	1	0	0.909	0
bunka	0	0	0	0
ceresnovy kvet	0	1	0	0.442
efedra	0	1	0	0.442
fialka	0	1	0	0.442
Fialka	0	1	0	0.442
hlavacik jarny	0	1	0	0.442
hyacint	0	1	0	0.442
konvalinka	0	1	0	0.442
Konvalinka	0	1	0	0.442
lilie	0	1	0	0.442
lotos	0	2	0	0.885
lucne	0	1	0	0.442
lucne kvety	0	2	0	0.885
magnolia	0	2	0	0.885
oxalis triangularis (kyselka)	0	0	0	0
pampelíkka	0	1	0	0.442
pampeliska	0	1	0	0.442
rododendron				
ruža	0	2	0	0.885
ruža, orchidea	0	1	0	0.442
sedmikráska	0	0	0	0
sedmikrásky	0	1	0	0.442
sedmokraska	0	1	0	0.442
slnecnica	0	3	0	1.327
tulipany	0	4	0	1.77
vĺčí mak	0	1	0	0.442
zanebudka	0	1	0	0.442
zive kvety	0	1	0	0.442
puvodne sem ti sem chtel napsat tulipan... ale jak jsem si precetl odpoved "ruze" tak bych rekl ruze :)...neovlivnuj lidi .)	0	1	0	0.442

8. Ktore pojmy je podľa Vás najlepším predstaviteľom kategórie "ovocie" ?

	Samičky	Samci	% Samičiek	% Samcov
jablko	67	137	60.909	60.619
jahoda	6	5	5.455	2.212
banan	4	12	3.636	5.31
hrozno	4	4	3.636	1.77
jahody	4	4	3.636	1.77
pomaranč	4	6	3.636	2.655
ceresna	3	0	2.727	0
broškyna	2	2	1.818	0.885
mango	2	3	1.818	1.327
pomeranč	2	0	1.818	0
černice	1	0	0.909	0
banana	1	0	0.909	0
banán	1	2	0.909	0.885
broškyna	1	0	0.909	0
broškev	1	0	0.909	0
broskyňa	1	0	0.909	0
čerešňa	1	0	0.909	0
malina	1	0	0.909	0
pomaranč	1	0	0.909	0
pomaranč	1	0	0.909	0
vona	1	0	0.909	0
xxx	1	0	0.909	0
čeresne	0	1	0	0.442
ananas	0	5	0	2.212
ananas (tropic fruit)	0	1	0	0.442
Banan	0	1	0	0.442
banán!	0	0	0	0
broškynka :)	0	1	0	0.442
ceresne	0	3	0	1.327
chut	0	1	0	0.442
citron	0	3	0	1.327
dužina	0	1	0	0.442
grapefruit	0	1	0	0.442
hmmm... zena?	0	1	0	0.442
hruska	0	4	0	1.77
jablko	0	1	0	0.442
jabko	0	1	0	0.442
jablka	0	2	0	0.885
Jablko	0	1	0	0.442
JABLKO	0	1	0	0.442
jablko (asi aj banan)	0	1	0	0.442
jablko predsa	0	1	0	0.442
jabloko	0	0	0	0
jabluko	0	1	0	0.442
Jahody	0	1	0	0.442
marhula	0	1	0	0.442
melon	0	1	0	0.442
Melon	0	1	0	0.442
mrkva ;)	0	0	0	0
nashi	0	0	0	0
neviem	0	1	0	0.442
ovocie	0	0	0	0
passion fruit	0	1	0	0.442
plod	0	1	0	0.442
pomaranče	0	1	0	0.442
pomeranč	0	2	0	0.885
rajske	0	1	0	0.442
salat	0	1	0	0.442
slivka	0	1	0	0.442
stavlnata broškyna	0	1	0	0.442
zakazane	0	1	0	0.442

7. Który pojem je podľa Vas najlepším predstaviteľom kategórie "domáce zvieratá" ?

	Samičky	Samci	% Samičiek	% Samcov
pes	80	173	72,73	76,55
macka	21	30	19,09	13,27
krava	3	1	2,73	0,44
prase	2	0	1,82	0
akvariová rybicka	1	1	0,91	0,44
pavuk	1	0	0,91	0
vona	1	0	0,91	0
xxx	1	0	0,91	0
andulka	0	1	0	0,44
človek	0	0	0	0
freezy	0	1	0	0,44
ziráfa	0	0	0	0
kockodan	0	1	0	0,44
kon	0	1	0	0,44
koza	0	2	0	0,89
morské prasa	0	1	0	0,44
papagaj	0	2	0	0,89
potkan	0	2	0	0,89
rybicky	0	1	0	0,44
sftovány spolubyvajúci	0	1	0	0,44
svab	0	1	0	0,44
svina	0	1	0	0,44
vysavac	0	1	0	0,44
zajac	0	1	0	0,44

Záverom si dovoľujeme upriamiť pozornosť čitateľa na niekoľko zaujímavých zistení:

- To že je najsilnejšou väzbou @Zrak,Auto@=4.4 nám naznačuje že človek je bytosťou vizuálnou . To že nasleduje sluch (3.6) neprekvapí, zaujme však výskut hmatu (2.9) ďaleko pred čuchom (2.3). Žeby bol človeka napokon oveľa « dotykovejšou » bytosťou ako sme si doposiaľ mysleli ?
- Jedným z najzarážajúcejších sekundárnych odhalení nášho výskumu je @Oheň,Žena@=3.9 – čo je štvrtá najvyššia hodnota nášho výskumu hneď po @Zrak,Auto@=4.4 , @Voda,Život@=4.3 a @Mlieko,Ženské prsia@=4.2 .
- Zaujme tiež zistenie že muži si asociujú Ženu s ohňom (3.9) , vodou (3.1) , éterom (3.0) !!! a až potom so zemou (2.8) , ženy si samé seba asociujú o niečo slabšie s ohňom (3.8), následne so zemou (3.3), vodou(3.0) a až potom s éterom (2.8) .
- Mladíkovi ktorý rozvažuje nad tým aký kvietok kúpi svojej milej by mohlo byť užitočné zistenie že zatiaľčo pre viac ako 55 percent mužov je prototypom kvetov ruža, je tomu tak len v prípade 49 percent žien. Zdá sa že je to spôsobené najmä kvietkom menom « margarétka » ktorý ktorý si zvolilo cca 22.7% žien a približne o päť percent mene mužov
- Zatiaľčo respondenti mužského pohlavia si najčastejšie asociujú muža so zvieratom « pes » a « jeleň » , a to s váhou 3.2 , u respondentiek ženského pohlavia je asociácia muž-pes (2.7) až na štvrtom mieste, za jeleňom (3.4)¹⁰⁸, vtákom (3.3) a žralokom (2.8). Robíme si, páni, prílišné ilúzie o našej vernosti alebo viete dobre, dámy, o tom že sme veční paroháči ?

Zdatnejší čitateľ možno v dátach objaví ešte i mnoho iných užitočných poznatkov. Pre neho sú určené « surové dáta » v CVS-SPSS formáte prítomné na adrese: http://localhost.sk/~hromi/quest/FHS_Bakalarska_praca.csv

¹⁰⁸ Môj milý je podobný srne alebo mladému jeleňu. (Veľpieseň 2.9) Utekaj, môj milý, a buď podobný srne alebo mladému jeleňu na vrchoch vonín (Veľpieseň 8.14) Prísahou vás zavazujem, dcéry Jerúsáléma, na srny a na jelenice poľa, aby ste neprebudily ani nebudily lásky mojej dokiaľ by sama nechcela. (Veľpieseň , 3.5)

Závěrečná poznámka pre FHS

Bolo namietnuté : « Veď tá práca nemá žiadnu metódu !»

A odpoveď nebola nepodobná zenovému koánu: «Nemať metódu bolo našou metódou».

A na niečo také by mohlo byť odvetené: «V takom prípade sa však nejedná o vedeckú prácu.»

Obhajoba voči podobnému výpadu znie následovne:

«O vedeckú prácu sa vskutku nejednalo. Jednalo sa o bakalársku esej. Slovo esej chápeme v zmysle francúzskeho *essai* - pokus . Pokúsili sme sa vložiť do niekoľko desiatok stránok všetko čo chceme svetu povedať , všetko čo má pre nás v momentálnom štádiu nášho vývinu aký-taký zmysel. Možno dokonca všetko to, čo kedy malo aký-taký zmysel. Ako v prípade každého pokusu sme však pripravený zakúsiť aj trpké ovocie nepochopenia a neúspechu».

«A to Vaše patetické používanie prvej osoby množného čísla ! »

«To preto že som chcel vzdať hold obrom na ramenách ktorých som stál. Napríklad Vám. »

«A tie absurdné tlachy o Hilbertovských priestoroch, grafoch, maticiach, regulérnych výrazoch, o akýchsi 'šémoch' a 'prírázoch' !»

«Uznávam že som sa miestami nechal trochu uniesť a svojim vlastným životom žijúce more nazývané text unieslo častokrát vratkú lodičku mojej mysle k ostrovom neprebádaným. Uznávam že som sa častokrát stratil, uznávam že som častokrát šliapol úplne vedľa , že som bol častokrát úplne mimo . Predsa som však ústrednú intenciu môjho diela naplnil. »

«Aká bola teda celková intencia vášho diela ?»

«Vytvoril v mysli čitateľa – vo Vašej mysli – tak silný sémantický spoj medzi «jablkom» a «prsom» že ho dokáže rozrušiť len pokročilé štádium Alzheimerovej choroby či smrť – a možno ani tá nie . Spôsobíť, že kedykoľvek uvidíte jablko , spomeniete si na tú čo Vám dala život i na tú čo Vášmu Životu dala zmysel. »

«Myslíte si že sa Vám to podarilo ?»

«Myslím že sa mi to nepodarí len v prípade tých ktorým po výzve «v priebehu najbližších 23 sekúnd prosím nemyslite na ružové slony» pred ich vnútorným zrakom nebudú defilovať ružové slony. A takých je málo.»

«Ste pripravený na to, že Vás ľudia budú mať po prečítaní tohto textu za blázna?»

«Áno»

«A ste pripravený na to že Vaša práca nebude prijatá?»

«Áno»

«Čo urobíte v prípade že Vaša práca nebude prijatá ?»

«Raz, ako starý muž je dokončím a uložím ju v Knižnici na miesto kam patrí»

«A čo urobíte ak prijatá bude?»

«To isté»

14.10. 2008 , Paríž

L79.2 (line 510) contains the only occurrence of LOGOS in the text.

47:03(505) 79.1>			ΠΕΧΕ·ΟΥ·CΖΙΜ[Ε]	ΝΑ·Q	ΖἸ·
		>	Said-a-woman	to-him	in-
				*	
47:04(506)	·Π·ΜΗΦΕ	ΧΕ	ΝΕΕΙΑΤ[·C]	[Ἰ·]ΘΖΗ	Ἰ·
	the-crowd	this:	"Blessed(is)she,	the-belly	wh-
47:05(507)	-ΤΑΖ·QI	ΖΑΡΟ·K	ΛΥΩ	Ἰ·KIB[Β]Ε	ΕΝΤΑΖ·
	-ich-bore	under-you(sg),	and	the-breasts	which-
	CΑΝΟΥΦ·K				
47:06(508) 79.2>	·CΑΝΟΥΦ·K		ΠΕΧΑ·Q	ΝΑ[·C]	ΧΕ
	nourished-you(sg)." >		Said-he	to-her	this:
					Bles-
47:07(509)	-ΕΙΑΤ·ΟΥ		Ἰ·ΝΕΝΤΑΖ·CΩΤἸ		Λ· ¹
	-sed(are)they,		()-who-have-listened		to-
47:08(510)	·Π·ΛΟΓΟΣ	Ἰ·Π·ΕΙΩΤ	ΛΥ·ΑΡΕΖ	ΕΡΟ·Q	
	the-word	of-the-Father,	they-have-watched	over-him	
47:09(511) 79.3>	ΖἸ·ΟΥ·ΜΕ		ΟΥἸ·ΖἸ·ΖΟΥ	ΓΑΡ	·ΝΑ·ΦΩΠΕ
	in(a)truth,	>	(for) (ThR)some-days,	(--),	will-CTbe
				Τ·Ζ	
47:10(512)	Ἰ·ΝΤΕΤἸ·ΧΟ·OC	ΧΕ	ΝΕΕΙΑΤ·C	Ἰ·ΘΗ	ΤΑ·
	&-Upl(will)speak	this-	"Blessed(is)she,	the-belly,	the-
		·ΩΩ			
47:11(513)	-ΕΙ ΕΤΕ	Ἰ·ΠC·Ω	ΛΥΩ	Ἰ·KIBΕ	ΝΑΕΙ
	-one	which didn't-conceive,	and	the-breasts,	these
					Ε·ΜΠΟΥ·
					which-didn't-
47:12(514)	·†·ΕΡΩΤΕ				
	give-milk."				